

Ministerstwo Gospodarki

PRZEWODNIK PO PRYWATYZACJI PRACOWNICZEJ

KRAWCZYK I WSPÓLNICY
SPÓŁKA KOMANDYTOWA

THINKING AHEAD

SPIIS TREŚCI

SPIS ILUSTRACJI	4
I. WSTĘP	5
II. SPÓŁKA PRACOWNICZA	8
1. CO TO JEST SPÓŁKA PRACOWNICZA.....	8
2. JAK ZAŁOŻYĆ SPÓŁKĘ PRACOWNICZĄ I JAKIE MUSI ONA SPEŁNIAĆ WYMOGI....	8
3. NA CO SZCZEGÓLNIIE ZWRÓCIĆ UWAGĘ	10
4. STUDIUM PRZYPADKU.....	10
III. PRYWATYZACJA KROK PO KROKU	12
IV. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA – UWARUNKOWANIA PRAWNE	31
1. PRYWATYZACJA BEZPOŚREDNIA	32
2. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA PRZY LEASINGU PRZEDSIĘBIORSTWA.....	37
a. Wprowadzenie	37
b. Możliwości i ograniczenia prawne	37
c. Na co szczególnie zwrócić uwagę	39
d. Studium przypadku	42
3. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA PRZY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA.....	43
a. Wprowadzenie	43
b. Możliwości i ograniczenia prawne	43
c. Na co szczególnie zwrócić uwagę	44
d. Studium przypadku	47
4. PRYWATYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA PRZY WNIESIENIU PRZEDSIĘBIORSTWA DO SPÓŁKI.....	48
a. Wprowadzenie	48
b. Możliwości i ograniczenia prawne	48
c. Na co w szczególności zwrócić uwagę	51
d. Studium przypadku	52
5. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA W PROCESIE NABYWANIA AKCJI OD SKARBU PAŃSTWA.....	53
a. Wprowadzenie	53
b. Możliwości i ograniczenia prawne	53
c. Na co szczególnie zwrócić uwagę	60
d. Studium przypadku	67
6. SPÓŁKA PRACOWNICZA PRZY LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO	69
a. Wprowadzenie	69
b. Możliwości i ograniczenia prawne	69
c. Na co szczególnie zwrócić uwagę	71
V. UMOWA PRYWATYZACYJNA – NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ	72
1. PRZY LEASINGU PRZEDSIĘBIORSTWA	72
2. PRZY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA	74
3. PRZY WNIESIENIU PRZEDSIĘBIORSTWA DO SPÓŁKI	75

4.	PRZY NABYCIU AKCJI SPÓŁKI OD SKARBU PAŃSTWA	76
5.	PRZY LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTWA.....	78
VI.	FINANSOWANIE KOMERCYJNE SPÓŁKI PRACOWNICZEJ	79
1.	KAPITAŁY WŁASNE	79
2.	KREDYTY I POŻYCZKI	80
3.	INWESTOR	81
VII.	WSPARCIE DLA PRYWATYZACJI PRACOWNICZEJ	83
1.	GWARANCJE I PORECZENIA	83
2.	POMOC PUBLICZNA W PRYWATYZACJI	85
VIII.	PRZYDATNE WZORY	90
IX.	PRZYDATNE AKTY PRAWNE I LINKI	95
X.	PRACE LEGISLACYJNE, KTÓRE WARTO ŚLEDZIĆ	97
XI.	PODSUMOWANIE	99

SPIS ILUSTRACJI

Rysunek 1 - SPRZEDAŻ PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO	15
Rysunek 2 - TRYBY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO ORAZ SPRZEDAŻY AKCJI LUB UDZIAŁÓW SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA	16
Rysunek 3 - WNIESIENIE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO SPÓŁKI PRACOWNICZEJ	18
Rysunek 4 - SPOSOBY WNIESIENIA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO SPÓŁKI PRACOWNICZEJ	19
Rysunek 5 - ODDANIE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO ODPLATNEGO KORZYSTANIA SPÓŁCE PRACOWNICZEJ	21
Rysunek 6 - LIKWIDACJA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO	23
Rysunek 7 – SPRZEDAŻ AKCJI LUB UDZIAŁÓW W SPÓŁCE SKARBU PAŃSTWA	28
Rysunek 8 - TRYBY SPRZEDAŻY AKCJI LUB UDZIAŁÓW SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA	29
Rysunek 9 – OBJĘCIE AKCJI LUB UDZIAŁÓW W PODWYŻSZONYM KAPITALE ZAKŁADOWYM JEDNOOSOBOWEJ SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA	30

I. WSTĘP

Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa rozpoczęła się w Polsce w 1990 roku jako jeden z elementów transformacji gospodarczej prowadzonej w zamiarze dostosowania gospodarki narodowej do warunków rynkowych, w których dominującą rolę będą odgrywać przedsiębiorcy prywatni, postrzegani jako bardziej efektywni, elastyczni i łatwiej mogący sprostać warunkom konkurencji.

Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych dokonywane są w następujący sposób:

- w drodze komercjalizacji, tj. przekształcenia przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa, a następnie prywatyzacji pośredniej, tj. sprzedaży udziałów lub akcji Skarbu Państwa w kapitale zakładowym spółki powstałej w wyniku komercjalizacji;
- w drodze prywatyzacji bezpośredniej, tj. rozporządzenia wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego poprzez sprzedaż przedsiębiorstwa państwowego, wniesienie przedsiębiorstwa na podwyższony kapitał zakładowy spółki kapitałowej lub oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania;
- w drodze likwidacji przedsiębiorstwa państwowego.

Wybór metody prywatyzacji zależy od wielkości przedsiębiorstwa, rodzaju prowadzonej przez nie działalności, jego sytuacji ekonomiczno - finansowej oraz od znaczenia przedsiębiorstwa dla gospodarki narodowej.

Prywatyzacja pośrednia polega na sprzedaży akcji i udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa inwestorom krajowym i zagranicznym. Istotnym elementem tego sposobu prywatyzacji są dodatkowe zobowiązania podejmowane przez inwestorów, dotyczące poniesienia nakładów na modernizację produkcji i procesu technologicznego, ochronę środowiska oraz pakiety socjalne.

Prywatyzacja bezpośrednia jest główną metodą prywatyzacji w odniesieniu do przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego, budowlanych oraz handlowych, stosowaną z reguły dla przedsiębiorstw małych i średnich (o liczbie pracujących do 250 osób). Ten rodzaj prywatyzacji charakteryzuje się większą efektywnością niż prywatyzacja pośrednia, gdyż realizowany jest bez przyjmowania przez przedsiębiorstwo państwowe formy organizacyjno - prawnej w postaci jednoosobowej spółki Skarbu Państwa. Wyniki ekonomiczno - finansowe podmiotów sprywatyzowanych metodą bezpośrednią nie odbiegają od średnich wyników dla innych segmentów gospodarki.

Dotychczas prywatyzacja pracownicza dotyczyła bardzo niewielkiej części prywatyzowanego majątku Skarbu Państwa. Pracownicy prywatyzowanych przedsiębiorstw i spółek z udziałem Skarbu Państwa uczestniczyli głównie jedynie w dwóch spośród wszystkich istniejących rodzajów prywatyzacji. Powyższe dotyczy prywatyzacji bezpośredniej w drodze oddania przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania spółce założonej z udziałem pracowników tego przedsiębiorstwa oraz prywatyzacji pośredniej w drodze nieodpłatnego nabywania przez pracowników udziałów lub akcji w spółkach z udziałem Skarbu Państwa.

Pomimo dotychczasowego marginalnego jedynie istnienia prywatyzacji pracowniczej, na tle wszystkich przeprowadzonych procesów prywatyzacyjnych, ocenić ją trzeba jako niezwykle udaną, ze względu na korzyści przynoszone zarówno pracownikom przedsiębiorstw, jak również samym przedsiębiorstwom i spółkom z udziałem Skarbu Państwa.

Prywatyzacja pracownicza w trybie oddania przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej była w latach 2000 – 2007 niezwykle efektywną ścieżką prywatyzacji niewielkich przedsiębiorstw. Wskazaną metodą sprywatyzowano w tym okresie 185 przedsiębiorstw, z czego tylko 14 prywatyzacji było nieudanych, a zobowiązania finansowe wynikające z 29 umów prywatyzacyjnych zostały zrealizowane z wyprzedzeniem. Z raportu Najwyższej Izby Kontroli z marca 2009 roku wynika, że Spółki Pracownicze osiągały na ogół korzystne wyniki finansowe i prawidłowo wykonywały zawarte umowy prywatyzacyjne.

Proces nieodpłatnego udostępniania pracownikom prywatyzowanych przedsiębiorstw i spółek z udziałem Skarbu Państwa akcji i udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa rozpoczął się w dniu 08 kwietnia 1997 roku, czyli w dniu wejścia w życie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Do dnia 30 czerwca 2009 roku procedury te realizowano w 1 330 spółkach z udziałem Skarbu Państwa, z których:

- w 600 spółkach proces prywatyzacji polegający na nieodpłatnym udostępnianiu akcji lub udziałów został zakończony lub dobiega końca;
- w 730 spółkach trwają procedury związane z procesem prywatyzacji polegającym na nieodpłatnym udostępnianiu akcji lub udziałów i po zbyciu pierwszych akcji lub udziałów na zasadach ogólnych, z uprawnionymi pracownikami podpisane zostaną umowy nieodpłatnego zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

Do dnia 30 czerwca 2009 roku w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, w których zbywanie akcji lub udziałów już rozpoczęto, 1 542 313 uprawnionych pracowników nabyło od Skarbu Państwa 1 392 989 639 akcji i udziałów o łącznej wartości nominalnej 5.430.670.327,- złotych, z czego:

- 1 447 380 uprawnionych pracowników nabyło od Skarbu Państwa 1 386 075 308 akcji i udziałów o łącznej wartości nominalnej 5.345.356.790,- złotych;
- 94 933 uprawnionych rolników i rybaków nabyło od Skarbu Państwa 6 914 331 akcji i udziałów o łącznej wartości nominalnej 85.313.537,- złotych.

W latach 1990 - 2008 prywatyzacją bezpośrednią objęto 2 184 przedsiębiorstwa państwowe, a procesy prywatyzacyjne zakończono w 2 105 przedsiębiorstwach (w tym w 15 w 2008 roku). Efektywność prywatyzacji mierzona relacją podmiotów sprywatyzowanych do przedsiębiorstw objętych procesem prywatyzacji wyniosła 96,4%.

W okresie do końca 2008 roku, biorąc pod uwagę liczbę przedsiębiorstw sprywatyzowanych w trybie prywatyzacji bezpośredniej, 62,6% z nich oddano do odpłatnego korzystania (leasing pracowniczy), 23,9% sprywatyzowano w formie sprzedaży mienia, a 10,9% wniesiono do spółki.

W okresie 1990 - 2002 główną formą prywatyzacji bezpośredniej było oddanie przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania. We wszystkich latach tego okresu sprywatyzowano tą metodą ponad 50% przedsiębiorstw państwowych, aczkolwiek w kolejnych latach odsetek ten zmniejszał się, z 86,8% w latach 1990 - 1991 do 55,3% w latach 2001 i 2002. Poczynając od 2003 roku główną metodą prywatyzacji bezpośredniej jest sprzedaż mienia. W latach 2007 i 2008 metodą tą sprywatyzowano odpowiednio 64,3% oraz 53,3% przedsiębiorstw państwowych, biorąc pod uwagę liczbę sprywatyzowanych przedsiębiorstw w trybie prywatyzacji bezpośredniej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2008 roku w Polsce istniały 254 przedsiębiorstwa państwowe. Organem założycielskim dla zdecydowanej większości z nich (85,8%) byli wojewodowie. Spośród ogólnej liczby przedsiębiorstw:

1. w 145 jednostkach (57%) prowadzone były postępowania upadłościowe lub procesy likwidacyjne z uwagi na złą sytuację ekonomiczno – finansową;
2. w 37 jednostkach (14,6%) wystąpiono z wnioskiem o komercjalizację;
3. 4 przedsiębiorstwa znajdowały się w trakcie prywatyzacji bezpośredniej;
4. 21 przedsiębiorstw (8,3%) rozpoczęło postępowanie przygotowawcze przed prywatyzacją bezpośrednią;
5. 47 przedsiębiorstw pozostawało w dalszym ciągu bez zmian prawno – organizacyjnych.

Z powyższego zestawienia wynika, że do ewentualnej prywatyzacji bezpośredniej pozostają podmioty wymienione w punktach 4 i 5 powyżej. Przedsiębiorstw takich jest 68.

Do końca 2008 roku skomercjalizowano 1701 przedsiębiorstw państwowych (w tym 52 w 2008 roku). Do tej pory metodą pośrednią sprywatyzowano 338 spośród spółek z udziałem Skarbu Państwa (w tym 10 w 2008 roku). W 115 spółkach z udziałem Skarbu Państwa dokonano prywatyzacji z udziałem kapitału zagranicznego. W okresie 1990 – 2008 spośród wszystkich powstałych w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych sprywatyzowano 22,8% spółek z udziałem Skarbu Państwa. Powyższe dane wskazują, że do sprywatyzowania pośredniego pozostało jeszcze aż 77,2% spośród spółek z udziałem Skarbu Państwa powstałych w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych.

Celem przewodnika jest wskazanie pracownikom prywatyzowanych przedsiębiorstw oraz pracownikom spółek z udziałem Skarbu Państwa, że mogą oni uczestniczyć we wszystkich rodzajach prywatyzacji, a nie tylko w tych, które do tej pory były postrzegane jako typowo pracownicze czyli w prywatyzacji w drodze leasingu pracowniczego oraz w procesie nieodpłatnego nabywania akcji lub udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa. Rolą przewodnika jest również ułatwienie zainteresowanym podmiotom świadomego i aktywnego uczestniczenia we wszystkich etapach nie zawsze łatwego procesu prywatyzacji pracowniczej. Przewodnik w przejrzysty sposób prezentuje zalety i wady każdego z rodzajów prywatyzacji pracowniczej, wskazując ich wady oraz zalety. Ponadto przewodnik zawiera użyteczne wskazówki dotyczące dostępnych metod finansowania przez pracowników prywatyzowanych przedsiębiorstw oraz pracowników spółek z udziałem Skarbu Państwa, działań mających na celu pozyskanie w drodze prywatyzacji pracowniczej majątku Skarbu Państwa.

Przewodnik jest skierowany przede wszystkim do pracowników przedsiębiorstw państwowych, które zostały przeznaczone do prywatyzacji oraz pracowników spółek z udziałem Skarbu Państwa. Adresatem przewodnika niewątpliwie są również osoby mające wpływ na funkcjonowanie istniejących już Spółek Pracowniczych. Przewodnik może się również okazać przydatnym zbiorem rad i wskazówek dla organów przedsiębiorstw państwowych przeznaczonych do prywatyzacji, spółek z udziałem Skarbu Państwa przeznaczonych do prywatyzacji oraz dla potencjalnych inwestorów.

Przewodnik poprowadzi każdego z jego adresatów krok po kroku przez każdy z trybów prywatyzacji. W szczególności adresaci przewodnika mogą pozyskać wiedzę w zakresie tego:

- jakie przedsiębiorstwa państwowe oraz spółki z udziałem Skarbu Państwa mogą być prywatyzowane z udziałem ich pracowników oraz w jakim trybie ta prywatyzacja powinna przebiegać;
- jakie podmioty są uprawnione do inicjowania procesu prywatyzacji pracowniczej;
- jak wygląda proces decyzyjny związany z prywatyzacją pracowniczą przedsiębiorstwa państwowego oraz prywatyzacją pracowniczą spółki z udziałem Skarbu Państwa;
- jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było aktywnie brać udział w procesie prywatyzacji pracowniczej;
- w jaki sposób pozyskać środki niezbędne do nabywania mienia Skarbu Państwa w drodze prywatyzacji pracowniczej przedsiębiorstw państwowych lub spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Ponadto w przewodniku zostały wskazane przykłady zakończonych już prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa dla każdego z omówionych trybów prywatyzacji. Przewodnik zawiera również przydatne wiadomości na temat: najważniejszych dla procesów prywatyzacji pracowniczej aktów prawnych, prowadzonych obecnie prac legislacyjnych dotyczących problematyki prywatyzacyjnej, a także zestawienie najważniejszych informacji związanych z umowami, których zawieranie w toku prywatyzacji pracowniczej będzie konieczne.

II. SPÓŁKA PRACOWNICZA

1. CO TO JEST SPÓŁKA PRACOWNICZA

Jednym z podstawowych zagadnień, które powinno zostać wyjaśnione na wstępie, jest zakres pojęcia "Spółka Pracownicza", w jakim jest ono używane w niniejszym przewodniku. Autorzy przewodnika przyjęli szeroką definicję Spółki Pracowniczej, zgodnie z którą za Spółkę Pracowniczą uważa się każdy podmiot, na którego funkcjonowanie decydujący wpływ mają pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego. Podmiotami takimi mogą być w szczególności spółki prawa handlowego, a więc zarówno spółki osobowe (czyli spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa i spółka komandytowo – akcyjna), jak również spółki kapitałowe (czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i spółka akcyjna), w których wspólnikami będą między innymi pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego. Ponadto Spółką Pracowniczą może być również inny podmiot, taki jak na przykład stowarzyszenie, fundacja lub związek zawodowy. Jest to zakres szerszy od potocznego rozumienia tego pojęcia, które często jest utożsamiane wyłącznie ze spółką otrzymującą przedsiębiorstwo państwowe do odpłatnego korzystania. Równocześnie w związku z tym, że to spółki prawa handlowego, nie zaś wyżej wymienione inne podmioty, odgrywają kluczową rolę w obrocie gospodarczym oraz w procesach prywatyzacji, to z ich udziałem w prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych związana jest większość zagadnień omówionych w przewodniku.

2. JAK ZAŁOŻYĆ SPÓŁKĘ PRACOWNICZĄ I JAKIE MUSI ONA SPEŁNIAĆ WYMOGI

Procedura założenia Spółki Pracowniczej jest zróżnicowana w zależności od formy prawnej, w której będzie działać ta spółka.

Pierwszym krokiem założenia Spółki Pracowniczej jest podjęcie przez przyszłych wspólników tej spółki decyzji co do tego w jakiej formie będzie ona prowadziła swoją działalność. Warto podkreślić, że decyzja przyszłych wspólników będzie ograniczona w przypadku, gdy Spółka Pracownicza zakładana będzie przez nich w celu wniesienia do niej przedsiębiorstwa państwowego lub w celu oddania jej tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. We wskazanych przypadkach Spółka Pracownicza będzie mogła zostać założona jedynie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej.

W przypadku, gdy przyszli wspólnicy podejmą decyzję o założeniu Spółki Pracowniczej w formie spółki jawnej, będą musieli zawrzeć w formie pisemnej pod rygorem nieważności umowę spółki jawnej.

Zaletą spółki jawnej jest to, że wspólnicy nie są zobowiązani do wniesienia do niej wkładów w wysokości narzuconej jakimkolwiek przepisem. Wspólnicy będą mogli ustalić wysokość wkładów samodzielnie, na odpowiadającym im poziomie, wystarczającym w ich przekonaniu do prowadzenia działalności w ramach założonej spółki. Spółka jawna jest podmiotem, w którym to wspólnicy, a nie spółka, są podatnikami podatku dochodowego. Dzięki temu stawki płaconego podatku będą niższe. Niestety spółka jawna ma również wady, np. wspólnicy tej spółki będą odpowiadać całym swoim majątkiem, bez jakichkolwiek ograniczeń, za jej zobowiązania.

Jeżeli natomiast przyszli wspólnicy zdecydują, iż Spółka Pracownicza ma funkcjonować w formie spółki partnerskiej, to będą zobligowani do zawarcia w formie pisemnej pod rygorem nieważności umowy spółki partnerskiej. Proszę pamiętać, że partnerami w tej spółce mogą być wyłącznie osoby uprawnione do wykonywania następujących zawodów: adwokata, aptekarza, architekta, inżyniera budownictwa, biegłego rewidenta, brokera ubezpieczeniowego, doradcy podatkowego, maklera papierów wartościowych, doradcy inwestycyjnego, księgowego, lekarza, lekarza dentystry, lekarza weterynarii, notariusza, pielęgniarki, położnej, radcy prawnego, rzeczownika patentowego, rzeczoznawcy majątkowego i tłumacza przysięgłego. Nie ma przy tym przeciwwskazań, aby w ramach spółki partnerskiej wykonywano więcej niż jeden zawód spośród wskazanych powyżej.

Zasadą jest, że partner w spółce partnerskiej nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania tej spółki powstałe w związku z wykonywaniem przez pozostałych partnerów wolnego zawodu w spółce, jak również za zobowiązania spółki będące następstwem działań lub zaniechań osób zatrudnionych przez spółkę na podstawie umowy o pracę lub innego stosunku prawnego, które podlegały kierownictwu innego partnera przy świadczeniu usług związanych z przedmiotem działalności spółki. Jednakże

umowa spółki może przewidywać, że jeden albo większa liczba partnerów godzą się na ponoszenie odpowiedzialności za wszystkie zobowiązania tej spółki całym swoim majątkiem, bez jakichkolwiek ograniczeń.

Spółka partnerska, podobnie jak spółka jawna, jest korzystną formą prowadzenia działalności przez Spółkę Pracowniczą ze względu na brak obowiązku wniesienia przez partnerów wkładów o określonej prawnie wysokości oraz ze względu na korzystne opodatkowanie jej dochodów. Wadą tej spółki jest niewątpliwie niczym nieograniczona odpowiedzialność partnerów za zobowiązania tej spółki powstałe w związku z działaniami lub zaniechaniami danego partnera oraz osób mu podległych.

W przypadku podjęcia przez przyszłych wspólników decyzji, że zakładana przez nich Spółka Pracownicza ma działać w formie spółki komandytowej, powinni oni, w formie aktu notarialnego, zawrzeć umowę spółki komandytowej, wnieść wkłady oraz zadeklarować wysokość sum komandytowych, stanowiących wyznacznik odpowiedzialności komandytariuszy za zobowiązania tej spółki. Proszę przy tym mieć na uwadze, że wspólnikiem spółki komandytowej musi być co najmniej jeden komandytariusz, odpowiadający za zobowiązania spółki do wysokości zadeklarowanej sumy komandytowej oraz co najmniej jeden komplementariusz, odpowiadający za zobowiązania tej spółki całym swoim majątkiem, bez jakichkolwiek ograniczeń. Proszę pamiętać, że w sytuacji, w której nazwisko komandytariusza pojawi się w firmie spółki komandytowej, to automatycznie będzie on ponosił odpowiedzialność za zobowiązania tej spółki tak jak komplementariusz.

Spółka komandytowa, jako kolejna z opisywanych spółek osobowych, jest korzystną formą prowadzenia działalności przez Spółkę Pracowniczą ze względu na brak obowiązku wniesienia przez wspólników wkładów o określonej prawnie wysokości oraz ze względu na korzystne opodatkowanie jej dochodów. Wadą tej spółki jest niewątpliwie niczym nieograniczona odpowiedzialność za zobowiązania powstałe w związku z prowadzeniem przez nią działalności, ponoszona przez co najmniej jednego jej wspólnika.

Przyszli wspólnicy Spółki Pracowniczej mogą również zdecydować się na założenie Spółki Pracowniczej w formie spółki komandytowo – akcyjnej. Wspólnikami spółki komandytowo – akcyjnej musi być co najmniej jeden komplementariusz (wspólnik odpowiadający za zobowiązania spółki bez ograniczenia) oraz co najmniej jeden akcjonariusz (wspólnik nieodpowiadający za zobowiązania spółki). W celu zawiązania spółki komandytowo – akcyjnej wspólnicy muszą podpisać sporządzony w formie aktu notarialnego statut spółki (dotyczy to co najmniej wszystkich komplementariuszy) oraz wnieść wkłady na pokrycie kapitału zakładowego, który powinien wynosić co najmniej 50.000,- złotych.

Zaletą założenia Spółki Pracowniczej w formie spółki komandytowo – akcyjnej jest możliwość skorzystania ze wspomnianych wyżej rozwiązań podatkowych oraz możliwość ograniczenia odpowiedzialności części wspólników za zobowiązania tej spółki. Wadą natomiast, jest konieczność wniesienia wkładów na pokrycie kapitału zakładowego spółki oraz nieograniczona odpowiedzialność komplementariuszy za jej zobowiązania.

Kolejną formą prawną Spółki Pracowniczej, o nadaniu której mogą postanowić jej przyszli wspólnicy, jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. W celu jej zawiązania wspólnicy muszą zawrzeć, w formie aktu notarialnego, umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, wnieść wkłady na pokrycie kapitału zakładowego w wysokości co najmniej 5.000,- złotych, powołać Zarząd spółki oraz, jeżeli jest to konieczne – Radę Nadzorczą lub Komisję Rewizyjną. Obowiązek powołania Rady Nadzorczej lub Komisji Rewizyjnej powstanie jeżeli kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej będzie wyższy niż 500.000,- złotych, a wspólników będzie więcej niż dwudziestu pięciu. Rekomendujemy jednak powołanie organu nadzoru nawet wówczas, gdy obowiązek ten nie powstanie. Z pozoru może wydawać się wprawdzie, iż powołanie Rady Nadzorczej wiąże się z koniecznością podejmowania dodatkowych decyzji oraz zwiększeniem kosztów funkcjonowania Spółki Pracowniczej, jednakże w rzeczywistości istnienie tego organu ułatwi wspólnikom bieżący nadzór nad działalnością spółki.

Zaletami spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest niska wysokość koniecznego do wniesienia kapitału zakładowego oraz brak odpowiedzialności wspólników za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę. Równocześnie należy pamiętać o możliwości ponoszenia na podstawie art. 299 kodeksu spółek handlowych solidarnej odpowiedzialności Członków Zarządu tej spółki za jej zobowiązania.

Przyszli wspólnicy Spółki Pracowniczej mogą również podjąć decyzję o założeniu spółki akcyjnej. Do powstania spółki akcyjnej wymaga się zawiązania spółki, w tym podpisania statutu przez jej założycieli, wniesienia wkładów na pokrycie kapitału zakładowego, ustanowienia Zarządu oraz Rady Nadzorczej spółki.

Zaletami spółki akcyjnej jest brak odpowiedzialności akcjonariuszy za jej zobowiązania oraz możliwość głosowania grupami, co może stanowić istotne wzmocnienie drobnych akcjonariuszy. Ponadto przepisy dotyczące spółki akcyjnej nie przewidują odpowiedzialności Członków Zarządu za zobowiązania spółki. Wadą jest konieczność wniesienia kapitału zakładowego w wysokości co najmniej 100.000,- złotych.

Należy pamiętać, iż każda z wymienionych powyżej spółek wymaga wpisania jej do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Do chwili wpisu spółki kapitałowe funkcjonują jako spółki w organizacji, ale nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia ich powstania. Spółki osobowe powstają dopiero z chwilą wpisu, o którym mowa powyżej.

3. NA CO SZCZEGÓLNIIE ZWRÓCIĆ UWAGĘ

Szczególną uwagę należy zwrócić na ograniczenia dotyczące warunków, które spełniać musi Spółka Pracownicza uczestnicząca w prywatyzacji w trybie oddania przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania lub wniesienia przedsiębiorstwa państwowego do spółki kapitałowej. Spółki Pracownicze uczestniczące w dwóch powyższych trybach prywatyzacji mogą mieć wyłącznie formę spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W przypadku Spółki Pracowniczej, która obejmuje do odpłatnego korzystania przedsiębiorstwo państwowe muszą być spełnione następujące dodatkowe warunki:

- do spółki przystąpiła odpowiednio ponad połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego albo pracowników i rolników lub rybaków;
- jej współnikami są wyłącznie osoby fizyczne, chyba że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zezwoli na uczestnictwo w spółce osobom prawnym;
- opłacony kapitał zakładowy spółki nie jest niższy, z zastrzeżeniem przypadków określonych w odrębnych przepisach, niż 20% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa w dniu, na który został sporządzony bilans za rok obrotowy poprzedzający wydanie zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej;
- co najmniej 20% akcji zostało objętych przez osoby niezatrudnione w prywatyzowanym przedsiębiorstwie państwowym, chyba że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zezwoli na oddanie przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej nie spełniającej tego warunku.

4. STUDIUM PRZYPADKU

Przykładami procesów prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, w których to procesach brały udział Spółki Pracownicze są:

- prywatyzacja pośrednia spółki Skarbu Państwa, działającej pod firmą Fabryka Maszyn Budowlanych i Lokomotyw "BUMAR-FABLOK" S.A. w drodze nabycia akcji Skarbu Państwa przez Spółkę Pracowniczą działającą pod firmą "Fablok" - Pracownicza Spółka Akcyjna;
- prywatyzacja pośrednia spółki Skarbu Państwa, działającej pod firmą Zakłady Mięsne - spółka z o.o. w Inowrocławiu w drodze nabycia udziałów Skarbu Państwa przez Spółkę Pracowniczą;
- prywatyzacja pośrednia spółki Skarbu Państwa, działającej pod firmą Fabryka Kotłów "RAFAKO" S.A. w drodze nabycia akcji Skarbu Państwa przez Spółkę Pracowniczą;
- prywatyzacja pośrednia spółki Skarbu Państwa, działającej pod firmą Fabryka Sprzętu Okrętowego "MEBLOMOR" S.A. w drodze nabycia akcji Skarbu Państwa przez Spółkę Pracowniczą;
- prywatyzacja pośrednia spółki Skarbu Państwa, działającej pod firmą Przedsiębiorstwo Budownictwa Regionalnego sp. z o.o. w drodze nabycia udziałów Skarbu Państwa przez Spółkę Pracowniczą, działającą pod firmą PEBEREG Pracowniczo-Menedżerska sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w Słupsku;
- prywatyzacja bezpośrednia Stołecznego Przedsiębiorstwa Usług Przemysłu Terenowego "REDOM" w Warszawie w drodze oddania tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania

Spółce Pracowniczej, działającej pod firmą "REDOM" sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;

- prywatyzacja bezpośrednia Przedsiębiorstwa Eksportu Geodezji i Kartografii "GEOKART" w Warszawie w drodze oddania tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej, działającej pod firmą Przedsiębiorstwo Eksportu Geodezji i Kartografii "GEOKART" sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- prywatyzacja bezpośrednia Fabryka Artykułów Turystycznych i Sportowych "POLSPORT" w Górze Kalwarii w drodze oddania tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej, działającej pod firmą Fabryka Artykułów Turystycznych i Sportowych "POLSPORT" sp. z o.o. z siedzibą w Górze Kalwarii;
- prywatyzacja bezpośrednia Biura Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa "BIPROMEL" w Warszawie w drodze oddania tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej, działającej pod firmą Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa "BIPROMEL" sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie;
- prywatyzacja bezpośrednia Biura Studiów i Projektów "BIPRODRZEW" w Warszawie w drodze oddania tego przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej, działającej pod firmą "BIPRODRZEW" S.A. z siedzibą w Warszawie.

III. PRYWATYZACJA KROK PO KROKU

PRYWATYZACJA BEZPOŚREDNIA

Niezależnie od tego czy prywatyzacja bezpośrednia przeprowadzana jest w trybie sprzedaży przedsiębiorstwa państwowego, wniesienia go do spółki, czy też poprzez tzw. leasing pracowniczy, istnieją pewne elementy postępowań, które pozostają niezmiennie niezależnie od przyjętej ścieżki prywatyzacji. Są one związane z działaniami w okresie przedprywatyzacyjnym, działalnością pełnomocnika do spraw prywatyzacji oraz kontrolą realizacji umów prywatyzacyjnych. Pozostałe elementy prywatyzacji, takie jak sposób, rodzaj oraz tryb zawierania umów prywatyzacyjnych są odmienne i zostały omówione osobno dla każdego typu prywatyzacji.

Elementy wspólne dla postępowań prywatyzacyjnych

Pierwszym krokiem ku prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego jest podjęcie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa decyzji o prywatyzacji przedsiębiorstwa oraz dokonanie przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa, po przeprowadzeniu przetargu, wyboru doradcy prywatyzacyjnego.

Kolejnym etapem jest dokonanie analizy stanu przedsiębiorstwa, polegającej na ustaleniu stanu prawnego majątku przedsiębiorstwa państwowego oraz oszacowaniu wartości przedsiębiorstwa. W szczególnych wypadkach, na wniosek ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, może być przeprowadzona dodatkowa analiza, obejmująca odmienny zakres od wyżej wskazanego.

Po dokonaniu analizy lub analiz przedprywatyzacyjnych organ założycielski przedsiębiorstwa wydaje, za zgodą ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, zarządzenie o prywatyzacji, w którym określa w szczególności sposób prywatyzacji bezpośredniej oraz wskazuje pełnomocnika do spraw prywatyzacji.

Z dniem wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej ustaje działalność dotychczasowych organów przedsiębiorstwa państwowego, a ich funkcje wykonuje od tego momentu pełnomocnik do spraw prywatyzacji.

Pełnomocnik do spraw prywatyzacji jest to osoba, która działając w imieniu organu założycielskiego przedsiębiorstwa, dokonuje prywatyzacji, sporządza bilans zamknięcia prywatyzowanego przedsiębiorstwa, a następnie niezwłocznie występuje z wnioskiem do sądu o wykreślenie przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego oraz zawiadamia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa o jego wykreśleniu.

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa jest organem właściwym do dokonywania kontroli obejmujących ocenę zgodności realizacji przekształceń własnościowych z udzielonym przez siebie upoważnieniem lub zgodą, gdy takie są wymagane, a więc jest również upoważniony do dokonywania kontroli właściwego przebiegu wszystkich procesów prywatyzacyjnych. Kontrole są zarządzane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, oraz są przeprowadzane na podstawie półrocznych planów kontroli pod względem oceny legalności, gospodarności, celowości i rzetelności. Wyniki kontroli przedstawiane są w protokołach kontroli.

SPRZEDAŻ PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO

Prywatyzacja bezpośrednia przedsiębiorstwa państwowego poprzez jego sprzedaż polega na zbyciu całości przedsiębiorstwa poprzez zawarcie umowy sprzedaży przedsiębiorstwa z osobą prawną, osobą fizyczną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej (np. spółką jawną). Skarb Państwa jest reprezentowany przy zawarciu umowy przez pełnomocnika do spraw prywatyzacji. Proces sprzedaży przedsiębiorstwa może przebiegać w trybie przetargu publicznego lub w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

W obu trybach sprzedaży przedsiębiorstwa, nabywca jest zobowiązany do przekazania, najpóźniej do dnia pierwszej płatności należności za przedsiębiorstwo, określonej ustawowo kwoty na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Przetarg publiczny

Ogłoszenia o przetargu dokonuje zbywca przedsiębiorstwa, czyli Skarb Państwa reprezentowany przez organ założycielski przedsiębiorstwa. Ogłoszenie określa między innymi oznaczenie przedmiotu przetargu, miejsce i termin udostępnienia memorandum informacyjnego, minimalną cenę sprzedaży, kryteria oceny ofert i ich znaczenie, wysokość wadium oraz termin, miejsce i formę jego wniesienia.

Podmioty zainteresowane wzięciem udziału w przetargu powinny w terminie wskazanym w ogłoszeniu złożyć pisemną ofertę zawierającą:

1. imię, nazwisko i adres lub nazwę (firmę) i siedzibę oferenta;
2. oświadczenie oferenta, że zapoznał się z przedmiotem przetargu i nie wnosi uwag do jego stanu,
3. oferowaną cenę i warunki jej zapłaty;
4. wniosek o rozłożenie zapłaty należności za przedsiębiorstwo na raty wraz ze wskazaniem formy zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty po uiszczeniu pierwszej raty - jeżeli zbywca dopuścił zapłatę należności w ratach;
5. planowaną wartość nowych inwestycji wraz ze wskazaniem harmonogramu ich realizacji oraz źródeł finansowania;
6. inne dane wymagane przez zbywcę, określone w ogłoszeniu o przetargu.

Do oferty należy dołączyć dowód wniesienia wadium.

Przetarg publiczny składa się z części: jawnej oraz niejawnej.

Część jawna obejmuje m.in. sprawdzenie prawidłowości ogłoszenia o przetargu, ogłoszenie o liczbie ofert, sprawdzenie prawidłowości wniesienia wadium, otwarcie ofert, podanie nazw oferentów oraz istotnych warunków złożonych ofert, w tym proponowanych cen. Na tym etapie może dojść do odrzucenia ofert, które nie spełniają warunków formalnych, na przykład zostały wniesione po wyznaczonym terminie, w niewłaściwym miejscu lub przez oferenta, który nie wniósł wadium.

Część niejawna obejmuje szczegółową ocenę ofert, w wyniku której zostaje przedstawiony zbywcy wniosek w sprawie wyboru najkorzystniejszej oferty. Na tym etapie może również okazać się, że żadna z ofert nie została wybrana.

Wybór najkorzystniejszej oferty dokonywany jest w oparciu o kryteria określone w ogłoszeniu o przetargu, w szczególności cenę, sposób i termin jej zapłaty. O wyniku przetargu zbywca niezwłocznie zawiadamia na piśmie oferentów.

Kolejnym etapem jest zawarcie umowy sprzedaży przedsiębiorstwa. Informacje dotyczące samej umowy omówione zostały w rozdziale V. przewodnika.

Negocjacje na podstawie publicznego zaproszenia

Negocjacje można podzielić na kilka etapów. Pierwszy z nich rozpoczyna, podobnie jak ma to miejsce w przypadku przetargu publicznego, ogłoszenie publicznego zaproszenia dotyczącego negocjacji przez organ założycielski przedsiębiorstwa. Ogłoszenie to określa między innymi oznaczenie przedmiotu rokowań, wymagania jakie musi spełnić podmiot przystępujący do rokowań, w szczególności wymogi co do przedmiotu i zakresu prowadzonej działalności oraz zdolności finansowej, kryteria wyboru najkorzystniejszej oferty i ich znaczenie.

Podmioty zainteresowane nabyciem przedsiębiorstwa państwowego w tym trybie powinny złożyć pisemną odpowiedź na zaproszenie, w terminie w nim oznaczonym.

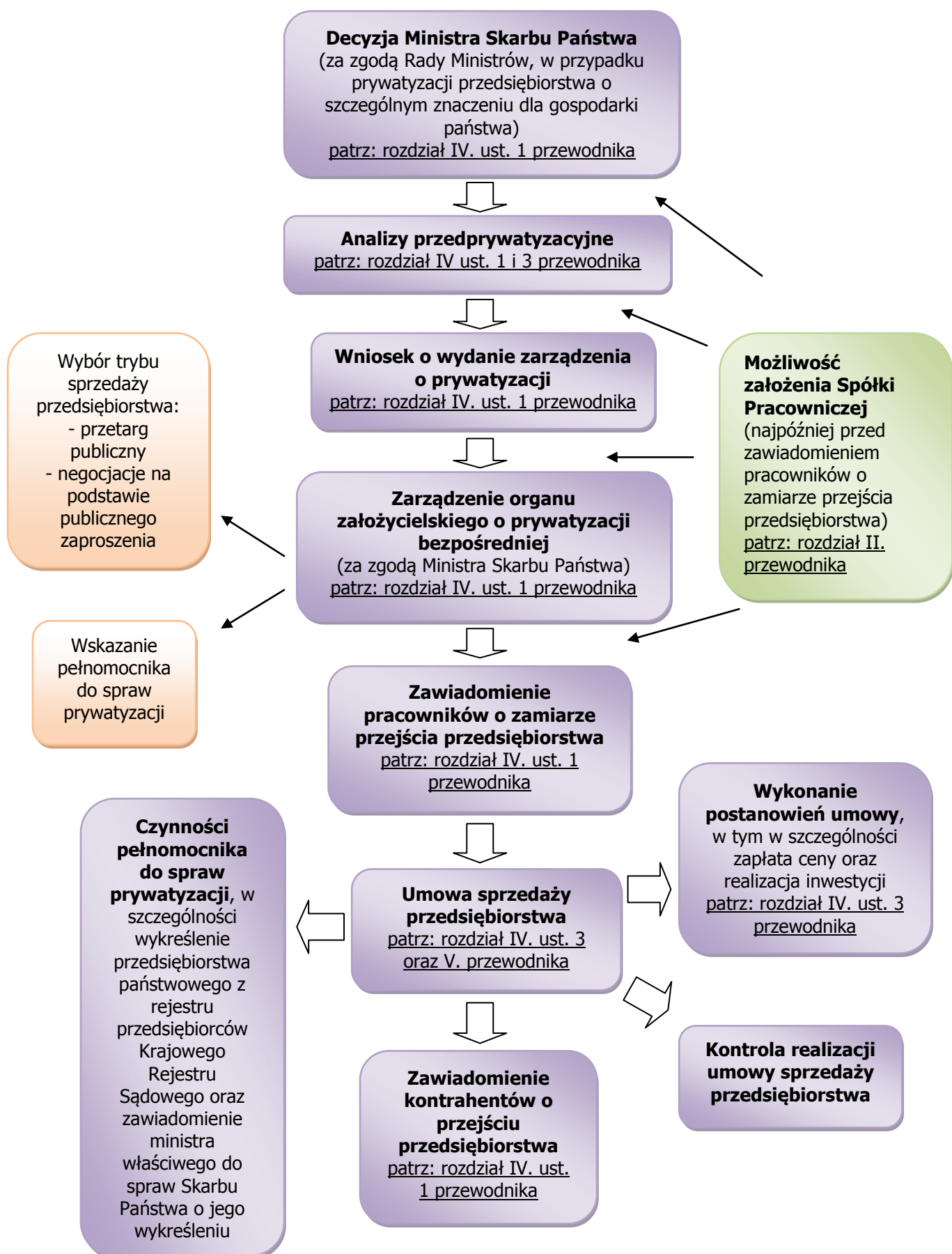
W drugim etapie rozpatrywane są złożone odpowiedzi na zaproszenie, a podmioty spełniające warunki określone w zaproszeniu, otrzymują możliwość zbadania dokumentów przedsiębiorstwa, a także zostają powiadomione o terminie na wykonanie badań oraz przedstawienie wiążących warunków umowy.

Złożenie wiążących warunków umowy rozpoczyna etap właściwych negocjacji, w których strony starają się dojść do porozumienia. W szczególności trzeba dokonać ustaleń dotyczących zobowiązań kupującego w zakresie przewidywanych inwestycji, ochrony środowiska i dóbr kultury oraz ochrony miejsc pracy. Zobowiązania socjalne ustalone z przedstawicielami pracowników stanowią integralną część umowy.

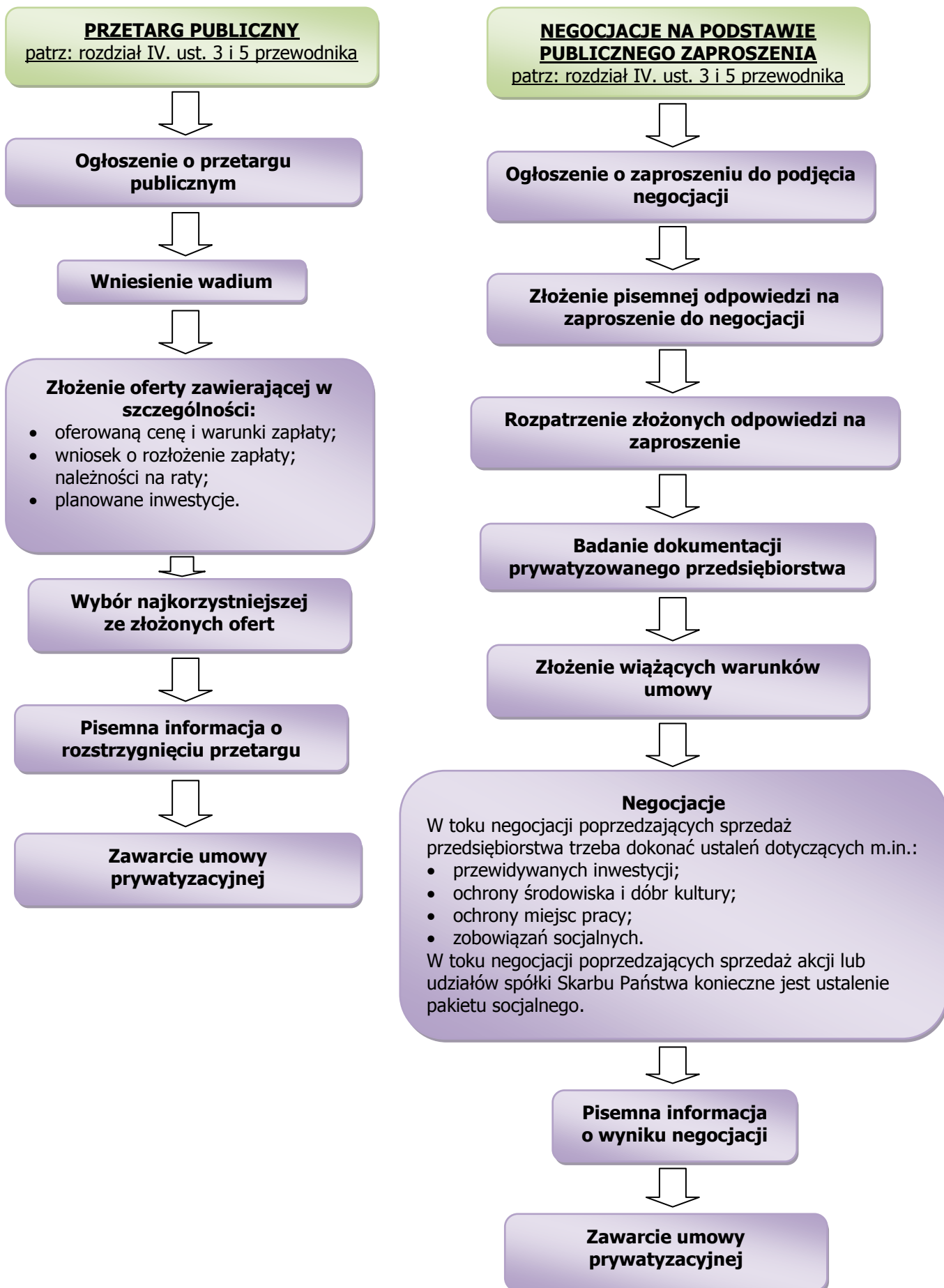
Oferenci zostają pisemnie poinformowani o wyniku negocjacji.

Kolejnym stadium jest zawarcie umowy sprzedaży przedsiębiorstwa. Informacje dotyczące samej umowy omówione zostały w rozdziale V. przewodnika.

Rysunek 1 - SPRZEDAŻ PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO

Rysunek 2 - TRYBY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO ORAZ SPRZEDAŻY AKCJI LUB UDZIAŁÓW SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA

WNIESIENIE PRZEDSIĘBIORSTWA DO SPÓŁKI

Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki stanowi drugi, po sprzedaży, tryb prywatyzacji bezpośredniej przedsiębiorstwa państwowego. Polega on na wniesieniu przez Skarb Państwa przedsiębiorstwa do spółki kapitałowej jako wkładu niepieniężnego w zamian za akcje lub udziały w tej spółce. Wniesienie przedsiębiorstwa państwowego jako aportu do spółki może nastąpić zarówno do spółki już istniejącej, jak również do spółki nowo zawiązywanej.

Wniesienie przedsiębiorstwa do spółki następuje w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

W przypadku wniesienia przedsiębiorstwa do istniejącej spółki należy dostosować obowiązujący statut lub umowę spółki do zmian związanych z wniesieniem aportu oraz objęciem akcji lub udziałów przez Skarb Państwa.

W szczególności należy pamiętać o konieczności dostosowania statutu lub umowy spółki w taki sposób, aby poza wymogami określonymi w kodeksie spółek handlowych, określał on także w szczególności kompetencje Zarządu spółki w zakresie postępowania wyjaśniającego i odwoławczego, dotyczące udostępniania akcji Skarbu Państwa oraz szczegółowe zasady ustalania ceny udziałów lub akcji oferowanych uprawnionym wspólnikom przez Skarb Państwa.

W przypadku gdy wspólnikami spółki, oprócz Skarbu Państwa, są wyłącznie osoby będące w dniu wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej pracownikami przedsiębiorstwa państwowego, rolnikami lub rybakami, statut lub umowa spółki powinien określać również liczbę akcji lub udziałów corocznie oferowanych uprawnionym wspólnikom oraz terminy złożenia przez Skarb Państwa ofert w tym przedmiocie.

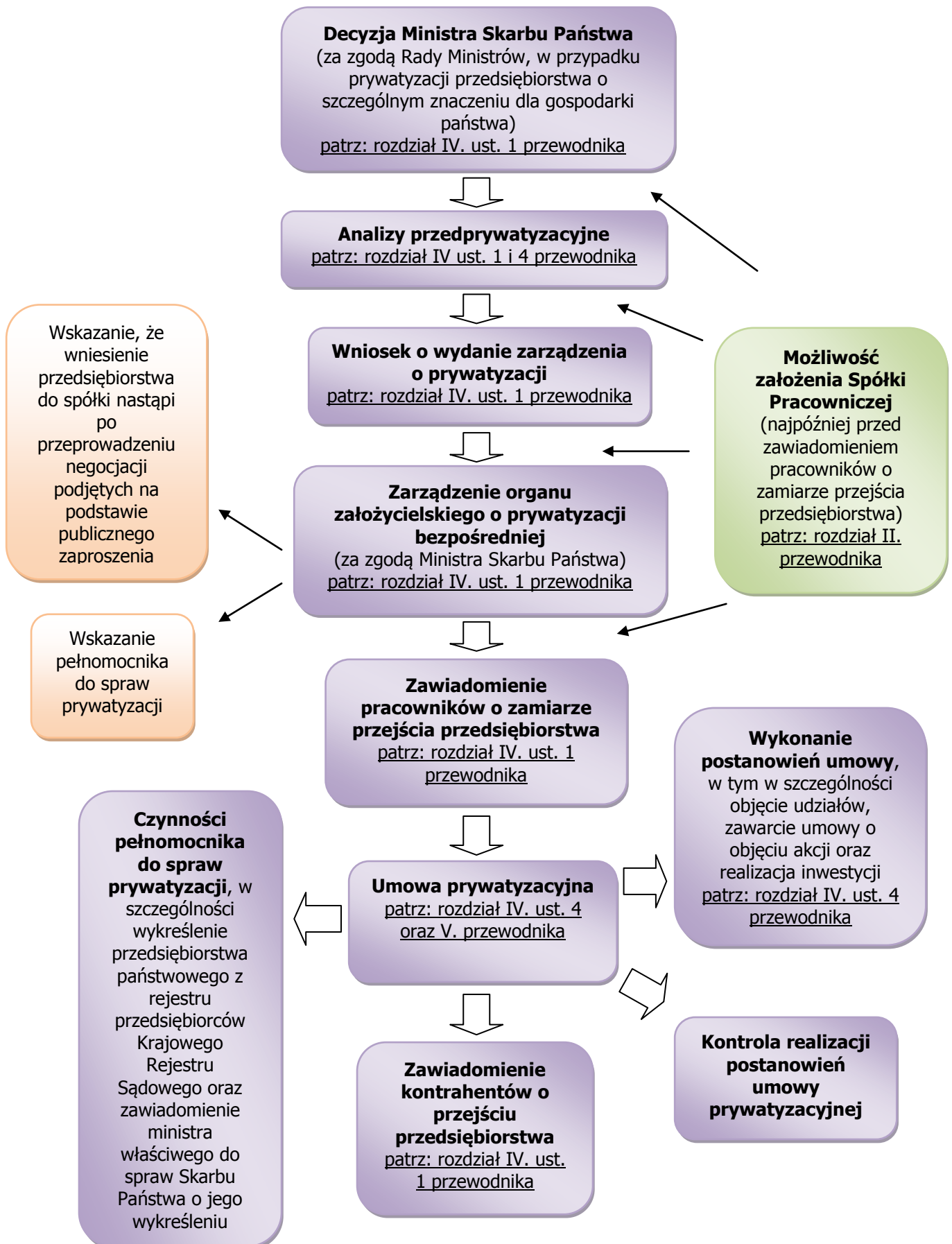
Wniesienie do istniejącej spółki kapitałowej przedsiębiorstwa państwowego jako aportu Skarbu Państwa związane jest z objęciem przez Skarb Państwa odpowiedniej ilości akcji lub udziałów w kapitale zakładowym tej spółki. Konieczne jest aby pozostali wspólnicy wnieśli wkłady na pokrycie co najmniej 25% kapitału zakładowego albo 10% kapitału zakładowego, w przypadku gdy wspólnikami spółki, oprócz Skarbu Państwa, są wyłącznie osoby będące w dniu wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej pracownikami przedsiębiorstwa państwowego, rolnikami lub rybakami.

W celu dokonania zmian statutu lub umowy spółki, podwyższenia kapitału zakładowego oraz emisji nowych akcji lub ustanowienia nowych udziałów, konieczne jest zwołanie Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników spółki, które podejmie odpowiednie uchwały w tym przedmiocie. Z obrad ww. organów spółki musi zostać sporządzony protokół notarialny. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymagane jest ponadto złożenie oświadczeń o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym oraz oświadczenie wszystkich Członków Zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione. Z kolei w przypadku spółki akcyjnej konieczne jest złożenie oświadczenia przez wszystkich Członków Zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały wniesione lub, że przejście tych wkładów na spółkę jest zapewnione w terminie określonym w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego, a także zawarcie umowy o objęciu akcji.

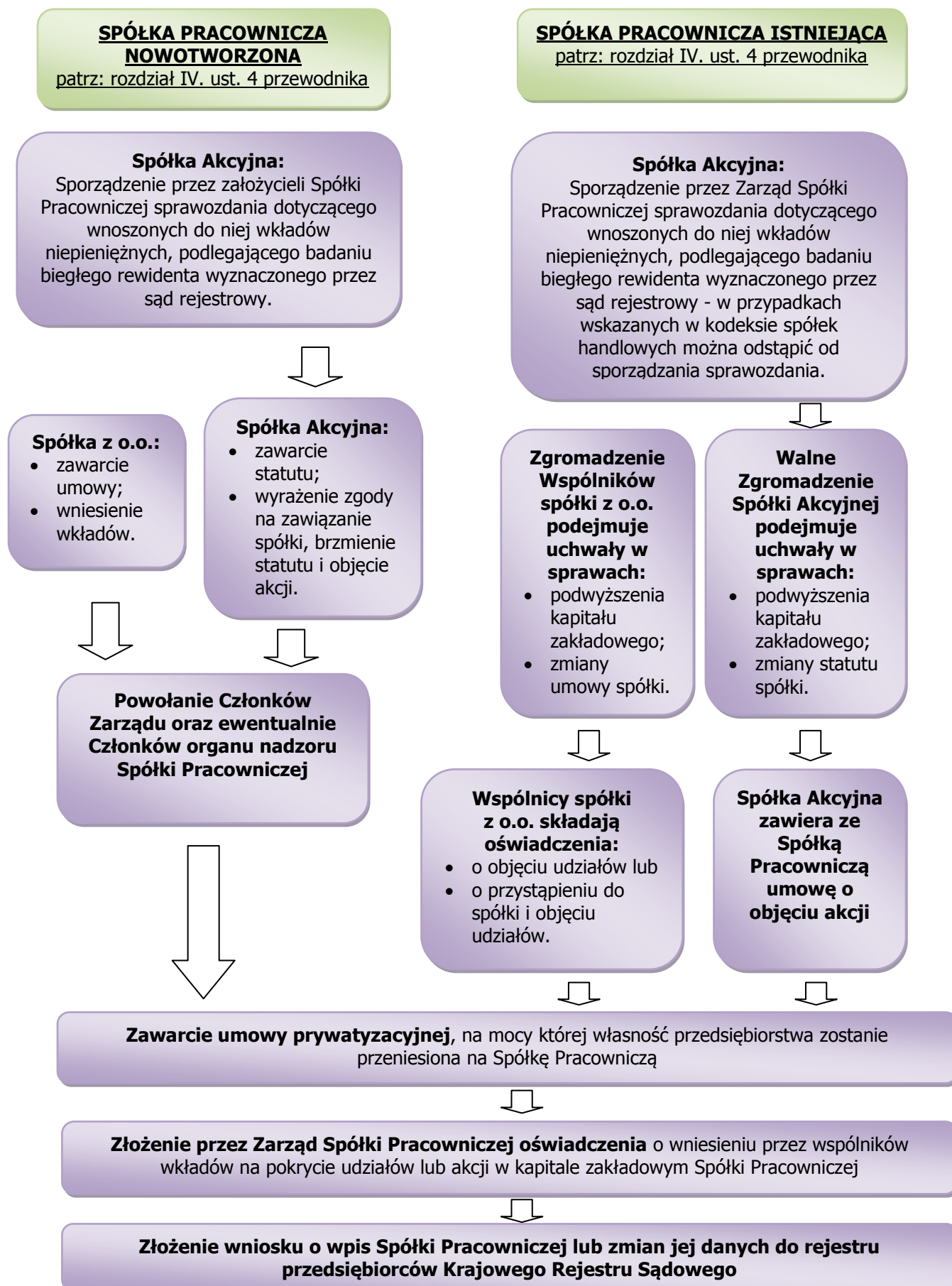
Po dokonaniu zmian w statucie lub umowie spółki niezbędne jest dokonanie ich rejestracji w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Przeniesienie własności przedsiębiorstwa na spółkę dokonywane jest na podstawie odrębnej umowy, która omówiona została w rozdziale V. przewodnika.

Rysunek 3 - WNIESIENIE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO SPÓŁKI PRACOWNICZEJ

Rysunek 4- SPOSOBY WNIESIENIA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO SPÓŁKI PRACOWNICZEJ

ODDANIE PRZEDSIĘBIORSTWA DO ODPŁATNEGO KORZYSTANIA

Oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania jest jedną z form prywatyzacji bezpośrednio przedsiębiorstwa państwowego. Charakterystyczną cechą tzw. leasingu pracowniczego jest to, że przedsiębiorstwo nie jest od razu zbywane, lecz jedynie oddawane do odpłatnego użytkowania Spółce Pracowniczej, która w tym trybie prywatyzacji musi spełniać szczególne warunki.

W celu dokonania prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego w trybie oddania go do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej, konieczne jest wystąpienie z wnioskiem do organu założycielskiego przez dyrektora przedsiębiorstwa państwowego i radę pracowniczą lub przez samą Spółkę Pracowniczą. Należy uznać, iż nie jest konieczne by w chwili składania wniosku spółka spełniała wszystkie określone w ustawie warunki – istotne jest aby były one spełnione w momencie podpisania umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Do przejścia przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania konieczne jest zawiązanie Spółki Pracowniczej lub takie przekształcenie istniejącej już spółki, aby spełnione były następujące warunki:

1. do spółki przystąpiła co najmniej połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego albo pracowników i rolników lub rybaków;
2. wspólnikami spółki są wyłącznie osoby fizyczne, chyba że zgodę na wejście do spółki osób prawnych wyrazi minister właściwy do spraw Skarbu Państwa;
3. opłacony kapitał zakładowy spółki, wynosi co najmniej 20% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu przedsiębiorstwa;
4. co najmniej 20% akcji lub udziałów w spółce zostało objętych przez osoby niezatrudnione w prywatyzowanym przedsiębiorstwie państwowym, z zastrzeżeniem, iż możliwe jest zwolnienie z tego warunku przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Ogólna procedura związana z założeniem Spółki Pracowniczej została omówiona w rozdziale II. przewodnika.

Konieczne jest złożenie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wniosku o rejestrację Spółki Pracowniczej w ciągu 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o prywatyzację bezpośrednio przedsiębiorstwa.

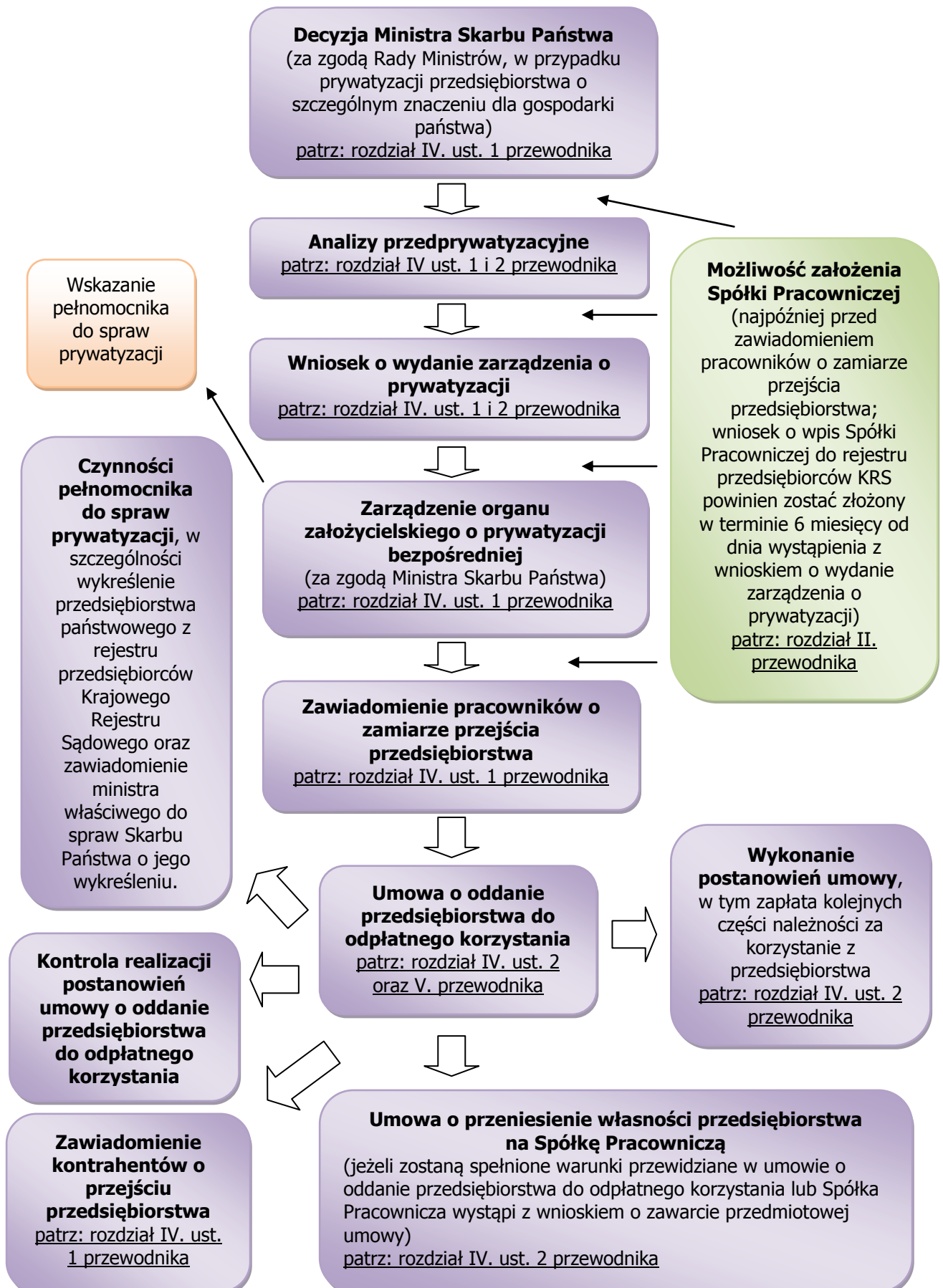
Oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania następuje w drodze umowy zawartej przez organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego, działający w imieniu Skarbu Państwa oraz Spółkę Pracowniczą.

Kolejne kroki uzależnione są od treści umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

W przypadku jeżeli powyższa umowa przewiduje, że po jej zakończeniu następuje przejście własności przedsiębiorstwa na rzecz Spółki Pracowniczej, konieczne jest zawarcie umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa.

W przypadku jeśli umowa nie przewidywała przejścia przedsiębiorstwa na Spółkę Pracowniczą, spółka może wystąpić do organu założycielskiego przedsiębiorstwa o zawarcie umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa. W takiej sytuacji konieczne jest ustalenie oraz uiszczenie przez Spółkę Pracowniczą ceny za przedsiębiorstwo.

Rysunek 5 - ODDANIE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO DO ODPLĄTNEGO KORZYSTANIA SPÓŁCE PRACOWNICZEJ

LIKWIDACJA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO

Organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego wszczyna postępowanie w sprawie likwidacji przedsiębiorstwa z własnej inicjatywy lub na wniosek rady pracowniczej przedsiębiorstwa, którego ma dotyczyć postępowanie, albo na wniosek organu sprawującego nadzór nad tym przedsiębiorstwem lub banku finansującego to przedsiębiorstwo. Przed podjęciem decyzji o likwidacji konieczne jest przeprowadzenie postępowania przygotowawczego przez zespół powołany przez organ założycielski przedsiębiorstwa.

W przypadku zajścia ustawowych przesłanek, organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego może podjąć decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa z własnej inicjatywy bądź na wniosek rady pracowniczej przedsiębiorstwa, o ile minister właściwy do spraw Skarbu Państwa nie zgłosi sprzeciwu, wraz z uzasadnieniem, w terminie dwóch tygodni. Zarządzenie o likwidacji wydawane jest na podstawie opinii zespołu przygotowawczego, opinii związków zawodowych oraz opinii lub zgody organów samorządu załogi.

Zarządzenie o likwidacji zawiera w szczególności oznaczenie przedsiębiorstwa podlegającego likwidacji, wyznaczenie likwidatora, oznaczenie dnia otwarcia likwidacji oraz oznaczenie terminu zakończenia działalności operatywnej przedsiębiorstwa. Z dniem otwarcia likwidacji przedsiębiorstwa wygasają wszelkie uprawnienia pełnomocników przedsiębiorstwa, a do czasu zakończenia likwidacji mieniem likwidowanego przedsiębiorstwa zarządza likwidator. Likwidator wykonuje prawa i obowiązki dyrektora przedsiębiorstwa w zakresie niezbędnym do zakończenia działalności likwidowanego przedsiębiorstwa.

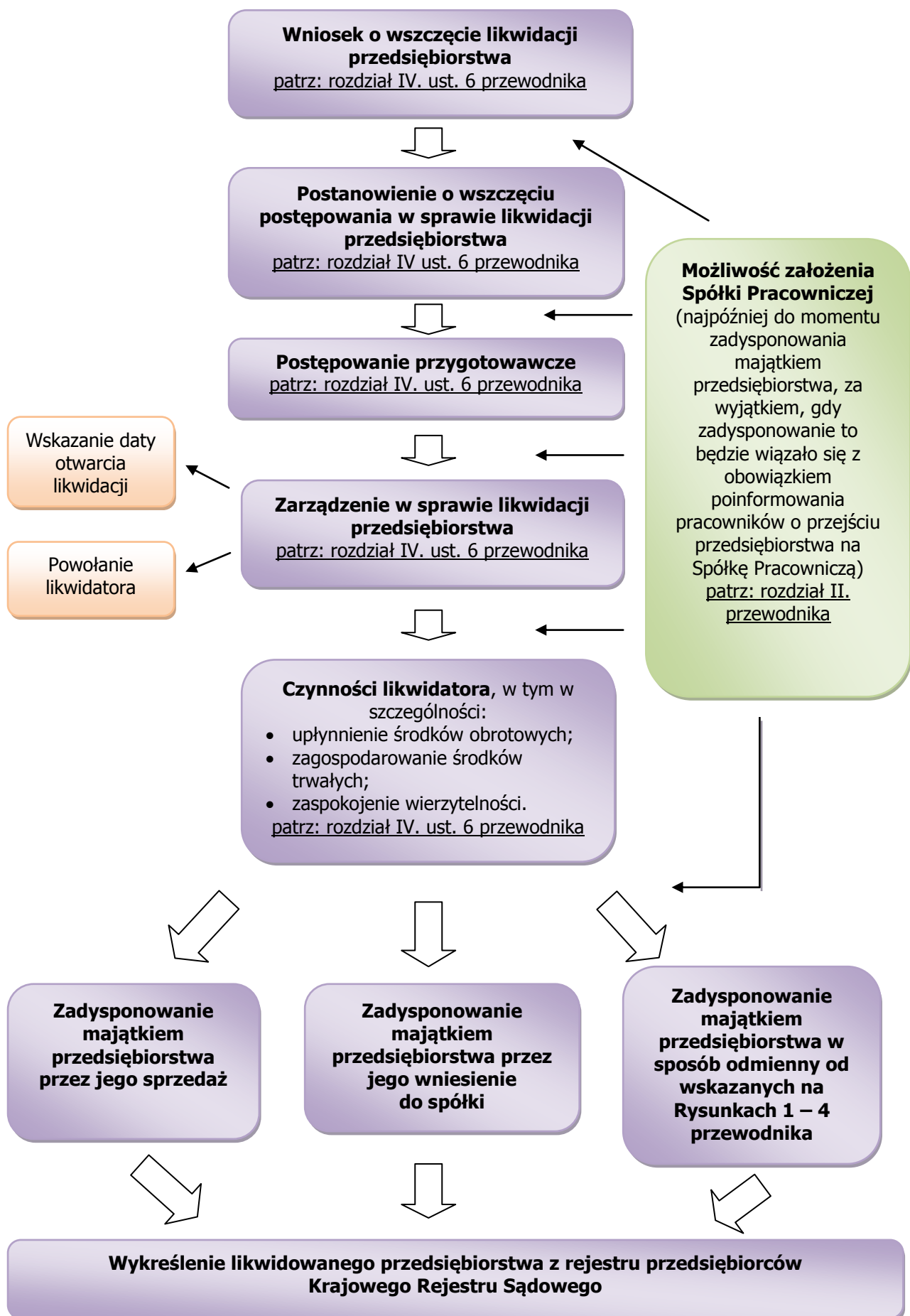
Do likwidatora należy w szczególności upłynnienie środków obrotowych, zagospodarowanie środków trwałych i zaspokojenie wierzycelności, które następuje na zasadach określonych w przepisach o upadłości przedsiębiorstw. Zadysonowanie składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa może wiązać się z różnymi technikami stosowanymi przez likwidatora. Likwidator w szczególności może sprzedać przedsiębiorstwo w całości lub, jeśli to nie jest możliwe ze względów ekonomicznych, jego zorganizowane części. Może on również sprzedać nieruchomości i ruchomości. Likwidator dokonuje sprzedaży w trybie aukcji lub przetargu, zawiadamiając o nich poprzez publikację obwieszczenia z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem.

Spółka Pracownicza zainteresowana wzięciem udziału w aukcji lub przetargu może wziąć w nich udział na zasadach ogólnych określonych w kodeksie cywilnym, z zastrzeżeniem warunków określonych w ogłoszeniu.

Po rozstrzygnięciu aukcji lub przetargu dochodzi do zawarcia właściwej umowy sprzedaży przedsiębiorstwa lub jego części.

Zadysonowanie składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa może również polegać wniesieniu przedsiębiorstwa, jego części lub jedynie poszczególnych składników przedsiębiorstwa, do spółki, lub rozporządzaniu nimi na podstawie zawieranych umów prawa cywilnego.

Rysunek 6 - LIKWIDACJA PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO

PRYWATYZACJA POŚREDNIA

Prywatyzacja pośrednia jest drugą, po prywatyzacji bezpośredniej, formą dokonywania prywatyzacji. Polega ona na zbywaniu na rzecz osób trzecich akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach kapitałowych.

Elementami wspólnymi dla poszczególnych trybów prywatyzacji polegającej na zbyciu akcji i udziałów w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, podobnie jak w przypadku czynności prywatyzacji bezpośredniej, są takie elementy jak decyzja o prywatyzacji podejmowana przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, przeprowadzenie analiz mających na celu ustalenie sytuacji prawnej majątku spółki oraz oszacowanie wartości przedsiębiorstwa, kontrola postępowań prywatyzacyjnych oraz kontrola realizacji umów prywatyzacyjnych.

Tryb sprzedaży akcji należących do Skarbu Państwa, określany jest w decyzji ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa i może przebiegać w ramach jednej z następujących procedur:

1. oferty ogłoszonej publicznie;
2. przetargu publicznego;
3. negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia;
4. przyjęcia oferty w odpowiedzi na wezwanie ogłoszone na podstawie art. 72 - 74 lub art. 91 ust. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
5. aukcji ogłoszonej publicznie, jeżeli cena wywoławcza nie jest niższa od wartości księgowej akcji;
6. sprzedaży akcji na rynku regulowanym.

OFERTA OGŁOSZONA PUBLICZNIE

Pierwszym z omawianych trybów sprzedaży należących do Skarbu Państwa akcji lub udziałów skomercjalizowanego przedsiębiorstwa jest ich zbycie poprzez publiczne ogłoszenie oferty. Ogłoszenia oferty dokonuje minister właściwy do spraw Skarbu Państwa. Zawiera ona między innymi firmę, siedzibę i adres spółki, podstawowe dane z ostatniego, zatwierdzonego przed ogłoszeniem oferty, bilansu oraz rachunku zysków i strat, cenę sprzedaży jednej akcji lub pakietu akcji oraz wysokość wadium.

Podmioty zainteresowane nabyciem akcji są zobowiązane do złożenia, w terminie określonym w ogłoszeniu, oświadczenia o przyjęciu oferty. Oferta przestaje być wiążąca z chwilą wpływu do składającego ofertę oświadczenia o jej przyjęciu.

W dalszej kolejności następuje zawarcie umowy. Termin i miejsce jej zawarcia określone są w ogłoszeniu o ofercie.

PRZETARG PUBLICZNY

W przypadku zbycia należących do Skarbu Państwa akcji lub udziałów skomercjalizowanego przedsiębiorstwa w trybie przetargu publicznego, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa publikuje zaproszenie do składania ofert na nabycie akcji lub udziałów, w którym określa, między innymi firmę, siedzibę i adres spółki, której akcje lub udziały są przedmiotem przetargu, minimalną cenę sprzedaży i sposób jej zapłaty, maksymalny okres związania ofertą i wysokość wadium.

Podmiot zainteresowany nabyciem akcji lub udziałów musi przygotować oraz złożyć pisemną ofertę obejmującą:

1. imię, nazwisko i adres lub nazwę (firmę) i siedzibę oferenta;
2. oświadczenie oferenta, że zapoznał się z przedmiotem przetargu i nie wnosi uwag do jego stanu;
3. oferowaną cenę i warunki jej zapłaty;
4. wniosek o rozłożenie zapłaty ceny na raty wraz ze wskazaniem sposobu zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty po uiszczeniu pierwszej raty - jeżeli zbywca dopuścił zapłatę ceny w ratach;
5. inne dane wymagane przez zbywcę, określone w ogłoszeniu o przetargu,

6. dowód wpłaty wadium.

Aby przetarg był ważny, konieczne jest aby wpłynęła przynajmniej jedna oferta spełniająca warunki określone w ogłoszeniu o przetargu.

Przetarg publiczny składa się części: jawnej oraz niejawnej.

Część jawna obejmuje m.in. sprawdzenie prawidłowości ogłoszenia o przetargu, ogłoszenie o liczbie ofert, sprawdzenie prawidłowości wniesienia wadium, otwarcie ofert, podanie imion i nazwisk oraz nazw oferentów, a także istotnych warunków złożonych ofert, w tym proponowanych cen. Na tym etapie może dojść do odrzucenia ofert, które nie spełniają warunków formalnych, na przykład zostały wniesione po wyznaczonym terminie, w niewłaściwym miejscu lub przez oferenta, który nie wniósł wadium.

Część niejawna obejmuje szczegółową ocenę ofert, w wyniku której zostaje przedstawiony zbywcy wniosek w sprawie wyboru najkorzystniejszej z ofert. Na tym etapie może również okazać się, że nie wybrano żadnej ze złożonych ofert.

Wybór najkorzystniejszej oferty dokonywany jest w oparciu o kryteria określone w ogłoszeniu o przetargu, w szczególności cenę, sposób i termin jej zapłaty. O wyniku przetargu zbywca niezwłocznie zawiadamia na piśmie oferentów.

Kolejnym etapem jest zawarcie umowy sprzedaży akcji lub udziałów, która została szczegółowo omówiona w rozdziale V. przewodnika.

W związku ze zbyciem akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa, po 3 miesiącach od tego zdarzenia dochodzi do powstania prawa do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów przez uprawnionych pracowników i rolników lub rybaków, którzy w ciągu 6 miesięcy od dnia wpisu spółki do rejestru złożyli oświadczenie o zamiarze nabycia akcji lub udziałów. W przypadku gdyby do ww. zbycia akcji lub udziałów doszło przed upływem 6 miesięcy od dnia wpisania spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prawo do nieodpłatnego nabycia akcji powstaje po upływie 3 miesięcy od upływu terminu na złożenie oświadczenia o zamiarze nabycia akcji.

NEGOCJACJE PODJĘTE NA PODSTAWIE PUBLICZNEGO ZAPROSZENIA

Negocjacje na podstawie publicznego zaproszenia w sprawie zbycia akcji lub udziałów skomercjalizowanego przedsiębiorstwa można podzielić na kilka etapów. Pierwszy z nich rozpoczyna wystosowanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zaproszenia do negocjacji.

Powyższe zaproszenie określa między innymi firmę, siedzibę, adres spółki, liczbę i rodzaj akcji, których nabycie jest przedmiotem zaproszenia do negocjacji, wskazanie przedmiotu negocjacji, w szczególności ceny za akcje, zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań w zakresie ochrony środowiska, ochrony interesu pracowników i innych osób związanych ze spółką oraz sposobu zabezpieczenia wykonania tych zobowiązań.

Podmioty zainteresowane złożeniem odpowiedzi na zaproszenie, po podpisaniu zobowiązania do zachowania poufności, otrzymują memorandum informacyjne zawierające informacje o sytuacji prawnej i ekonomicznej – finansowej spółki oraz o strukturze odpowiedzi na zaproszenie do negocjacji.

W dalszej kolejności spośród podmiotów, które złożyły odpowiedź na zaproszenie do negocjacji, zbywca dokonuje wyboru tych podmiotów, które zostaną dopuszczone do negocjacji i uzyskają możliwość badania dokumentów spółki.

Następnie należy złożyć wiążące warunki umowy, które stanowią podstawę do prowadzenia właściwych negocjacji. Po ich zakończeniu, podmiot uczestniczący w negocjacjach przedstawia na piśmie proponowane wiążące warunki umowy.

Po zakończeniu negocjacji, podpisywany jest uzgodniony między stronami pakiet socjalny oraz zawierana jest umowa, której szczegółowa charakterystyka omówiona została w rozdziale V. przewodnika.

OFERTA W ODPOWIEDZI NA WEZWANIE

Powyższy tryb ma zastosowanie wyłącznie do nabywania akcji spółek publicznych i wiąże się z koniecznością ogłoszenia przez podmiot zainteresowany nabyciem akcji wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji.

Obowiązek ogłoszenia wezwania powstaje, gdy w związku z nabyciem akcji:

1. nabywca posiadający do tej pory mniej niż 33% głosów w spółce, w okresie krótszym niż 60 dni, zwiększa swój stan posiadania o więcej niż 10% ogólnej liczby głosów;
2. nabywca posiadający do tej pory co najmniej 33% głosów w spółce, w okresie krótszym niż 12 miesięcy, zwiększa swój stan posiadania o więcej niż 5% ogólnej liczby głosów;
3. następuje przekroczenie posiadania 33% ogólnej liczby głosów w spółce;
4. następuje przekroczenie posiadania 66% ogólnej liczby głosów w spółce.

W przypadku gdyby w związku z nabyciem akcji następowało przekroczenie posiadania 33% ogólnej liczby głosów, lub 66% ogólnej liczby głosów, wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji tej spółki powinno uwzględniać liczbę akcji zapewniającą osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów, lub odpowiednio wszystkich pozostałych akcji.

Ogłoszenie wezwania wymaga uprzedniego ustanowienia zabezpieczenia w wysokości nie mniejszej niż 100% wartości akcji, które mają być przedmiotem wezwania i przeprowadzenia za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Odpowiedź na powyższe wezwanie jest składana w formie decyzji wydanej przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Kolejnym etapem jest podpisanie umowy sprzedaży akcji.

AUKCJA OGŁOSZONA PUBLICZNIE

Aukcja ogłoszona publicznie może odbywać się w formie ustnej ("aukcja ustna") bądź w formie elektronicznej ("aukcja elektroniczna").

Pierwszym etapem postępowania związanego z zastosowaniem do sprzedaży akcji lub udziałów skomercjalizowanego przedsiębiorstwa trybu sprzedaży poprzez aukcję ogłoszoną publicznie jest publikacja przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zaproszenia do wzięcia udziału w aukcji, określającego między innymi firmę, adres i siedzibę spółki, której akcje są przedmiotem aukcji, określenie formy przeprowadzenia aukcji, w tym formy zgłaszania postąpień, cenę wywoławczą, wysokość wadium oraz termin, miejsce i formę jego złożenia, a także określenia miejsca, terminu i formy przyjmowania zgłoszeń do udziału w aukcji oraz treść umowy sprzedaży akcji.

W przypadku aukcji elektronicznej zaproszenie określa dodatkowo adres strony internetowej na której aukcja będzie prowadzona oraz inne informacje dotyczące sposobu przeprowadzenia aukcji.

Podmioty zainteresowane wzięciem udziału w aukcji dokonują zgłoszenia w formie pisemnej, a w przypadku aukcji elektronicznej – w formie pisemnej lub elektronicznej z wykorzystaniem podpisu elektronicznego.

W trakcie aukcji ustnej uczestnicy dokonują ustnie kolejnych postąpień, aż do momentu w którym mimo trzykrotnego wywołania nie ma dalszych postąpień. Po trzykrotnym wywołaniu ostatniej, najwyższej ceny ogłasza się o uczestniku aukcji, który zaoferował najwyższą cenę oraz o terminie podpisania umowy sprzedaży akcji. Po podpisaniu umowy sprzedaży akcji, aukcja jest zamykana.

SPRZEDAŻ NA RYNKU REGULOWANYM

Ostatnim trybem sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa jest ich sprzedaż na rynku regulowanym. Rynkiem regulowanym jest działający w sposób stały system obrotu instrumentami finansowymi dopuszczonymi do tego obrotu, zapewniający inwestorom powszechny i równy dostęp do informacji rynkowej w tym samym czasie przy kojarzeniu ofert nabycia i zbycia instrumentów finansowych, oraz jednakowe warunki nabywania i zbywania tych instrumentów, zorganizowany i podlegający nadzorowi właściwego organu na zasadach określonych w przepisach ustawy, jak również uznany przez państwo członkowskie za spełniający te warunki, i wskazany Komisji Europejskiej jako rynek regulowany. W szczególności takim rynkiem jest giełda papierów wartościowych w Warszawie. Obrót papierami wartościowymi na rynku regulowanym musi odbywać się zgodnie z ustawą o obrocie instrumentami finansowymi, ustawą o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych, kodeksem spółek handlowych oraz wszelkimi innymi regulacjami prawnymi.

OBJĘCIE AKCJI W PODWYŻSZONYM KAPITALE ZAKŁADOWYM JEDNOOSOBOWYCH SPÓŁEK SKARBU PAŃSTWA

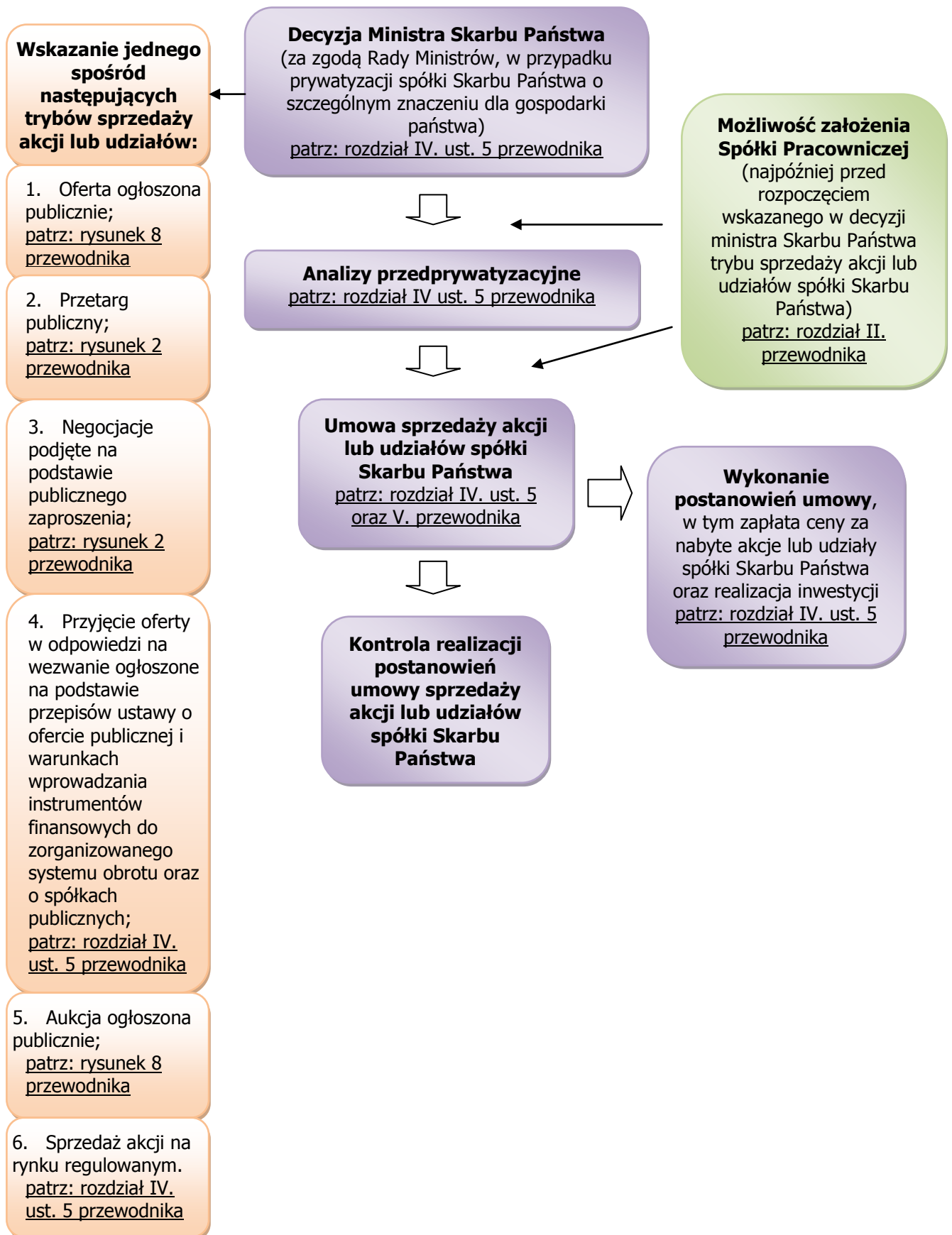
Ostatnim trybem prywatyzacji, czasem również zaliczanym do prywatyzacji pośredniej, jest prywatyzacja poprzez objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowych spółek Skarbu Państwa. Cechą charakterystyczną tej prywatyzacji jest brak jakichkolwiek wpływów z tego tytułu dla Skarbu Państwa, bowiem proces podwyższenia kapitału jest w całości finansowany przez podmiot obejmujący akcje lub udziały w spółce.

Podwyższenie kapitału zakładowego w jednoosobowej spółce Skarbu Państwa następuje na zasadach ogólnych, zgodnie z kodeksem spółek handlowych.

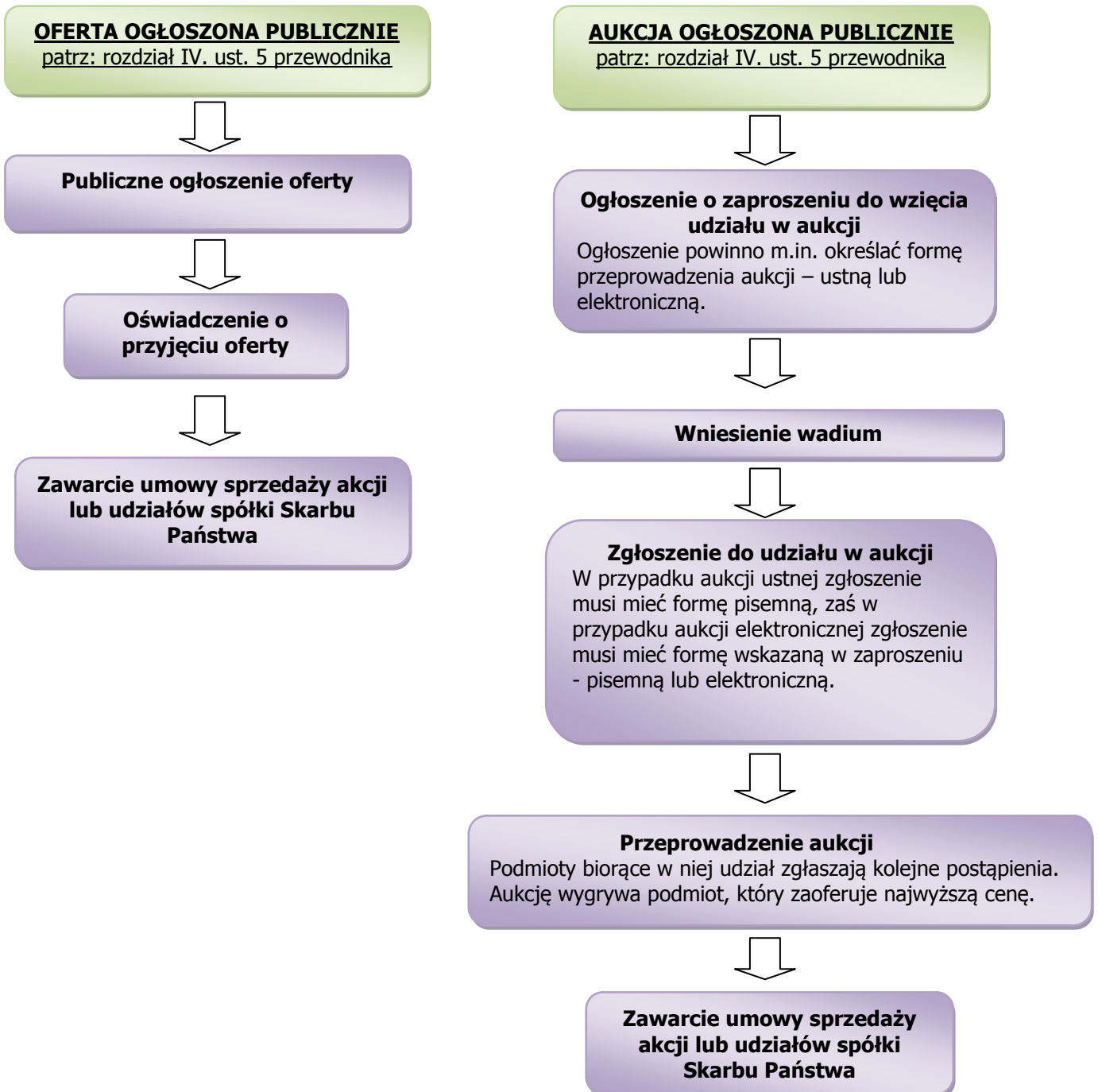
W celu dokonania zmian statutu lub umowy spółki, podwyższenia kapitału zakładowego oraz emisji nowych akcji lub ustanowienia nowych udziałów, konieczne jest zwołanie Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników spółki, które podejmą odpowiednie uchwały w tym przedmiocie. Z obrad ww. organów spółki musi zostać sporządzony protokół notarialny. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością konieczne jest ponadto złożenie oświadczeń o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym oraz oświadczenie wszystkich Członków Zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione. W przypadku spółki akcyjnej konieczne jest również złożenie oświadczenia przez wszystkich Członków Zarządu, że wkłady na akcje zostały wniesione, lub że przejście tych wkładów na spółkę jest zapewnione w terminie określonym w uchwale o podwyższeniu kapitału zakładowego, a także zawarcie umowy o objęcie akcji. Obejmowanie nowych akcji lub udziałów odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w kodeksie spółek handlowych

Po dokonaniu zmian w statucie lub w umowie spółki niezbędne jest dokonanie ich rejestracji w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

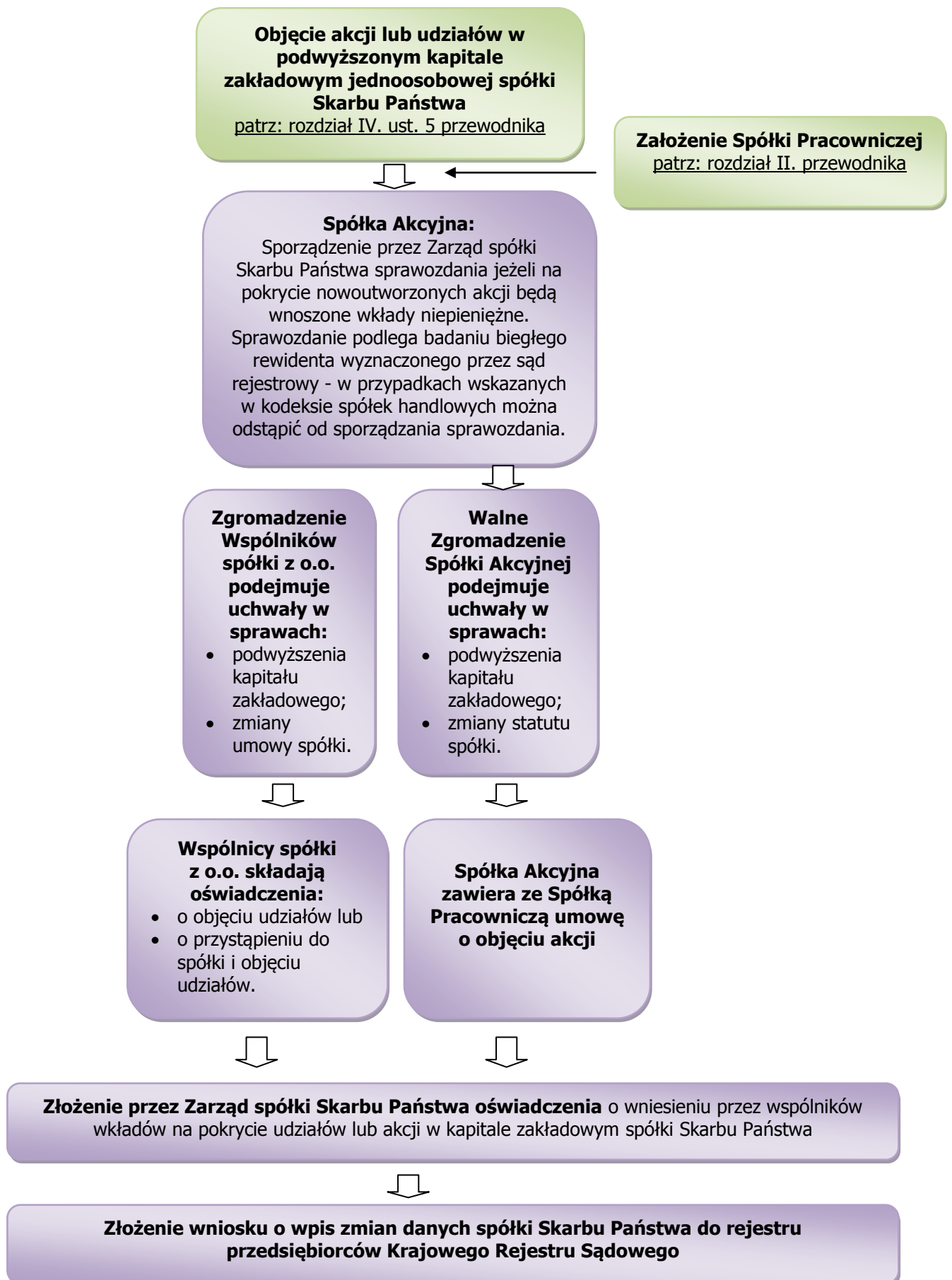
Rysunek 7 – SPRZEDAŻ AKCJI LUB UDZIAŁÓW W SPÓŁCE SKARBU PAŃSTWA

Rysunek 8 - TRYBY SPRZEDAŻY AKCJI LUB UDZIAŁÓW SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA

Rysunek 9 – OBJĘCIE AKCJI LUB UDZIAŁÓW W PODWYŻSZONYM KAPITALE ZAKŁADOWYM JEDNOOSOBOWEJ SPÓŁKI SKARBU PAŃSTWA

IV. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA – UWARUNKOWANIA PRAWNE

W niniejszym rozdziale zostaną omówione różne możliwości zrealizowania przez Spółkę Pracowniczą prywatyzacji pracowniczej. Prywatyzacja pracownicza może nastąpić w formie:

- prywatyzacji bezpośredniej polegającej na rozporządzeniu wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego poprzez sprzedaż przedsiębiorstwa na rzecz Spółki Pracowniczej, wniesienie przedsiębiorstwa do Spółki Pracowniczej lub oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółce Pracowniczej;
- prywatyzacji pośredniej polegającej na nabyciu przez Spółkę Pracowniczą udziałów lub akcji w spółce z udziałem Skarbu Państwa;
- prywatyzacji polegającej na objęciu przez Spółkę Pracowniczą udziałów lub akcji w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji;
- prywatyzacji polegającej na przejęciu przez Spółkę Pracowniczą majątku przedsiębiorstwa państwowego na skutek jego likwidacji.

W ramach niniejszego rozdziału zostanie przybliżony schemat działania każdego z wymienionych rodzajów prywatyzacji. Ponadto wskażemy zalety i wady każdego z nich, a także omówimy kwestie, na które w ramach każdego z rodzajów prywatyzacji warto zwrócić szczególną uwagę, tak aby prywatyzacja z udziałem Spółki Pracowniczej została dokonana w sposób prawidłowy i zakończyła się sukcesem. Omówienie każdego z rodzajów prywatyzacji zakończymy wskazaniem konkretnych przykładów obrazujących przeprowadzenie danego rodzaju prywatyzacji.

1. PRYWATYZACJA BEZPOŚREDNIA

Jak już zostało wskazane powyżej prywatyzacja pracownicza może zostać przeprowadzona w formie prywatyzacji bezpośredniej, prywatyzacji pośredniej, poprzez przejęcie przedsiębiorstwa prowadzonego przez likwidowane przedsiębiorstwo państwowe, bądź też poprzez objęcie udziałów lub akcji w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji. Z racji, tego, iż pracownicza prywatyzacja bezpośrednia może zostać przeprowadzona na trzy różne sposoby (tzn. w drodze oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania przez Spółkę Pracowniczą, w drodze nabycia przez Spółkę Pracowniczą tego przedsiębiorstwa bądź w drodze wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki Pracowniczej), na wstępie przedstawimy istotne cechy wspólne dla wszystkich trzech rodzajów prywatyzacji bezpośredniej.

Prywatyzacja bezpośrednia jest główną metodą prywatyzacji w odniesieniu do przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego, budowlanych oraz handlowych, stosowaną z reguły dla małych i średnich przedsiębiorstw państwowych (tj. zatrudniających do 250 osób).

Niewątpliwą zaletą prywatyzacji bezpośredniej jest jej efektywność. Na przestrzeni ostatnich osiemnastu lat prywatyzacją bezpośrednią objęto 2184 przedsiębiorstwa państwowe, a procesy prywatyzacyjne zakończono w 2105 przedsiębiorstwach. Tym samym efektywność prywatyzacji mierzona jako stosunek przedsiębiorstw sprywatyzowanych do przedsiębiorstw objętych prywatyzacją wyniosła aż 96,4%.

Kolejnym plusem prywatyzacji bezpośredniej jest stosunkowo krótki czas jej trwania. Od chwili objęcia przedsiębiorstwa państwowego prywatyzacją bezpośrednią do chwili wykreślenia go z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego mija średnio około 4 miesiące.

W wyniku prywatyzacji bezpośredniej Spółka Pracownicza nabędzie prawo własności przedsiębiorstwa prowadzonego w ramach prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego lub prawo do odpłatnego korzystania z tego przedsiębiorstwa. W związku z powyższym warto zwrócić uwagę na to co tak naprawdę Spółka Pracownicza pod pojęciem przedsiębiorstwa otrzyma. Otóż w skład przedsiębiorstwa wejdą w szczególności: jego nazwa, własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, prawa wynikające z umów dzierżawy i najmu nieruchomości lub ruchomości, wierzytelności, prawa z papierów wartościowych, środki pieniężne, koncesje, licencje, zezwolenia, patenty i inne prawa własności przemysłowej, majątkowe prawa autorskie, majątkowe prawa pokrewne, tajemnice przedsiębiorstwa, a także księgi i dokumenty związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Proszę jednak pamiętać, że w sytuacji, w której w majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego nie będzie się znajdował któryś z wymienionych elementów, siłą rzeczy nie wejdzie on również w skład przedsiębiorstwa przejmowanego przez Spółkę Pracowniczą. Istnieje jeszcze jedna możliwość – otóż w skład majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego obok lub zamiast wymienionych powyżej elementów mogą wchodzić również inne składniki. W takiej sytuacji również te inne składniki zostaną przekazane Spółce Pracowniczej w ramach przejmowanego przez nią przedsiębiorstwa. Pamiętać bowiem należy, że celem prywatyzacji bezpośredniej jest rozporządzenie wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa państwowego, a więc wszystkimi składnikami, które będą wchodzić w skład przedsiębiorstwa na dzień jego przejmowania przez Spółkę Pracowniczą w ramach jednego z rodzajów prywatyzacji bezpośredniej.

Koniecznymi elementami, od których wystąpienia zależy możliwość przeprowadzenia prywatyzacji pracowniczej w ramach jednego z rodzajów prywatyzacji bezpośredniej są:

- podjęcie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa decyzji o prywatyzacji;
- wydanie przez Radę Ministrów zgody na prywatyzację, jeżeli będzie ona dotyczyła przedsiębiorstwa państwowego o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa, wymienionego w rozporządzeniu Rady Ministrów – w chwili obecnej przedmiotowe rozporządzenie przewiduje, że następujące przedsiębiorstwa państwowe mają szczególne znaczenie dla gospodarki państwa: Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego w Bytomiu, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Warszawie, Wojskowe Biuro Studiów Projektów Budowlanych i Lotniskowych w Warszawie, Wojskowe Centralne Biuro Konstrukcyjno – Technologiczne w Warszawie, Wojskowe Zakłady Elektroniczne w Zielonce, Wojskowe Zakłady Inżynieryjne w Dęblinie, Wojskowe Zakłady Kartograficzne w Warszawie, Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 1 w Łodzi, Wojskowe Zakłady

Lotnicze Nr 2 w Bydgoszczy, Wojskowe Zakłady Łączności Nr 1 w Zegrzu, Wojskowe Zakłady Łączności Nr 2 w Czernicy, Wojskowe Zakłady Mechaniczne w Siemianowicach Śląskich, Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne Nr 5 w Poznaniu, Wojskowe Zakłady Lotnicze Nr 4 w Warszawie, Wojskowe Zakłady Uzbrojenia Nr 2 w Grudziądzu, Stocznia Marynarki Wojennej w Gdyni, Bank Gospodarstwa Krajowego, Biuro Studiów i Projektów Łączności w Warszawie;

- wydanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zgody na wydanie przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej;
- dokonanie analizy stanu przedsiębiorstwa, polegającej między innymi na ustaleniu stanu prawnego majątku prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego oraz oszacowaniu wartości przedsiębiorstwa;
- wydanie przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej.

Wydanie zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej musi posiadać swoją podstawę. Podstawą taką może być wniosek dyrektora i rady pracowniczej prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego. Podkreślić jednak należy, że złożenie takiego wniosku nie jest konieczne – zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej może bowiem zostać wydane nie tylko na podstawie wniosku, ale również na podstawie innych czynności w zależności od sposobu dokonywanej prywatyzacji bezpośredniej. Czynności warunkujące wydanie zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej, w ramach danego rodzaju prywatyzacji, zostaną wskazane i dokładnie omówione przy opisie tego rodzaju prywatyzacji. Dodać przy tym należy, że w razie spełnienia wszystkich przesłanek przewidzianych w ramach danego rodzaju prywatyzacji, organ założycielski nie może odmówić wydania odpowiedniego zarządzenia w tym przedmiocie.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, że ani Spółka Pracownicza, ani dyrektor przedsiębiorstwa państwowego, ani też rada pracownicza tego przedsiębiorstwa nie będą posiadały uprawnienia do wniesienia sprzeciwu na zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej. Konsekwentnie trzeba przyjąć, że wskazanym podmiotom nie będzie również przysługiwało prawo wniesienia sprawy do sądu. Oznacza to, że po wydaniu zarządzenia o prywatyzacji Spółka Pracownicza, dyrektor oraz rada pracownicza prywatyzowanego przedsiębiorstwa nie będą mogli zmienić podjętej uprzednio decyzji i zatrzymać trwającej już procedury prywatyzacyjnej.

Jednym z koniecznych elementów procesu prywatyzacji bezpośredniej jest, jak wskazano powyżej, dokonanie analizy stanu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego w zakresie jego wartości oraz stanu prawnego. Możliwe jest również sporządzanie analiz także w innych zakresach, np. analizy stanu przedsiębiorstwa, polegającej na ocenie realizacji obowiązków wynikających z ochrony środowiska i ochrony dóbr kultury lub innej analizy, do której minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zobowiąże organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, jeżeli będzie tego wymagać ochrona interesu Skarbu Państwa. Wprawdzie przeprowadzanie analiz niewątpliwie będzie przyczyniało się do wydłużania czasu trwania procesu prywatyzacji, ale nie można zapominać, że niesie ono ze sobą wiele pozytywnych skutków. Analizy takie przede wszystkim pozwolą Spółce Pracowniczej na pozyskanie dokładnego rozeznania w istniejących prawach i obowiązkach prywatyzowanego przedsiębiorstwa, a także w składnikach jego majątku i ich wartości. Tym samym Spółka Pracownicza uzyska informacje o tym jakie uprawnienia zostaną jej przyznane po przekazaniu jej przedsiębiorstwa oraz jakie zostaną na nią nałożone w związku z tym obowiązki. Jest to niezwykle istotne również dlatego, że częstą praktyką jest zawieranie w umowach prywatyzacyjnych postanowień, z których wynika brak odpowiedzialności Skarbu Państwa za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych zbywanych rzeczy i praw. Z kolei druga strona tej umowy zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanego przedsiębiorstwa.

Spółka Pracownicza może uzyskać wiedzę m.in. o następujących kwestiach dotyczących prywatyzowanego przedsiębiorstwa: składnikach majątkowych stanowiących własność przedsiębiorstwa, ograniczonych prawach rzeczowych (np. dzierżawa, zastaw) ustanowionych na majątku przedsiębiorstwa państwowego lub na jego rzecz, wierzytelnościach i zobowiązaniach przedsiębiorstwa, posiadanych koncesjach i zezwoleniach, wpływie działalności przedsiębiorstwa na

stan środowiska, należących do przedsiębiorstwa zabytkach, ich klasie i sposobie zabezpieczenia.

Opracowanie analiz jest co do zasady zlecane przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa jednemu lub kilku podmiotom, po przeprowadzeniu przetargu. Istotne jest przy tym, że Spółka Pracownicza nie będzie uczestniczyła w ponoszeniu kosztów opracowania analiz. Koszty te będą bowiem finansowane bądź z budżetu państwa, w części przeznaczonych na koszty prywatyzacji, jeżeli zlecającym będzie organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa, bądź też przez prywatyzowane przedsiębiorstwo państwowe, zgodnie z umową zawartą ze zlecającym opracowanie analiz.

Warto podkreślić, że istnieją przypadki, w których odstępuje się od dokonania analiz w całości lub w części. Jeżeli księgową wartość prywatyzowanego przedsiębiorstwa na ostatni dzień roku poprzedzającego rok wykonania analizy, będzie niższa od równowartości w złotych 25.000 euro, to nie jest konieczne przeprowadzenie analizy w części dotyczącej oszacowania wartości tego przedsiębiorstwa. Dodatkowo wykonanie analizy nie jest wymagane dla przedsiębiorstw państwowych, dla których wykonanie analizy zostało zlecone przed dniem 18 marca 2009 roku, a analiza ta spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie analizy przedsiębiorstwa państwowego dokonywanej przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej.

Z dniem wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej ustanie działalność organów prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Ponieważ od dnia wydania zarządzenia do dnia faktycznego zakończenia istnienia prywatyzowanego przedsiębiorstwa poprzez jego wykreślenie z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, przedsiębiorstwo będzie musiało jakoś funkcjonować, działania należące dotychczas do kompetencji jego organów realizować będzie wskazany w zarządzeniu o prywatyzacji bezpośredniej pełnomocnik do spraw prywatyzacji. Po rozporządzeniu na rzecz Spółki Pracowniczej składnikami majątku przedsiębiorstwa państwowego w drodze prywatyzacji bezpośredniej, pełnomocnik do spraw prywatyzacji obowiązany będzie do sporządzenia bilansu zamknięcia prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, a następnie do złożenia w sądzie rejestrowym wniosku o wykreślenie przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Ostatnią czynnością, którą należy wykonać w związku z prywatyzacją bezpośrednią jest zawiadomienie przez organ założycielski sprywatyzowanego przedsiębiorstwa ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa o wykreśleniu tego przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Istotną konsekwencją przejścia przez Spółkę Pracowniczą przedsiębiorstwa będzie następstwo prawne Spółki Pracowniczej wobec sprywatyzowanego przedsiębiorstwa. Należy więc pamiętać, że na skutek prywatyzacji bezpośredniej, o ile przepis jakiegokolwiek ustawy nie będzie stanowił inaczej, Spółka Pracownicza wstąpi we wszelkie prawa i obowiązki sprywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, bez względu na charakter stosunku prawnego, z którego te prawa i obowiązki będą wynikały. Tym samym, o ile przepis ustawy nie będzie stanowił inaczej, sfera praw i obowiązków cywilnoprawnych sprywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego stanie się sferą praw i obowiązków Spółki Pracowniczej – w praktyce Spółka Pracownicza co do zasady stanie się stroną wszelkich umów cywilnoprawnych, których stroną do tej pory pozostawało prywatyzowane przedsiębiorstwo.

Kontrahenci sprywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego powinni zostać niewątpliwie poinformowani o jego zbyciu. Informację taką powinna wystosować Spółka Pracownicza przejmująca przedsiębiorstwo. Proszę pamiętać, że zbycie przedsiębiorstwa będzie wywoływało skutki wobec osób trzecich dopiero z chwilą ich zawiadomienia. Ponieważ jednak pewność obrotu wymaga nieco precyzyjniejszego wskazania tej chwili, należy przyjmować, że wobec osób trzecich skutki zbycia przedsiębiorstwa powstają nie później niż z chwilą wykreślenia przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Niezwykle istotnym jest fakt, że nie wszystkie umowy wzajemne, które zostały zawarte pomiędzy prywatyzowanym przedsiębiorstwem a jego kontrahentem, muszą być kontynuowane przez Spółkę Pracowniczą. Zarówno bowiem Spółce Pracowniczej jak również kontrahentowi prywatyzowanego przedsiębiorstwa, z którym dana umowa wzajemna została zawarta, przysługuje uprawnienie do jej wypowiedzenia z ważnych przyczyn związanych z prywatyzacją przedsiębiorstwa. Z uprawnienia tego wskazane podmioty będą mogły skorzystać nawet wówczas jeżeli umowa będzie zawierała postanowienia odmienne, np. z jej treści będzie wynikał zakaz jej wypowiedzenia. Proszę jednakże brać pod uwagę, że uprawnione podmioty będą mogły skorzystać z prawa wypowiedzenia umowy

wzajemnej, jedynie w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy skutkującej rozporządzeniem przedsiębiorstwem. Możliwość skorzystania przez Spółkę Pracowniczą z opisanego uprawnienia pozwoli jej na wypowiedzenie tych spośród umów wzajemnych, których realizację Spółka Pracownicza uzna za niemożliwą lub gospodarczo utrudnioną.

Spółka Pracownicza co do zasady pozostanie również podmiotem stosunków administracyjnoprawnych, których stroną do tej pory było prywatyzowane przedsiębiorstwo. Dotyczy to w szczególności uprawnień administracyjnoprawnych, takich jak zezwolenia, koncesje czy ulgi, chyba że przepis ustawy stanowić będzie inaczej. Proszę jednak zwrócić uwagę, że zasada kontynuacji administracyjnej może doznać szeregu ograniczeń prowadzących nawet do jej przekreślenia i powrotu do zasady dysponowania decyzją administracyjną przez organ administracyjny, który ją wydał. Wyłączenie zasady kontynuacji administracyjnej może wynikać, np. z treści postanowień ustawy regulującej zasady wydawania decyzji administracyjnych w danej sprawie.

Jeżeli chodzi o sferę stosunków z zakresu prawa pracy, to co do zasady również w tym zakresie obowiązuje zasada pełnej kontynuacji wszelkich stosunków prawnych – w praktyce Spółka Pracownicza na skutek bezpośredniego sprywatyzowania przedsiębiorstwa państwowego stanie się pracodawcą dla wszystkich pracowników zatrudnionych do tej pory w tym przedsiębiorstwie. Oznacza to, że Spółka Pracownicza stanie się z chwilą przejęcia przedsiębiorstwa odpowiedzialna za wszystkie zobowiązania wynikające ze stosunków pracy dotychczasowych pracowników sprywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, niezależnie od tego czy zobowiązania te powstały po przejęciu przedsiębiorstwa, czy też przed jego przejęciem.

Proszę zwrócić uwagę na to, że przejęcie przez Spółkę Pracowniczą przedsiębiorstwa będzie się wiązało z przejęciem pewnych obowiązków dotyczących sfery stosunków z zakresu prawa pracy. Spółka Pracownicza w terminie co najmniej 30 dni przed terminem planowanego przejęcia przedsiębiorstwa, będzie zobowiązana do poinformowania swoich pracowników na piśmie o przewidywanym terminie przejścia na Spółkę Pracowniczą zakładu pracy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, przyczynach tego przejścia, prawnych, ekonomicznych oraz socjalnych skutkach tego przejścia dla pracowników, a także zamierzonych działaniach dotyczących warunków zatrudnienia pracowników, w szczególności warunków pracy, płacy i przekwalifikowania.

Pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego powinni również otrzymać pisemną informację o treści i w terminie wskazanych powyżej – obowiązek jej przekazania spoczywał będzie na tym przedsiębiorstwie. Wskazane obowiązki informacyjne powstaną jednakże tylko wówczas jeżeli w Spółce Pracowniczej lub w prywatyzowanym przedsiębiorstwie nie będą działały zakładowe organizacje związkowe. W przypadku, w którym w Spółce Pracowniczej oraz w prywatyzowanym przedsiębiorstwie państwowym będą działać zakładowe organizacje związkowe, to im Spółka Pracownicza i prywatyzowane przedsiębiorstwo będą obowiązane przekazać pisemne informacje o treści i w terminie wskazanych powyżej. Ponadto jeżeli Spółka Pracownicza lub prywatyzowane przedsiębiorstwo państwowe będą zamierzały podjąć działania dotyczące warunków zatrudnienia pracowników, powstanie zobowiązanie do podjęcia negocjacji z zakładowymi organizacjami związkowymi w celu zawarcia porozumienia w tym zakresie, w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia przekazania informacji o tych działaniach.

Istotnym jest, że po przejęciu przedsiębiorstwa przez Spółkę Pracowniczą, pracownicy Spółki Pracowniczej, będący przed przejęciem pracownikami tego przedsiębiorstwa, w terminie dwóch miesięcy od dnia przejęcia, będą mogli bez zachowania terminu wypowiedzenia, za siedmiodniowym uprzedzeniem, rozwiązać łączący ich ze Spółką Pracowniczą stosunek pracy. Jednocześnie przejście na Spółkę Pracowniczą zakładu pracy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, nie będzie mogło stanowić powodu uzasadniającego wypowiedzenie przez to przedsiębiorstwo stosunku pracy któremukolwiek z jego pracowników.

Powyżej przedstawione uwagi odnosiły się do pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa świadczących pracę na podstawie umowy o pracę. Inne zasady Spółka Pracownicza będzie musiała natomiast stosować do pracowników świadczących dotychczas pracę na podstawie innej niż umowa o pracę, np. na podstawie stosunku powołania. Spółka Pracownicza będzie mianowicie zobowiązana z dniem przejęcia zakładu pracy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, do zaproponowania takim pracownikom nowych warunków pracy i płacy oraz wskazania terminu, nie krótszego niż 7 dni, do którego pracownicy będą mogli złożyć oświadczenie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia proponowanych warunków. W razie niezgodnienia nowych warunków pracy i płacy dotychczasowy stosunek pracy

ulegnie rozwiązaniu z upływem okresu równego okresowi wypowiedzenia, liczonego od dnia, w którym pracownik złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia zaproponowanych warunków, lub od dnia, do którego mógł takie oświadczenie złożyć.

I jeszcze jedna istotna kwestia odnosząca się do zagadnień pracowniczych przy prywatyzacji bezpośredniej. Otóż jest grupa pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, która w razie prywatyzacji bezpośredniej będzie podlegała szczególnej ochronie. Dotyczy to pracowników, którzy w dniu wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej będą członkami rady pracowniczej prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Szczególna ochrona wskazanych pracowników polegać będzie na tym, że Spółka Pracownicza nie będzie mogła w terminie roku od dnia wykreślenia przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, rozwiązać z nimi stosunku pracy za wypowiedzeniem, jak również zmienić za wypowiedzeniem warunków pracy i płacy na niekorzyść pracownika z tej grupy.

Spółka Pracownicza w wyniku prywatyzacji bezpośredniej przejmie również zobowiązania powstałe przy prowadzeniu sprywatyzowanego przedsiębiorstwa. Brak jest wprawdzie jakiegokolwiek ograniczenia przedmiotowego przejmowanych zobowiązań, co oznacza że Spółka Pracownicza przejmie wszystkie zobowiązania bez względu na podstawę ich powstania, istnieje natomiast ograniczenie odpowiedzialności Spółki Pracowniczej z tytułu tych zobowiązań. Spółka Pracownicza będzie bowiem odpowiedzialna za zobowiązania związane z przejętym przedsiębiorstwem jedynie do jego wartości według stanu z chwili przejęcia przedsiębiorstwa, a według cen z chwili spełnienia danego zobowiązania.

2. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA PRZY LEASINGU PRZEDSIĘBIORSTWA

a. Wprowadzenie

Jedną z możliwości tzw. bezpośredniej prywatyzacji jest leasing przedsiębiorstwa. Leasing przedsiębiorstwa polega na rozporządzeniu wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa państwowego przez oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Do tej pory przedsiębiorstwa sprywatyzowane w drodze oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania stanowiły największy odsetek wśród przedsiębiorstw prywatyzowanych poprzez prywatyzację bezpośrednią. W trybie prywatyzacji bezpośredniej aż 62,6% przedsiębiorstw oddano do odpłatnego korzystania, 23,9% sprywatyzowano w formie sprzedaży mienia, a zaledwie 10,9% wniesiono do spółki.

W przypadku oddawania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, ustawodawca ograniczył krąg podmiotów, którym prywatyzowane przedsiębiorstwo może być przekazane, poprzez wprowadzenie zapisów preferujących spółki kapitałowe z udziałem pracowników przedsiębiorstwa państwowego. Stosowanie omawianej ścieżki prywatyzacji powinno być jednak ograniczane w odniesieniu do przedsiębiorstw charakteryzujących się sezonowością produkcji, których sprawność działania w znacznej mierze uzależniona jest od finansowania ze środków obcych (kredyty).

Efektom prywatyzacji w drodze leasingu przedsiębiorstwa będzie odpłatne korzystanie przez Spółkę Pracowniczą z majątku sprywatyzowanego przedsiębiorstwa. Oznacza to, że Skarb Państwa ustanowi na rzecz Spółki Pracowniczej prawo do korzystania z przedsiębiorstwa z wyłączeniem innych podmiotów. Obowiązkiem Spółki Pracowniczej będzie natomiast uiszczanie stosownego wynagrodzenia.

Proszę zwrócić przy tym uwagę, że istnieje duże prawdopodobieństwo, iż Spółka Pracownicza po upływie z góry określonego czasu korzystania z przedsiębiorstwa (a w wyjątkowych sytuacjach również przed jego upływem), uzyska prawo własności tego przedsiębiorstwa lub przynajmniej prawo jego nabycia na preferencyjnych warunkach. Praktyką jest bowiem zawieranie w umowach o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania postanowienia, zgodnie z którym:

- po upływie czasu, na który umowa została zawarta oraz po spełnieniu dodatkowych warunków określonych w umowie, na Spółkę Pracowniczą przeniesione zostanie prawo własności przedsiębiorstwa lub
- własność przedsiębiorstwa nie przejdzie wprost na rzecz Spółki Pracowniczej po spełnieniu dodatkowych warunków umownych, ale Spółce Pracowniczej będzie przysługiwać po zakończeniu okresu obowiązywania umowy prawo nabycia przedsiębiorstwa, przy czym ustalenie ceny nabycia nastąpi nie wcześniej niż po zakończeniu obowiązywania zawartej umowy.

Tym samym Spółka Pracownicza odpłatnie korzystająca z przedsiębiorstwa, będzie mogła uzyskać prawo jego własności i nadal uczestniczyć w budowaniu jego wartości i generowanych przez nie zyskach.

b. Możliwości i ograniczenia prawne

Nie wszystkie przedsiębiorstwa państwowe mogą zostać oddane do odpłatnego korzystania. Leasing przedsiębiorstwa dotyczyć może jedynie przedsiębiorstw małych i średnich czyli takich, w których po pierwsze wartość sprzedaży towarów i usług jest niewielka (tzn. w roku poprzedzającym rok wydania zarządzenia o prywatyzacji wartość sprzedaży towarów i usług nie może być wyższa niż równowartość w złotych kwoty 6.000.000,- euro), a po drugie niewielka jest również wysokość ich funduszy własnych (tzn. na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok zarządzenia o prywatyzacji wysokość funduszy własnych przedsiębiorstwa nie może być wyższa niż równowartość w złotych 2.000.000,- euro).

Możliwe jest wprawdzie oddanie do odpłatnego korzystania również przedsiębiorstwa, które nie będzie się kwalifikowało do uznania go za małe lub średnie, według wskazanych wymogów, ale należy pamiętać, iż w takim przypadku na prywatyzację potrzebna będzie zgoda Rady Ministrów.

Możliwość przeprowadzenia prywatyzacji pracowniczej w drodze oddania Spółce Pracowniczej

przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, uzależniona jest od spełnienia kilku fundamentalnych dla procesu prywatyzacji warunków. Część z tych warunków, to warunki wspólne dla wszystkich rodzajów prywatyzacji bezpośredniej (tzn. wydanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa decyzji o prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego, dokonanie analizy stanu przedsiębiorstwa oraz wydanie przez organ założycielski za zgodą ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej). Warunki wspólne zostały już opisane powyżej przy okazji omówienia cech wspólnych dla wszystkich rodzajów prywatyzacji bezpośredniej. Aby skutecznie sprywatyzować przedsiębiorstwo państwowe w drodze leasingu pracowniczego konieczne jest spełnienie nie tylko wskazanych warunków wspólnych, ale również kilku warunków dodatkowych. Tymi dodatkowymi warunkami są:

- założenie Spółki Pracowniczej spełniającej opisane poniżej wymagania oraz
- zawarcie pomiędzy Skarbem Państwa a Spółką Pracowniczą umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Oddanie przedsiębiorstwa do korzystania jest możliwe tylko na rzecz Spółki Pracowniczej, w ramach której łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

1. Spółka Pracownicza zostanie utworzona w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub w formie spółki akcyjnej;
2. do Spółki Pracowniczej przystąpi:
 - a. ponad połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego lub
 - b. ponad połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego i osób prowadzących gospodarstwo rolne lub rybackie, z którego w okresie pięciu lat przed wykreśleniem przedsiębiorstwa państwowego z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego dostarczona do niego surowce o wartości co najmniej 100 q żyta według cen przyjmowanych do obliczania podatku rolnego w ostatnim roku przed jego wykreśleniem z rejestru (zwanym dalej: "rolnikami i rybakami");
3. wspólnikami Spółki Pracowniczej będą wyłącznie osoby fizyczne;
4. opłacony kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej nie będzie niższy niż 20% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, przy czym wysokość funduszy należy określić na podstawie bilansu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, który to bilans zostanie sporządzony za rok obrotowy poprzedzający rok wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej;
5. co najmniej 20% akcji lub udziałów spośród wszystkich akcji lub udziałów w Spółce Pracowniczej zostanie objętych przez osoby, które nie były pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego – proszę przy tym pamiętać, że osoby te muszą być co do zasady osobami fizycznymi.

Proszę zwrócić uwagę, że w związku ze wskazanymi powyżej wymogami wspólnicy Spółki Pracowniczej będą się dzielić na dwie grupy. Do pierwszej grupy należy zaliczyć pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego albo pracowników i rolników lub rybaków. Grupa ta musi się składać z co najmniej 50% plus jeden ogólnej liczby pracowników lub ogólnej liczby pracowników, rolników i rybaków i może objąć maksymalnie 80% kapitału zakładowego Spółki Pracowniczej.

Druga grupa wspólników Spółki Pracowniczej powinna składać się z osób niezatrudnionych w prywatyzowanym przedsiębiorstwie państwowym. W skład tej grupy mogą wchodzić co do zasady jedynie osoby fizyczne i muszą one objąć co najmniej 20% kapitału zakładowego Spółki Pracowniczej, chyba że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa wyrazi zgodę na objęcie przez nich kapitału zakładowego w mniejszej wysokości. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa może także wyrazić zgodę na to, aby wspólnikami Spółki Pracowniczej byli wyłącznie pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Niezwykle istotna jest kwestia dotycząca tego kiedy Spółka Pracownicza powinna zostać utworzona. Otóż wniosek o wpisanie Spółki Pracowniczej spełniającej wskazane powyżej wymagania, do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego powinien zostać złożony do sądu rejestrowego w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o prywatyzację bezpośrednią. Oznacza to, że Spółka

Pracownicza może zostać założona zarówno przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej, jak też w jakiś czas po jego wydaniu.

Oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania następuje w drodze umowy zawartej pomiędzy Spółką Pracowniczą a Skarbem Państwa na okres nie dłuższy niż piętnaście lat.

Wysokość należności, którą Spółka Pracownicza będzie zobligowana uiścić na rzecz Skarbu Państwa za korzystanie z przedsiębiorstwa, będzie zależna od wartości prywatyzowanego przedsiębiorstwa, tzn. im większa będzie wartość przedsiębiorstwa, tym większa będzie wartość za korzystanie z tego przedsiębiorstwa. Należność za korzystanie z przedsiębiorstwa powinna być przy tym równa co najmniej sumie rat kapitałowych i dodatkowych opłat przewidzianych w treści umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Przez ratę kapitałową należy rozumieć iloraz wartości przedsiębiorstwa i liczby kwartałów, na jaką umowa zostanie zawarta (np. jeżeli wartość przedsiębiorstwa będzie wynosiła 100.000.- złotych, a umowa o oddanie tego przedsiębiorstwa do korzystania zostanie zawarta na pięć lat, czyli na dwadzieścia kwartałów, to rata kapitałowa wynosić będzie 5.000.- złotych kwartalnie). Z kolei opłata dodatkowa to iloczyn wartości przedsiębiorstwa pomniejszonej o zapłacone raty kapitałowe i ustalonego w umowie oprocentowania niespłaconej części wartości przedsiębiorstwa. W przypadku, gdy w umowie o odpłatne korzystanie brak będzie postanowienia, zgodnie z którym własność przedsiębiorstwa zostanie przeniesiona na Spółkę Pracowniczą, spółka ta płacić będzie wyłącznie opłaty dodatkowe za korzystanie z przedsiębiorstwa.

Spółka Pracownicza za korzystanie z przedsiębiorstwa będzie płacić w ratach kwartalnych, z których każda będzie płatna w ciągu 20 dni po upływie kwartału.

Spółka Pracownicza będzie mogła skorzystać z pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji:

- przy ustalaniu szczegółowych warunków spłaty przez Spółkę Pracowniczą należności za korzystanie z przedsiębiorstwa;
- w sytuacji, w której Spółka Pracownicza znajdzie się w trudnej sytuacji ekonomicznej i zajdzie potrzeba zmiany warunków spłaty przez Spółkę Pracowniczą należności za korzystanie z przedsiębiorstwa, a także
- przy ustalaniu warunków spłaty niespłaconej części należności w przypadku przeniesienia na Spółkę Pracowniczą własności przedsiębiorstwa przed upływem okresu obowiązywania umowy.

Szczegółowe omówienie zakresu tej pomocy publicznej przedstawione zostało w rozdziale VII. ustęp 2 przewodnika.

c. Na co szczególnie zwrócić uwagę

Warto zwrócić uwagę, że zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej w drodze oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania może zostać wydane:

- na podstawie wniosku złożonego przez dyrektora i radę pracowniczą prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego;
- na podstawie złożonej oferty zawarcia umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania albo
- jednocześnie na podstawie wniosku złożonego przez dyrektora i radę pracowniczą prywatyzowanego przedsiębiorstwa oraz na podstawie złożonej oferty zawarcia umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

W praktyce dyrektor i rada pracownicza prywatyzowanego przedsiębiorstwa występują z wnioskiem o wydanie zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej w sytuacji, w której Spółka Pracownicza nie została jeszcze utworzona lub wprawdzie już istnieje, gdyż została zawarta umowa albo statut Spółki Pracowniczej, ale nie została jeszcze wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Z kolei podstawą wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej może być złożona przez Spółkę Pracowniczą oferta zawarcia umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania tylko wówczas gdy Spółka Pracownicza najpóźniej w dniu złożenia oferty została wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Proszę zwrócić uwagę, że do daty wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej celowość zakładania Spółki Pracowniczej jest dosyć wątpliwa. Może się

bowiem zdarzyć, że organ założycielski na skutek, np. niespełnienia przez Spółkę Pracowniczą wszystkich przesłanek, które przy omawianym rodzaju prywatyzacji Spółka Pracownicza spełniać powinna, odrzuci złożoną przez Spółkę Pracowniczą ofertę zawarcia umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. W takiej sytuacji z jednej strony rozpoczętej prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego nie można już zatrzymać, ale z drugiej strony Spółka Pracownicza nie mogłaby brać dalej udziału w procesie prywatyzacji. Spółka Pracownicza straciłaby tym samym rację bytu i należałoby ją zlikwidować. Taki przypadek spowodowałby też zbędne koszty dla pracowników związane z utworzeniem Spółki Pracowniczej, a następnie z jej likwidacją. Z powyższych względów doradzamy, aby prywatyzację w drodze leasingu pracowniczego wszczynać poprzez złożenie przez dyrektora i radę pracowniczą prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego wniosku o wydanie zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej.

W przypadku, gdy zarządzenie o prywatyzacji bezpośredniej w drodze oddania przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania ma zostać wydane na podstawie złożonej przez Spółkę Pracowniczą oferty zawarcia umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, organ założycielski ma obowiązek zasięgnąć w tej sprawie opinii rady pracowniczej prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Konieczność uzyskania opinii wpływa na wydłużenie czasu prywatyzacji bowiem rada pracownicza prywatyzowanego przedsiębiorstwa ma na jej wyrażenie dwa tygodnie od dnia otrzymania zapytania. W sprawach szczególnie pilnych termin ten może zostać skrócony przez organ założycielski do pięciu dni. Możliwe jest również wydłużenie terminu.

Jeżeli kwota wskazana przy wymogu dotyczącym wysokości opłaconego kapitału zakładowego Spółki Pracowniczej, będzie niższa albo równa 100.000,- złotych, zaś Spółka Pracownicza będzie spółką akcyjną, kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej nie musi być wyższy od tej kwoty.

Jeżeli zaś kwota wskazana przy wymogu dotyczącym wysokości opłaconego kapitału zakładowego Spółki Pracowniczej, będzie niższa albo równa 5.000,- złotych, zaś Spółka Pracownicza będzie spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej nie musi być wyższy od tej kwoty.

Proszę zwrócić uwagę, iż w spółce akcyjnej wkłady na pokrycie jej kapitału zakładowego nie muszą być wnoszone w całości – jeżeli wkłady są wkładami pieniężnymi dla wpisania spółki do rejestru przedsiębiorców Spółki Pracowniczej wystarczy wpłacenie jednej czwartej ich wartości. W przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jej kapitał zakładowy, zgodnie z przepisami kodeksu spółek handlowych, musi zostać wniesiony przez wspólników w całości, aby spółka mogła zostać wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Przepisy przewidują cztery wyjątki od wymogów, które powinna spełniać Spółka Pracownicza, która ma przejąć przedsiębiorstwo do odpłatnego korzystania.

Po pierwsze jeżeli w ciągu 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o prywatyzację bezpośrednią do sądu rejestrowego nie zostanie złożony wniosek o wpisanie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Spółki Pracowniczej spełniającej wszystkie wymogi przewidziane przy prywatyzacji w drodze leasingu przedsiębiorstwa, organ założycielski lub pełnomocnik do spraw prywatyzacji może w trybie przetargu publicznego lub rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia, oddać przedsiębiorstwo państwowe do odpłatnego korzystania osobie fizycznej lub prawnej. Oznacza to, że w opisanej sytuacji przedsiębiorstwo będzie mogło zostać oddane do odpłatnego korzystania także m.in. Spółce Pracowniczej utworzonej przez pracowników, a nie spełniającej wymogów jakie powinna spełniać przy prywatyzacji w drodze leasingu przedsiębiorstwa (za wyjątkiem wymogu bycia spółką kapitałową) lub Spółce Pracowniczej, która wprowadzi wszystkie wymogi spełnia, ale za to w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o prywatyzację bezpośrednią nie został złożony w sądzie rejestrowym wniosek o jej wpisanie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Po drugie przedsiębiorstwo może zostać przekazane Spółce Pracowniczej, w której osoby nie zatrudnione w tym przedsiębiorstwie objęły mniej niż 20% akcji lub udziałów, o ile minister właściwy do spraw Skarbu Państwa wyrazi zgodę na taki skład wspólników Spółki Pracowniczej. W praktyce oznacza to, że Spółka Pracownicza nie musi mieć inwestora. Jeżeli więc pracownicy przedsiębiorstwa posiadają własne środki na założenie Spółki Pracowniczej, a następnie pokrywanie kosztów odpłatnego korzystania z przedsiębiorstwa, brak jest jakichkolwiek przeszkód, aby pracownicy w ramach Spółki Pracowniczej samodzielnie czerpali korzyści z prywatyzacji w drodze leasingu przedsiębiorstwa.

Po trzecie wspólnikami Spółki Pracowniczej mogą być poza osobami fizycznymi również osoby prawne,

jednakże zgodę na ich uczestnictwo musi wyrazić minister właściwy do spraw Skarbu Państwa. Tym samym bez odpowiedniej zgody inwestorem w Spółce Pracowniczej może być co do zasady jedynie osoba fizyczna. Brak zgody nie wyklucza jednak możliwości włączenia do Spółki Pracowniczej w charakterze jej współnika osoby prawnej – będzie to możliwe jeżeli w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania zostanie zawarte postanowienie, zgodnie z którym po upływie dwóch lat od dnia jej zawarcia udziały lub akcje w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Pracowniczej mogą objąć osoby prawne. Oczywiście w przypadku, w którym po zakończeniu okresu odpłatnego korzystania z przedsiębiorstwa przez Spółkę Pracowniczą, nabędzie ona to przedsiębiorstwo bądź też prawo własności przedsiębiorstwa zostanie na nią przeniesione, udziały lub akcje w kapitale zakładowym Spółki Pracowniczej będą mogły zostać zbyte nie tylko na rzecz osób prawnych, ale także na rzecz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, np. na rzecz spółki jawnej.

I po czwarte wreszcie, jeżeli Rada Ministrów wyda stosowne rozporządzenie, opłacony kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej może zostać obniżony do 15% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego. W chwili obecnej brak jest takiego rozporządzenia. Siłą rzeczy wspólnicy Spółki Pracowniczej muszą opłacić jej kapitał zakładowy w kwocie nie mniejszej niż równowartość 20% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego.

Skarb Państwa w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania powinien być reprezentowany przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Organ założycielski może powierzyć zawarcie tej umowy pełnomocnikowi do spraw prywatyzacji. Jeżeli umowa będzie zawierana przez pełnomocnika do spraw prywatyzacji musi on posiadać pełnomocnictwo udzielone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym.

Z kolei w imieniu Spółki Pracowniczej przy zawarciu umowy powinien działać Zarząd jako organ uprawniony do jej reprezentacji w sposób zgodny ze wskazanym w umowie lub statucie Spółki Pracowniczej, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych.

Umowa o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania powinna zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Umowa ta powinna określać zakres uprawnień Spółki Pracowniczej w zakresie korzystania z przedsiębiorstwa.

Jeżeli w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania zostanie zawarte postanowienie zgodnie, z którym po zakończeniu okresu obowiązywania umowy na Spółkę Pracowniczą po spełnieniu dodatkowych warunków umownych zostanie przeniesiona własność przedsiębiorstwa, realizacja roszczenia o przeniesienie własności przedsiębiorstwa na Spółkę Pracowniczą będzie mogła nastąpić następnego dnia po zakończeniu okresu obowiązywania umowy i spełnieniu przez Spółkę Pracowniczą dodatkowych warunków przewidzianych w umowie. Proszę zwrócić uwagę, że oba warunki muszą wystąpić łącznie. Treścią umowy przenoszącej własność przedsiębiorstwa powinno być jedynie przeniesienie własności przedsiębiorstwa. Umowa ta nie powinna już przewidywać jakiegokolwiek wynagrodzenia od Spółki Pracowniczej na rzecz Skarbu Państwa za przeniesienie własności przedsiębiorstwa. Świadczenia Spółki Pracowniczej powinny zostać spełnione przed zawarciem umowy przenoszącej własność przedsiębiorstwa – jest to warunek zawarcia takiej umowy.

Jeżeli zawarta umowa o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania zawierać będzie postanowienie, zgodnie z którym po zakończeniu obowiązywania umowy Spółce Pracowniczej będzie przysługiwało prawo do nabycia przedsiębiorstwa, to realizacja tego prawa może nastąpić tylko w przypadku, gdy Spółka Pracownicza zaakceptuje cenę sprzedaży przedsiębiorstwa zaproponowaną przez organ założycielski działający w imieniu Skarbu Państwa, która to cena może być uzgodniona dopiero po zakończeniu okresu obowiązywania umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Proszę zwrócić uwagę na to, że w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, jej strony mogą postanowić, że przeniesienie własności przedsiębiorstwa na rzecz Spółki Pracowniczej będzie możliwe także przed zakończeniem okresu obowiązywania tej umowy. Realizacja tego postanowienia będzie jednak możliwa jedynie wówczas, gdy Spółka Pracownicza zapłaci co najmniej jedną trzecią należności wynikających z zawartej umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania oraz zostanie zatwierdzone przez Zgromadzenie Wspólników lub Walne Zgromadzenie Spółki Pracowniczej sprawozdanie finansowe Spółki Pracowniczej sporządzone za drugi rok obrotowy od

dnia zawarcia umowy o odpłatne korzystanie. Oba wskazane warunki muszą oczywiście zostać spełnione łącznie. Wskazany powyżej okres będzie krótszy o połowę w przypadku, w którym Spółka Pracownicza zapłaci co najmniej połowę należności ustalonej w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Skarb Państwa w przypadku wcześniejszego przeniesienia na Spółkę Pracowniczą własności przedsiębiorstwa, dokona zabezpieczenia niespłaconej części należności za korzystanie z przedsiębiorstwa. Zabezpieczenie takie może zostać dokonane w jednej z następujących form: hipoteką, zastawem na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, poręczeniem bankowym lub gwarancją bankową.

Proszę pamiętać, że Skarb Państwa ma możliwość rozwiązania umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania przed upływem czasu, na który umowa została zawarta. Skarb Państwa będzie do tego uprawniony wówczas, gdy Spółka pracownicza nie będzie wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty. Konsekwencje zaistnienia takiej sytuacji będą dla Spółki Pracowniczej tym bardziej dotkliwe, że nie będzie jej przysługiwał zwrot środków zaangażowanych do tej pory w odpłatne korzystanie z przedsiębiorstwa. Jednakże nawet w przypadku przedterminowego rozwiązania przez Skarb Państwa umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółka Pracownicza będzie miała szansę na jego odzyskanie. Skarb Państwa może bowiem w takiej sytuacji m.in. przeprowadzić prywatyzację przedsiębiorstwa, które było przedmiotem tej umowy lub też odpłatnie zbyć składniki mienia, które pozostały po tym przedsiębiorstwie. Nie ma przy tym żadnych przeciwwskazań, aby to Spółka Pracownicza nabyła w takim przypadku prywatyzowane przedsiębiorstwo lub składniki jego mienia i to niezależnie od tego, czy spełnia ona wymogi przewidziane przy prywatyzacji przez leasing przedsiębiorstwa, czy też tych wymogów nie spełnia.

d. Studium przypadku

W latach 2000 – 2007 sprywatyzowano w drodze oddania do odpłatnego korzystania 185 przedsiębiorstw o łącznej wartości 658.000.000.- złotych. Z tego 181 przedsiębiorstw o wartości 616.000.000.- złotych sprywatyzowane zostało przez wojewodów, a 4 przedsiębiorstwa o wartości 42.000.000.- złotych sprywatyzowane zostały przez naczelne organy administracji rządowej (jedno przez Ministra Obrony Narodowej – Wojskowe Przedsiębiorstwo Handlowe w Gdańsku, i trzy przez Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa.

Tylko w 14 przypadkach ze 185 zawartych umów (7,6%) prywatyzacja w formie leasingu pracowniczego nie była udana, i przed terminem, z przyczyn leżących po stronie Spółek Pracowniczych przejmujących przedsiębiorstwa, umowy zostały rozwiązane ze względu na zaleganie przez te Spółki Pracownicze z wymaganymi płatnościami.

Praktycznymi przykładami prywatyzacji w drodze leasingu pracowniczego jest prywatyzacja następujących przedsiębiorstw państwowych: Łużycka Kopalnia Bazaltu w Lubaniu, Przedsiębiorstwo Górniczo – Produkcyjne Bazalt w Wilkowie, Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne w Warszawie, Przedsiębiorstwo Przemysłu Spirytusowego Polmos w Warszawie, Zakłady Mechaniczne Przemysłu Ceramiki Budowlanej "Cerema" we Wrocławiu, Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Lublinie, Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej w Wołowie.

3. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA PRZY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA

a. Wprowadzenie

Kolejną z możliwości tzw. bezpośredniej prywatyzacji jest prywatyzacja pracownicza przy sprzedaży przedsiębiorstwa. Sprzedaż przedsiębiorstwa polega na rozporządzeniu wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa państwowego przez odpłatne zbycie tego przedsiębiorstwa.

Do tej pory przedsiębiorstwa sprywatyzowane w drodze sprzedaży mienia stanowiły prawie 1/4 przedsiębiorstw prywatyzowanych poprzez prywatyzację bezpośrednią. Podkreślić jednak należy, że w ostatnim czasie coraz więcej przedsiębiorstw prywatyzowanych jest właśnie w drodze ich sprzedaży. Poczynając od 2003 roku główną metodą prywatyzacji jest sprzedaż przedsiębiorstwa. W latach 2007 i 2008 metodą tą sprywatyzowano odpowiednio 64,3% oraz 53,3% przedsiębiorstw biorąc pod uwagę liczbę sprywatyzowanych przedsiębiorstw w trybie prywatyzacji bezpośredniej.

Omawiany rodzaj prywatyzacji może być stosowany w przypadku wszystkich przedsiębiorstw państwowych, a zwłaszcza tych słabszych ekonomicznie, które wymagają poczynienia inwestycji.

Efektom prywatyzacji w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa będzie przeniesienie na Spółkę Pracowniczą jego własności za zapłatą wynagrodzenia na rzecz Skarbu Państwa.

b. Możliwości i ograniczenia prawne

W przypadku prywatyzacji w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa brak jest ograniczeń podmiotowych dotyczących nabywcy przedsiębiorstwa. Powyższe oznacza, że nabywcą przedsiębiorstwa może być zarówno osoba fizyczna, osoba prawna, jak również jednostka nie posiadająca osobowości prawnej, np. spółka jawna. Tym samym nie ma jakichkolwiek przeszkód, aby nabywcą przedsiębiorstwa była Spółka Pracownicza. Proszę przy tym zwrócić uwagę na trzy istotne kwestie. Po pierwsze, Spółka Pracownicza, która będzie nabywać przedsiębiorstwo, może zostać zawiązana w dowolnej formie – może to być więc zarówno spółka osobowa, np. spółka jawna lub spółka komandytowa, jak też spółka kapitałowa – czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna. Po drugie, Spółka Pracownicza przy omawianym rodzaju prywatyzacji nie musi spełniać żadnych dodatkowych przesłanek, odnoszących się choćby do wysokości jej kapitału zakładowego, składu osobowego, czy też szczególnych postanowień w umowie lub statucie tej spółki – spółka ta będzie musiała jedynie spełniać wymogi przewidziane dla danego rodzaju spółki w odpowiednich przepisach kodeksu spółek handlowych. Po trzecie wreszcie, w omawianym sposobie prywatyzacji nie musi uczestniczyć inwestor, a pracownicy przedsiębiorstwa, o ile tylko będą posiadać środki pieniężne w odpowiedniej wysokości, mogą bez udziału osób trzecich nabyć, a następnie prowadzić przedsiębiorstwo w ramach Spółki Pracowniczej.

Możliwość przeprowadzenia prywatyzacji pracowniczej w drodze sprzedania Spółce Pracowniczej przedsiębiorstwa, uzależniona jest od spełnienia kilku fundamentalnych dla procesu prywatyzacji warunków. Część z nich to warunki wspólne dla wszystkich rodzajów prywatyzacji bezpośredniej (tzn. wydanie przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa decyzji o prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego, dokonanie analizy stanu przedsiębiorstwa oraz wydanie przez organ założycielski za zgodą ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej). Warunki wspólne zostały już opisane powyżej przy okazji omówienia cech wspólnych dla wszystkich rodzajów prywatyzacji bezpośredniej. Aby skutecznie sprywatyzować przedsiębiorstwo państwowe w drodze jego sprzedaży konieczne jest spełnienie nie tylko wskazanych warunków wspólnych, ale również kilku warunków dodatkowych. Tymi dodatkowymi warunkami są:

- wyłonienie Spółki Pracowniczej w trybie przetargu publicznego lub rokowań na podstawie publicznego zaproszenia jako nabywcy przedsiębiorstwa;
- zatwierdzenie przez Skarb Państwa wniosku w sprawie wyboru najkorzystniejszej oferty złożonego przez komisję powołaną w celu przeprowadzenia przetargu lub rokowań oraz
- zawarcie pomiędzy Skarbem Państwa a Spółką Pracowniczą umowy sprzedaży przedsiębiorstwa.

Sprzedaż przedsiębiorstwa następuje w jednym z dwóch trybów:

1. w trybie przetargu publicznego lub
2. w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia.

Szczegółowy opis działań, które muszą zostać podjęte w każdym ze wskazanych powyżej trybów przedstawiony został w III. rozdziale niniejszego memorandum – prywatyzacja "krok po kroku".

Jeżeli sprzedaż przedsiębiorstwa będzie następowała w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia, na Spółkę Pracowniczą zostanie nałożony szereg zobowiązań w następujących zakresach: przewidywanych inwestycji, ochrony środowiska i dóbr kultury, ochrony miejsc pracy, a także zobowiązania socjalne wobec pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Zobowiązania te powinny zostać szczegółowo określone w umowie sprzedaży przedsiębiorstwa.

Z kolei w przypadku, gdy sprzedaż przedsiębiorstwa poprzedzona będzie przetargiem publicznym Spółka Pracownicza będzie zobowiązana do dokonania nowych inwestycji w ramach nabywanego przedsiębiorstwa. Proszę zwrócić uwagę na fakt, że Spółka Pracownicza będzie musiała wskazać wartość planowanych inwestycji wraz z harmonogramem ich realizacji oraz źródłami ich finansowania już w treści oferty składanej w odpowiedzi na ogłoszony przetarg. Istotne znaczenie ma przy tym to, że termin złożenia oferty nie będzie mógł być krótszy niż 30 dni od dnia ogłoszenia o przetargu.

Zapłata ceny za nabywane przedsiębiorstwo będzie mogła nastąpić w ratach spłacanych przez okres nie dłuższy niż 5 lat. Proszę jednak pamiętać, że będzie to możliwe wyłącznie wówczas, gdy Spółka Pracownicza po uiszczeniu pierwszej raty zabezpieczy kwotę pozostałą do zapłaty w jednej z następujących form: hipoteką, zastawem na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, poręczeniem bankowym lub gwarancją bankową. Ważne jest również to, że pierwsza rata za nabyte przedsiębiorstwo nie będzie mogła być niższa niż 20% ustalonej ceny za nabywane przedsiębiorstwo. I jeszcze jedna istotna kwestia – kwota pozostała do zapłaty przez Spółkę Pracowniczą tytułem ceny po zapłaceniu przez nią pierwszej raty tej ceny, będzie oprocentowana w wysokości nie niższej niż wskaźnik dóbr inwestycyjnych, ogłaszany co kwartał przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim.

Rozłożenie zapłaty należności za przedsiębiorstwo na raty, z zastosowaniem korzystniejszej od oferowanej na rynku stawki oprocentowania, stanowić będzie regionalną pomoc publiczną na wspieranie nowych inwestycji. Szczegółowe omówienie zakresu tej pomocy publicznej przedstawione zostanie w rozdziale VII. ustęp 2 niniejszego memorandum.

c. Na co szczególnie zwrócić uwagę

Umowa sprzedaży przedsiębiorstwa powinna zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Jeżeli w skład sprzedawanego przedsiębiorstwa wchodzić będą nieruchomości umowa ta wymaga dla swojej ważności formy aktu notarialnego.

Proszę zwrócić uwagę, na to, iż Spółka Pracownicza zapłaci tytułem ceny za nabywane przedsiębiorstwo mniejszą kwotę jeżeli w ramach Spółki Pracowniczej zostanie utworzony zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. W takiej sytuacji cena za przedsiębiorstwo zostanie zmniejszona o 15% pierwotnie ustalonej ceny, nie więcej jednak niż o kwotę stanowiącą iloczyn pracowników zatrudnionych w prywatyzowanym przedsiębiorstwie w dniu sprzedaży tego przedsiębiorstwa i kwoty osiemnastu średnich wynagrodzeń miesięcznych w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku, obliczonych z okresu sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym następuje sprzedaż. Cena za nabywane przedsiębiorstwo może jednak zostać obniżona o kwotę nieco większą niż kwota obliczona zgodnie ze wskazaniem zdania poprzedniego. Stanie się tak wówczas, gdy przedmiotem prywatyzacji będzie przedsiębiorstwo państwowe o uregulowanych, na dzień jego wykreślenia z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, zobowiązaniach wobec budżetu państwa oraz z tytułu ubezpieczeń społecznych. W takiej sytuacji cena za przedsiębiorstwo zostanie zmniejszona o 15% pierwotnie ustalonej ceny, nie więcej jednak niż o kwotę stanowiącą iloczyn pracowników zatrudnionych w prywatyzowanym przedsiębiorstwie w dniu sprzedaży tego przedsiębiorstwa i kwoty dwudziestu czterech średnich wynagrodzeń miesięcznych w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat z zysku, obliczonych z okresu sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym następuje sprzedaż. W razie istnienia w ramach Spółki Pracowniczej zakładowego funduszu świadczeń socjalnych będzie ona

zobowiązana do:

- zapłaty na rzecz Skarbu Państwa ceny pomniejszonej o kwotę obliczoną zgodnie z przedstawionymi powyżej wskazaniem oraz
- wpłacenia najpóźniej w dniu pierwszej płatności za przedsiębiorstwo, na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych utworzony w Spółce Pracowniczej, kwoty w wysokości różnicy pomiędzy ceną pierwotnie ustaloną a ceną faktycznie płaconą przez Spółkę Pracowniczą za nabywane przedsiębiorstwo.

Proszę zwrócić uwagę, że w przypadku prywatyzacji w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa Spółka Pracownicza ma dosyć dużą swobodę kształtowania ceny za przedsiębiorstwo. W przypadku sprzedaży przedsiębiorstwa w trybie rokowań na podstawie publicznego zaproszenia Spółka Pracownicza będzie mogła zaproponować cenę w dowolnej wysokości. W ramach sprzedaży przedsiębiorstwa w trybie przetargu publicznego Spółka Pracownicza również będzie podawać swoją propozycję ceny, jednakże będzie w tym wypadku nieco ograniczona. W treści ogłoszenia o przetargu komisja powołana do jego przeprowadzenia wskaże bowiem cenę wywoławczą, od której cenowa propozycja Spółki Pracowniczej nie będzie mogła być niższa. Niezależnie od powyższego warto pamiętać, że kształtowane ceny za sprzedawane przedsiębiorstwo na zbyt niskim poziomie może okazać się dla Spółki Pracowniczej bardzo niekorzystne. Proszę bowiem mieć na uwadze, że w przetargu lub w rokowaniach może brać udział nie tylko Spółka Pracownicza, ale także inne podmioty. Zbyt niska propozycja cenowa Spółki Pracowniczej może więc spowodować, że jej oferta zostanie odrzucona, a przetarg lub rokowania wygra inny podmiot biorący w nich udział.

Wyboru trybu sprzedaży przedsiębiorstwa dokonuje Skarb Państwa reprezentowany przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Wybór ten jest dokonywany w szczególności w oparciu o specyfikę danej branży oraz o wielkość, kondycję ekonomiczną – finansową i potrzeby inwestycyjne prywatyzowanego przedsiębiorstwa.

Sprzedaż przedsiębiorstwa w trybie przetargu publicznego

Podkreślenia wymaga, że nie jest dopuszczalne, aby Spółka Pracownicza była powiązana bezpośrednio lub nawet pośrednio z innym podmiotem składającym ofertę w przetargu ogłoszonym w celu sprzedaży przedsiębiorstwa. W przypadku istnienia tego rodzaju powiązań Spółka Pracownicza podlegałaby wyłączeniu z przetargu.

W sytuacji, w której Spółka Pracownicza będzie chciała zapłacić cenę za przedsiębiorstwo w ratach, to w treści składanej przez nią oferty w ogłoszonym przetargu, będzie musiała zawrzeć wniosek o rozłożenie zapłaty należności za przedsiębiorstwo na raty wraz ze wskazaniem formy zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty po uiszczeniu pierwszej raty. Wniosek taki będzie jednak rozpatrywany wyłącznie wówczas, gdy w treści ogłoszenia o przetargu Skarb Państwa dopuści możliwość zapłacenia ceny za prywatyzowane przedsiębiorstwo w ratach.

Spółka Pracownicza będzie musiała wnieść wadium w wysokości określonej w treści ogłoszenia o przetargu publicznym. Nie może być ona jednak niższa niż 1% i wyższa niż 5% ceny wywoławczej za sprzedawane przedsiębiorstwo. Wadium będzie mogło zostać wniesione w jednej lub w kilku następujących formach: w pieniądzu, w formie czeku potwierdzonego przez bank, w formie poręczenia bankowego, w formie gwarancji bankowej lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Jeżeli złożona przez Spółkę Pracowniczą oferta zostanie uznana za najkorzystniejszą, wadium zostanie zaliczone na poczet ceny za nabywane przedsiębiorstwo. Z kolei w sytuacji, w której oferta Spółki Pracowniczej zostanie odrzucona wadium zostanie jej niezwłocznie zwrócone. Wadium zostanie Spółce Pracowniczej niezwłocznie zwrócone również wtedy, gdy Skarb Państwa odstąpi od przeprowadzania przetargu, przetarg nie zostanie rozstrzygnięty lub Skarb Państwa nie zatwierdzi wniosku komisji o wyborze najkorzystniejszej oferty. Jeżeli natomiast Spółka Pracownicza wycofa ofertę przed upływem terminu do składania ofert lub upłynie termin związania ofertą, wadium zostanie zwrócone Spółce Pracowniczej na jej wniosek. Proszę mieć przy tym na uwadze, że w przypadku, w którym wadium zostanie wniesione w pieniądzu, jego zwrot obejmował będzie nie tylko kwotę wpłaconego wadium, ale również wartość odsetek wynikających z umowy rachunku bankowego, na którym wadium było przechowywane, pomniejszoną o koszty prowadzenia tego rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany uprzednio przez Spółkę Pracowniczą. Mogą się zdarzyć również takie sytuacje, w których wadium nie zostanie Spółce Pracowniczej zwrócone nawet na jej wniosek i jednocześnie nie zostanie zaliczone na poczet ceny za sprzedawane przedsiębiorstwo.

Opisany przypadek będzie miał miejsce wówczas, gdy Spółka Pracownicza będzie się uchylała od zawarcia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa, pomimo wybrania jej oferty jako najkorzystniejszej, a także wówczas, gdy zawarcie umowy sprzedaży przedsiębiorstwa stanie się niemożliwe z przyczyn zawinionych przez Spółkę Pracowniczą. Skarb Państwa w treści ogłoszenia o przetargu będzie obowiązany pouczyć o przypadkach, w których wadium nie będzie podlegało zwrotowi. Z kolei w sytuacji, w której to Skarb Państwa będzie uchylał się od zawarcia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa, Spółka Pracownicza będzie mogła żądać zwrotu wadium w podwójnej wysokości lub żądać naprawienia szkody powstałej na skutek niezawarcia umowy.

Proszę zwrócić uwagę, że Spółka Pracownicza powinna dołożyć szczególnej staranności przy przygotowywaniu oferty, która zostanie przez nią złożona w przetargu ogłoszonym w celu sprzedaży przedsiębiorstwa. W razie bowiem nawet niewielkich braków lub uchybień w ofercie komisja przeprowadzająca przetarg ją odrzuci. Komisja dokona odrzucenia oferty Spółki Pracowniczej jeżeli: Spółka Pracownicza nie zaoferuje w ofercie co najmniej ceny wywoławczej za sprzedawane przedsiębiorstwo, Spółka Pracownicza złoży ofertę po wyznaczonym terminie lub w niewłaściwym miejscu, Spółka Pracownicza nie wpłaci wadium, w ofercie Spółki Pracowniczej nie będzie danych wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu sprzedaży przedsiębiorstwa, bądź też dane te będą niekompletne, nieczytelne lub będą budzić inne wątpliwości co do ich treści.

Przy wyborze najkorzystniejszej oferty komisja będzie kierować się kryteriami wskazanymi w treści ogłoszenia o przetargu, w tym w szczególności wysokością ceny za sprzedawane przedsiębiorstwo zaproponowanej przez poszczególnych oferentów, a także sposobem i terminem jej zapłaty.

Istotne jest, że Skarb Państwa może bez podania przyczyny odstąpić od ogłoszonego już przetargu, jak również bez podania przyczyn może nie zatwierdzić wniosku komisji w sprawie wyboru najkorzystniejszej oferty.

Skarbowi Państwa, Spółce Pracowniczej, a także każdemu innemu uczestnikowi przetargu będzie przysługiwało prawo żądania unieważnienia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa zawartej w wyniku przetargu, jeżeli strona tej umowy, inny uczestnik przetargu lub osoba trzecia działająca w porozumieniu z nimi wpłynie na wynik przetargu w sposób sprzeczny z prawem lub z dobrymi obyczajami. Uprawnienie powyższe wygaśnie z upływem miesiąca od dnia, w którym uprawniony podmiot dowie się o istnieniu przyczyny unieważnienia, nie później jednak niż z upływem roku od dnia zawarcia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa.

Sprzedaż przedsiębiorstwa w trybie rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia

Spółka Pracownicza będzie mogła przystąpić do rokowań podjętych na podstawie publicznego zaproszenia jedynie wówczas, gdy będzie spełniała wskazane w treści ogłoszenia o rokowaniach wymagania. Wymagania te będą mogły w szczególności dotyczyć przedmiotu i zakresu prowadzonej przez Spółkę Pracowniczą działalności oraz jej zdolności finansowej. Ważne jest przy tym, że w celu stwierdzenia, iż Spółka Pracownicza rzeczywiście te wymagania spełnia nie wystarczy jedynie jej oświadczenie. Spółka Pracownicza będzie zobowiązana przedstawić również dokumenty potwierdzające spełnienie tych wymagań.

Zaletą sprzedaży przedsiębiorstwa w trybie rokowań jest to, że w przeciwieństwie do przetargu, przy rokowaniach nie ma konieczności wnoszenia wadium. Spółka Pracownicza będzie zobligowana do wniesienia wadium przy sprzedaży przedsiębiorstwa w trybie rokowań jedynie wówczas, gdy zażąda tego Skarb Państwa na wniosek komisji powołanej do przeprowadzenia rokowań. W razie wniesienia wadium zastosowanie do niego będą znajdowały zasady, które znajdują również zastosowanie dla wadium wnoszonego przy przetargu.

Rokowania zostaną podjęte jedynie z określoną w zaproszeniu liczbą podmiotów, które na nie odpowiedziały, wniosły wadium jeżeli jego wniesienie było wymagane, uczestniczyły w badaniu prywatyzowanego przedsiębiorstwa i złożyły wiążącą ofertę zawarcia umowy sprzedaży przedsiębiorstwa. W przypadku, w którym liczba podmiotów spełniających powyższe kryteria będzie większa niż liczba wskazana w treści zaproszenia, komisja powołana do prowadzenia rokowań będzie je prowadziła z tymi podmiotami, które zaoferują najwyższą cenę i najkorzystniejsze warunki jej zapłaty.

Po przeprowadzeniu rokowań komisja powołana do ich przeprowadzenia dokona wyboru najkorzystniejszej oferty, kierując się kryteriami określonymi w zaproszeniu do rokowań.

Zaproszenie do rokowań będzie mogło zawierać zastrzeżenie, na mocy którego Skarb Państwa będzie mógł bez podania przyczyny odstąpić od trwających już rokowań.

d. Studium przypadku

W 2008 roku zaakceptowano 14 wniosków o prywatyzację bezpośrednią, w tym w trybie sprzedaży przedsiębiorstwa – 9. We wskazanym roku sprzedano 7 przedsiębiorstw. Przeprowadzenie procesu prywatyzacji w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa – od dnia akceptacji wniosku do dnia wykreślenia z rejestru – trwało średnio około 6 miesięcy.

Praktycznymi przykładami prywatyzacji w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa jest prywatyzacja następujących przedsiębiorstw państwowych: Warszawska Fabryka Sprzętu Spawalniczego "Perun" w Warszawie, Państwowy Ośrodek Maszynowy w Krzywonosiu, Przedsiębiorstwo Handlu i Usług Technicznych "Haspol" w Warszawie, Fabryka Elementów Złącznych "Bolt" w Makowie Mazowieckim, Przedsiębiorstwo Transportowe "Żerań" w Warszawie, Centralna Składnica Zaopatrzenia Lecznictwa "Cezal" w Warszawie, Przedsiębiorstwo Robót Drogowych "Rodro" w Radomiu, Zakład Sprężyn "PZL - Warszawa" w Warszawie, Przedsiębiorstwo Robót Wiertniczych i Górniczych w Warszawie, Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe "Agroma" w Ciechanowie, Mazowieckie Przedsiębiorstwo Budownictwa Uprzemysłowionego.

4. PRYWATYZACJA PRZEDSIĘBIORSTWA PRZY WNIESIENIU PRZEDSIĘBIORSTWA DO SPÓŁKI

a. Wprowadzenie

Ostatnią z możliwości tzw. bezpośredniej prywatyzacji jest prywatyzacja pracownicza w drodze wniesienia do spółki przedsiębiorstwa. Ten wariant prywatyzacji bezpośredniej może polegać na założeniu lub wstąpieniu przez Skarb Państwa wraz z innymi podmiotami do spółki kapitałowej, przy czym Spółka Pracownicza może być zarówno nowotworzoną spółką, jak również jej współnikiem. Jak wiadomo z ogólnych zasad prawa handlowego, udziały lub akcje w spółce można objąć w zamian za wkład pieniężny lub niepieniężny. W omawianym trybie prywatyzacji Skarb Państwa obejmie akcje w zamian za wkład niepieniężny (aport rzeczowy) w postaci przedsiębiorstwa, rozumianego jako zorganizowana masa majątkowa. W zamian za wniesione przedsiębiorstwo Skarb Państwa może objąć nie więcej niż 90% akcji lub udziałów w kapitale zakładowym spółki, do której przedsiębiorstwo zostało wniesione.

Do tej pory przedsiębiorstwa sprywatyzowane w drodze wniesienia aportem przedsiębiorstwa do spółki stanowiły zaledwie 10,9% wśród przedsiębiorstw prywatyzowanych poprzez prywatyzację bezpośrednią.

Omawiany tryb prywatyzacji znajduje zastosowanie w szczególności w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw, wymagających znacznych nakładów, między innymi na inwestycje. Ukierunkowany jest na zapewnienie wejścia do spółki wiarygodnych inwestorów strategicznych (krajowych i zagranicznych).

b. Możliwości i ograniczenia prawne

Spółką, do której wniesione zostanie aportem przedsiębiorstwo, może być wyłącznie spółka kapitałowa czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna (dalej: "Spółka"). Wspólnikiem Spółki obligatoryjnie będzie Skarb Państwa. Brak jest natomiast ograniczeń podmiotowych co do pozostałych współników Spółki. Powyższe oznacza, że współnikiem Spółki obok Skarbu Państwa może być zarówno osoba fizyczna (w tym również pracownik prywatyzowanego przedsiębiorstwa), osoba prawna, jak również jednostka nie posiadająca osobowości prawnej, np. spółka jawna. Tym samym nie ma jakichkolwiek przeszkód, aby współnikiem Spółki była Spółka Pracownicza. Proszę przy tym zwrócić uwagę na trzy istotne kwestie. Po pierwsze Spółka Pracownicza, która będzie współnikiem Spółki, może zostać zawiązana w dowolnej formie – może to być więc zarówno spółka osobowa, np. spółka jawna lub spółka komandytowa, jak też spółka kapitałowa – czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna. Po drugie Spółka Pracownicza przy omawianym rodzaju prywatyzacji nie musi spełniać żadnych dodatkowych przesłanek, odnoszących się choćby do wysokości jej kapitału zakładowego, składu osobowego, czy też szczególnych postanowień w umowie lub statucie tej spółki – spółka ta będzie musiała jedynie spełniać wymogi przewidziane dla danego rodzaju spółki w odpowiednich przepisach kodeksu spółek handlowych. Po trzecie wreszcie w omawianym sposobie prywatyzacji nie ma wymogu wprowadzania do Spółki Pracowniczej inwestora, a pracownicy przedsiębiorstwa, o ile tylko będą posiadać środki pieniężne w odpowiedniej wysokości, mogą bez udziału osób trzecich zawiązać Spółkę Pracowniczą, a następnie uczynić Spółkę Pracowniczą współnikiem Spółki.

W omawianym rodzaju prywatyzacji Spółka Pracownicza nie tylko może występować jako współnik Spółki. Spółka Pracownicza może być również tożsama ze Spółką. Z takim stanem rzeczy będziemy mieli do czynienia wówczas, gdy pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa utworzą, sami lub wspólnie z innymi podmiotami, spółkę kapitałową, do której przystąpi Skarb Państwa i wniesie przedsiębiorstwo państwowe tytułem wkładu na kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej.

Rekomendujemy, aby w omawianym trybie prywatyzacji pracownicy przedsiębiorstwa dążyli do wniesienia tego przedsiębiorstwa bezpośrednio do Spółki Pracowniczej. Takie rozwiązanie rodzi wiele pozytywnych skutków, np. pracownicy przedsiębiorstwa będą uprawnieni do corocznego nabywania udziałów lub akcji przysługujących Skarbowi Państwa w kapitale zakładowym Spółki Pracowniczej.

Jeżeli jednak Spółka Pracownicza będzie występować w roli współnika Spółki, to wskazane jest, aby po zawarciu pomiędzy Spółką a Skarbem Państwa umowy prywatyzacyjnej, dążyła ona do połączenia ze Spółką. Takie rozwiązanie będzie dla Spółki Pracowniczej niezwykle korzystne ze względu na to, że

przejmie ona całkowitą kontrolę nad sprywatyzowanym przedsiębiorstwem, a jej wspólnicy będą mogli decydować o kierunkach jego rozwoju i zagospodarowaniu pozyskanych środków finansowych, które po dokonanej reorganizacji będą bezpośrednio trafiać do Spółki Pracowniczej. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że w ramach powstałej struktury ułatwione będzie pozyskiwanie przez Spółkę Pracowniczą środków finansowych na prowadzenie działalności.

Wniesienie przedsiębiorstwa do Spółki następuje w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia. Powyższe oznacza, że Skarb Państwa wybiera partnera (partnerów) do udziału w Spółce spośród kandydatów, którzy odpowiedzą na publiczne zaproszenie do negocjacji. Tryb negocjacji nie został szczegółowo unormowany.

W Spółce obowiązywać będą szczególne zasady zbywania akcji lub udziałów, przysługujących w kapitale zakładowym Spółki Skarbowi Państwa.

Po pierwsze istnieje grupa podmiotów, którym będzie przysługiwało prawo nieodpłatnego nabycia do 15% akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w kapitale zakładowym Spółki według stanu na dzień objęcia przez Skarb Państwa udziałów lub akcji w Spółce. Do grupy tej należy zaliczyć:

- osoby, które będą pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa na dzień zawarcia umowy rozporządzającej przedsiębiorstwem poprzez jego wniesienie do Spółki;
- osoby fizyczne, które w dniu zawarcia umowy rozporządzającej przedsiębiorstwem przez jego wniesienie do Spółki będą stroną umowy o zarządzanie tym przedsiębiorstwem, zawartej na podstawie przepisów ustawy o przedsiębiorstwach państwowych;
- osoby, które przepracowały co najmniej 10 lat w przedsiębiorstwie, które zostanie sprywatyzowane przez wniesienie do Spółki, oraz u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład tego przedsiębiorstwa, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn nie dotyczących pracowników;
- osoby, które po przepracowaniu 10 lat w przedsiębiorstwie, które zostanie sprywatyzowane przez wniesienie do Spółki, oraz u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład tego przedsiębiorstwa, zostały przejęte przez inne zakłady pracy w drodze przejścia zakładu pracy w trybie przepisów kodeksu pracy;
- rolnicy lub rybacy.

Do nieodpłatnego nabycia przez wskazane powyżej osoby przeznaczonych jest 15% akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa. Oznacza to, że osoby te nie otrzymają 15% z pełnej puli akcji lub udziałów Spółki, lecz 15% z liczby akcji, którymi będzie dysponował Skarb Państwa w kapitale zakładowym Spółki według stanu na dzień objęcia przez Skarb Państwa udziałów lub akcji w Spółce. W momencie utworzenia Spółki wspólnicy inni niż Skarb Państwa obowiązani będą co do zasady objąć co najmniej 25% akcji lub udziałów w kapitale zakładowym Spółki. Wobec powyższego, z prostego rachunku wynika, że uprawnione osoby nieodpłatnie otrzymają 15% z najwyżej 75% akcji lub udziałów pozostających we władaniu Skarbu Państwa, czyli 11,25% wszystkich akcji lub udziałów Spółki. Jeśli w chwili utworzenia Spółki lub wniesienia przedsiębiorstwa do istniejącej już uprzednio Spółki wspólnicy Spółki inni niż Skarb Państwa obejmą więcej niż przewidziane w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji minimum, tj. 25%, automatycznie zmniejszy się liczba akcji lub udziałów pozostałych do nieodpłatnego podziału między uprawnione podmioty.

Do nabywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki zastosowanie znajdują zasady dotyczące nabywania przez uprawnionych pracowników, rolników lub rybaków akcji albo udziałów należących do Skarbu Państwa w skomercjalizowanej spółce kapitałowej z udziałem Skarbu Państwa w ramach prywatyzacji pośredniej. Zasady te zostały szczegółowo omówione w ustępie 4 niniejszego rozdziału memorandum – "Prywatyzacja pracownicza w procesie nabywania akcji od Skarbu Państwa".

Po drugie akcje lub udziały Skarbu Państwa w Spółce pozostałe po nieodpłatnym udostępnieniu uprawnionym podmiotom Skarb Państwa będzie mógł zbywać odpłatnie, na zasadach właściwych dla prywatyzacji pośredniej, czyli w jednym z następujących trybów:

- oferty ogłoszonej publicznie;

- przetargu publicznego;
- negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia;
- przyjęcia oferty w odpowiedzi na wezwanie ogłoszone na podstawie przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
- aukcji ogłoszonej publicznie, jeżeli cena wywoławcza nie będzie niższa od wartości księgowej akcji lub udziałów;
- sprzedaży akcji lub udziałów na rynku regulowanym;
- w innym trybie niż powyżej wymienione, jeżeli Rada Ministrów wyrazi na to zgodę lub
- w innym trybie niż powyżej wymienione, bez konieczności uzyskiwania zgody Rady Ministrów, jeżeli zbycie będzie dotyczyło akcji lub udziałów Spółki, w której Skarb Państwa będzie posiadał mniej niż 25% kapitału zakładowego lub też jeżeli nabywca i cena za akcje lub udziały będą wskazane w umowie prywatyzacyjnej, a zbycie będzie dotyczyło akcji lub udziałów Spółki, w której Skarb Państwa będzie posiadał mniej niż 50% kapitału zakładowego.

Proszę jednak pamiętać, że akcje lub udziały Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki będą mogły zostać zbyte w jednym ze wskazanych trybów wyłącznie wówczas, gdy nie będzie to naruszało prawa pierwszeństwa ich nabycia przyznanego pozostałym wspólnikom Spółki.

Po trzecie wreszcie podkreślić należy, że istnieje grupa podmiotów uprzywilejowanych w procesie nabywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki. Do grupy tej będą zaliczać się osoby, które na dzień wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej będą pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa, rolnikami lub rybakami (zwani dalej łącznie: "podmiotami uprzywilejowanymi"). Proszę jednak zwrócić uwagę na fakt, że owo uprzywilejowanie będzie istniało jedynie wówczas, gdy wspólnikami Spółki będą wyłącznie Skarb Państwa oraz podmioty uprzywilejowane. Istotą uprzywilejowania będzie obowiązek Skarbu Państwa do corocznego oferowania podmiotom uprawnionym akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w kapitale zakładowym Spółki, w takiej liczbie, aby udział podmiotów uprzywilejowanych w kapitale zakładowym Spółki o wysokości z dnia wpisania Spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, mógł, po pięciu latach od dnia wpisania Spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, wynosić 51%. Przy obliczaniu udziału podmiotów uprzywilejowanych w kapitale zakładowym Spółki będzie należało brać pod uwagę nie tylko akcje lub udziały przez nie nabyte na skutek posiadanego uprzywilejowania, ale także akcje lub udziały objęte przez nie przy wstępowaniu do Spółki oraz akcje lub udziały nieodpłatnie przez nie nabyte od Skarbu Państwa.

Akcje lub udziały Spółki oferowane i nie nabyte przez podmioty uprawnione będą zbywane przez Skarb Państwa na zasadach ogólnych w jednym ze wskazanych powyżej trybów zbywania akcji lub udziałów.

Statut lub umowa Spółki, poza wymogami przewidzianymi w kodeksie spółek handlowych, powinny spełniać pewne dodatkowe szczególne wymagania jeżeli wspólnikami Spółki obok Skarbu Państwa będą wyłącznie podmioty uprzywilejowane. W takiej sytuacji statut lub umowa Spółki będzie musiał zawierać postanowienia przewidujące:

- liczbę akcji lub udziałów w kapitale zakładowym Spółki, które Skarb Państwa będzie corocznie oferował do nabycia podmiotom uprawnionym;
- termin złożenia przez Skarb Państwa ofert, o których mowa powyżej oraz terminy ich ważności nie krótsze przy tym niż jeden miesiąc i nie dłuższe niż trzy miesiące od dnia złożenia oferty;
- kompetencje Zarządu Spółki w zakresie postępowania wyjaśniającego i odwoławczego dotyczącego udostępniania akcji lub udziałów posiadanych w kapitale zakładowym Spółki przez Skarb Państwa;
- szczegółowe zasady ustalania ceny akcji lub udziałów posiadanych w kapitale zakładowym Spółki przez Skarb Państwa i oferowanych do nabycia przez podmioty uprawnione – zasady te mogą być ukształtowane swobodnie, ale nie mogą powodować, że cena za wskazane udziały lub akcje na podstawie tych zasad byłaby niższa niż wartość nominalna oferowanych do sprzedaży udziałów lub akcji powiększona o wskaźnik wzrostu cen dóbr inwestycyjnych w okresie pięciu lat od dnia wpisania Spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Konkludując stwierdzić należy, że pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa niezależnie od możliwości pośredniego lub bezpośredniego objęcia udziałów w kapitale zakładowym Spółki przed wniesieniem do niej przedsiębiorstwa lub wraz z jego wniesieniem, będą mogli dodatkowo nabywać po wniesieniu do Spółki przedsiębiorstwa akcje lub udziały posiadane w kapitale zakładowym Spółki przez Skarb Państwa. Nabycie przedmiotowych akcji lub udziałów będzie mogło następować w jeden z następujących sposobów:

1. odpłatnie za pośrednictwem Spółki Pracowniczej w jednym ze wskazanych powyżej trybów zbywania akcji lub udziałów przez Skarb Państwa;
2. odpłatnie na drodze indywidualnego nabycia w jednym ze wskazanych powyżej trybów zbywania akcji lub udziałów przez Skarb Państwa;
3. nieodpłatnie na drodze indywidualnego nabycia na podstawie uprawnienia do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji lub udziałów Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki.

c. Na co w szczególności zwrócić uwagę

Jedną ze stron w procesie negocjacji prowadzonych w celu wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki jest zawsze Skarb Państwa. Z kolei drugą stroną tych negocjacji będzie Spółka lub podmioty, które mają przystąpić do Spółki w charakterze jej wspólników. Tym samym stroną negocjacji może być Spółka Pracownicza, pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, a także jednocześnie i Spółka Pracownicza i pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Proszę mieć na względzie, że jeżeli strona negocjacji będzie prowadziła negocjacje z naruszeniem dobrych obyczajów, w szczególności bez zamiaru podjęcia czynności mających na celu wniesienie przedsiębiorstwa do Spółki, będzie obowiązana do naprawienia szkody jaką druga strona tych negocjacji poniosła przez to, że liczyła na podjęcie czynności, o których mowa powyżej.

Wniesienie przedsiębiorstwa państwowego jako aportu do Spółki może nastąpić zarówno do spółki już istniejącej, jak również do spółki nowo zawiązywanej.

Wysokość kapitału zakładowego Spółki będzie pochodną wartości wnoszonego do Spółki przedsiębiorstwa. Skarb Państwa za wniesiony przez niego wkład w postaci przedsiębiorstwa nie może objąć więcej niż 90% udziałów lub akcji w kapitale zakładowym Spółki. Wspólnicy Skarbu Państwa w Spółce mogą wnieść na kapitał zakładowy Spółki, zależnie od wyniku negocjacji, pieniądze lub wkład niepieniężny. Proszę jednak pamiętać, że wspólnicy Skarbu Państwa w Spółce muszą, przystępując do Spółki, wnieść wkłady wystarczające łącznie na pokrycie co najmniej 25% jej kapitału zakładowego. Tym samym jeżeli jedynymi wspólnikami Spółki będzie Skarb Państwa i Spółka Pracownicza, to Spółka Pracownicza będzie musiała wnieść do Spółki wkład o wartości odpowiadającej co najmniej wartości 25% udziałów lub akcji w kapitale zakładowym Spółki. Z kolei jeżeli wspólnikami Spółki obok Skarbu Państwa będą jedynie osoby będące w dniu wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa, rolnikami lub rybakami, wystarczy, że wniosą oni łącznie wkład na pokrycie jedynie 10% kapitału zakładowego Spółki. Z powyższego wynika, że pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, będą musieli zaangażować mniejsze środki w przypadku, w którym przy prywatyzacji w drodze aportu przedsiębiorstwa do Spółki, obejmą udziały lub akcje bezpośrednio w Spółce czyniąc z niej Spółkę Pracowniczą, niż w przypadku objęcia udziałów lub akcji w Spółce Pracowniczej, która następnie stanie się wspólnikiem Spółki.

W przypadku wniesienia przedsiębiorstwa do istniejącej już Spółki należy dostosować obowiązujący statut lub umowę Spółki do zmian związanych z wniesieniem aportu oraz objęciem akcji lub udziałów przez Skarb Państwa.

W umowie lub w statucie Spółki warto również zawrzeć postanowienie, zgodnie z którym dotychczasowym wspólnikom Spółki będzie przysługiwało prawo pierwszeństwa nabycia posiadanych przez nich w kapitale zakładowym Spółki akcji lub udziałów. Przedmiotowe postanowienie na wypadek zbywania przez któregośkolwiek wspólnika Spółki posiadanych przez niego akcji lub udziałów będzie stanowiło zabezpieczenie dla pozostałych wspólników Spółki. W pierwszej bowiem kolejności wspólnik mający zamiar zbyć swoje udziały lub akcje w kapitale zakładowym Spółki będzie zobowiązany zwrócić się do pozostałych wspólników Spółki z zapytaniem czy są oni zainteresowani nabyciem przysługujących mu akcji lub udziałów. Tym samym dotychczasowi wspólnicy Spółki będą mieli kontrolę nad jej składem osobowym.

W celu dokonania zmian statutu lub umowy Spółki, podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji lub utworzenia nowych udziałów, konieczne będzie zwołanie Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników Spółki w celu podjęcia stosownych uchwał. Protokoły z obrad wskazanych powyżej organów Spółki będą musiały zostać sporządzone przez notariusza w formie aktu notarialnego. Istotne jest również to, że wspólnicy, którzy będą przystępować do istniejącej już Spółki działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością będą mieli obowiązek złożenia w formie aktu notarialnego oświadczeń o przystąpieniu do Spółki i objęciu udziałów w jej podwyższonym kapitale zakładowym.

Proszę również pamiętać, że dla skuteczności przeniesienia własności przedsiębiorstwa na Spółkę, do której przedsiębiorstwo będzie wnoszone jako aport, nie wystarczy samo zawarcie umowy Spółki lub statutu Spółki (w przypadku, gdy będziemy mieli do czynienia ze spółką nowotworzoną) albo zmiana umowy lub statutu Spółki (w przypadku gdy będziemy mieli do czynienia ze spółką już istniejącą), lecz konieczne będzie również podjęcie dodatkowych czynności, aby skutecznie przenieść własność przedsiębiorstwa na Spółkę. W tym celu pomiędzy Skarbem Państwa, a Spółką powinna zostać zawarta umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa na Spółkę. Umowa ta powinna mieć formę pisemną z podpisami notarialnie poświadczonymi, a w przypadku, gdy w skład przedsiębiorstwa wchodzić będą nieruchomości, dla ważnego przeniesienia ich własności konieczna będzie forma aktu notarialnego.

Jeżeli Spółka będzie Spółką nowotworzoną Zarząd tej Spółki ma sześć miesięcy na złożenie w sądzie rejestrowym wniosku o wpisanie Spółki w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Z kolei podwyższenie kapitału zakładowego w Spółce uprzednio istniejącej będzie skuteczne dopiero z chwilą jego wpisania w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Dlatego też niezwykle istotne jest, aby po zawarciu umowy Spółki lub podjęciu uchwał w sprawie podwyższenia kapitału Spółki i w sprawie zmiany umowy lub statutu Spółki oraz po podpisaniu umowy przeniesienia własności przedsiębiorstwa Zarząd Spółki bez zbędnej zwłoki dokonał złożenia w sądzie rejestrowym odpowiednich wniosków, mających na celu wpisanie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Spółki lub powstałych w ramach Spółki zmian.

d. Studium przypadku

W 2008 roku zaakceptowano 14 wniosków o prywatyzację bezpośrednią, w tym 2 w trybie wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki. W ostatnich latach liczba zaakceptowanych przez Ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa wniosków o prywatyzację bezpośrednią w trybie wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki systematycznie malała. Wynika to jednak jedynie ze zmniejszenia ilości składanych wniosków w sprawie prywatyzacji bezpośredniej we wszystkich trzech trybach. Procentowy udział wniosków o prywatyzację w trybie wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki wśród wszystkich wniosków o prywatyzację bezpośrednią, jest od wielu już lat niezmienny i oscyluje w granicach 10%.

Praktycznymi przykładami prywatyzacji w drodze wniesienia przedsiębiorstwa do Spółki jest prywatyzacja następujących przedsiębiorstw państwowych: Fabryka Mierników i Komputerów "Era" w Warszawie, Grodzkie Zakłady Farmaceutyczne "Polfa" w Grodzisku Mazowieckim, Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Śremie, Przedsiębiorstwo Przemysłu Chłodniczego "Calfrost" w Kaliszu.

5. PRYWATYZACJA PRACOWNICZA W PROCESIE NABYWANIA AKCJI OD SKARBU PAŃSTWA

a. Wprowadzenie

Prywatyzacja przedsiębiorstwa państwowego w drodze nabywania akcji lub udziałów przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach kapitałowych, to tzw. prywatyzacja pośrednia.

Zanim zainicjowany zostanie proces prywatyzacji pośredniej przedsiębiorstwa państwowego, co do zasady musi zostać przeprowadzona komercjalizacja danego podmiotu. Polega ona na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę kapitałową (czyli spółkę akcyjną albo spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością) Skarbu Państwa. Komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego dokonuje Minister Skarbu Państwa na wniosek organu założycielskiego, dyrektora przedsiębiorstwa państwowego i rady pracowniczej lub z własnej inicjatywy. Z uzasadnionym wnioskiem dokonania komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego w celu komunalizacji może wystąpić do Ministra Skarbu Państwa organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego.

W spółce powstałej w wyniku komercjalizacji, do czasu sfinalizowania jej prywatyzacji, Skarb Państwa obejmuje 100% akcji lub udziałów. Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa reprezentuje Skarb Państwa (jako jedynego wspólnika takiej spółki) na jej Walnym Zgromadzeniu lub Zgromadzeniu Wspólników.

Przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji dotyczące zbywania akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa, stosuje się również do zbywania należących do Skarbu Państwa akcji lub udziałów w spółkach powstałych na podstawie odrębnych przepisów i w innym trybie niż komercjalizacja.

Główną formą prywatyzacji pośredniej jest obecnie sprzedaż udziałów lub akcji w spółkach Skarbu Państwa inwestorom strategicznym krajowym i zagranicznym. Istotnym elementem tego sposobu prywatyzacji są dodatkowe zobowiązania inwestycyjne podejmowane przez inwestorów w zakresie ponoszenia nakładów na modernizację produkcji i procesu technologicznego, ochronę środowiska i pakiety socjalne. Do końca 2008 roku skomercjalizowano 1701 przedsiębiorstw państwowych (w tym 52 w 2008 roku). Do tej pory metodą prywatyzacji pośredniej sprywatyzowano 338 spośród skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych (w tym 10 w 2008 roku). W 115 spółkach dokonano prywatyzacji z udziałem kapitału zagranicznego. Efektywność prywatyzacji pośredniej w latach 1990 – 2008, mierzona stosunkiem spółek sprywatyzowanych do spółek skomercjalizowanych, wyniosła 22,8%. Powyższe dane wskazują, że do sprywatyzowania pośredniego pozostało jeszcze aż 77,2% spośród skomercjalizowanych spółek Skarbu Państwa.

W tym miejscu warto również wspomnieć jeszcze o jednym sposobie prywatyzacji. Otóż Spółka Pracownicza będzie mogła również w inny sposób przystąpić do spółki Skarbu Państwa niż w drodze prywatyzacji pośredniej. Spółka Pracownicza będzie mogła nie tylko nabyć udziały lub akcje posiadane przez Skarb Państwa w spółce kapitałowej, ale także objąć udziały lub akcje w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji. Tryb prywatyzacji w drodze objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa nie został przez ustawodawcę uregulowany w jakikolwiek szczególny sposób. Wobec powyższego przyjąć należy, że w przypadku, gdy Spółka Pracownicza będzie obejmowała akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa, to zastosowanie do przedmiotowego objęcia będą znajdowały przepisy kodeksu spółek handlowych.

b. Możliwości i ograniczenia prawne

W przypadku prywatyzacji pośredniej brak jest ograniczeń podmiotowych dotyczących nabywcy akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa. Powyższe oznacza, że nabywcą przedmiotowych akcji lub udziałów może być zarówno osoba fizyczna, osoba prawna, jak również jednostka nie posiadająca osobowości prawnej, np. spółka jawna. Tym samym nie ma jakichkolwiek przeszkód, aby nabywcą akcji lub udziałów Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa byli pracownicy tej spółki, Spółka Pracownicza lub jednocześnie pracownicy spółki Skarbu Państwa i Spółka Pracownicza. Proszę przy tym zwrócić uwagę na trzy istotne kwestie. Po pierwsze Spółka Pracownicza, która będzie nabywać akcje lub udziały w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa, może zostać

zawiązana w dowolnej formie – może to być więc zarówno spółka osobowa, np. spółka jawna lub spółka komandytowa, jak też spółka kapitałowa – czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna. Po drugie Spółka Pracownicza przy omawianym rodzaju prywatyzacji nie musi spełniać żadnych dodatkowych przesłanek, odnoszących się choćby do wysokości jej kapitału zakładowego, składu osobowego, czy też szczególnych postanowień w umowie lub statucie tej spółki – spółka ta będzie musiała jedynie spełniać wymogi przewidziane dla danego rodzaju spółki w odpowiednich przepisach kodeksu spółek handlowych. Po trzecie wreszcie w omawianym sposobie prywatyzacji nie musi uczestniczyć inwestor, a pracownicy prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa, o ile tylko będą posiadać środki pieniężne w odpowiedniej wysokości, mogą bez udziału osób trzecich nabyć udziały lub akcje w tej spółce, a następnie uczestniczyć w generowanych przez nią zyskach. Proszę przy tym mieć na uwadze, że Pracownicy prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa będą mogli nabyć udziały lub akcje Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa zarówno za pośrednictwem Spółki Pracowniczej jak również w drodze ich indywidualnego nabycia.

Koniecznym elementem, od którego wystąpienia zależy możliwość przeprowadzenia prywatyzacji pośredniej w jednoosobowej spółce Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa wymienionej w rozporządzeniu Rady Ministrów, jest uzyskanie na przeprowadzenie prywatyzacji zgody Rady Ministrów. W chwili obecnej przedmiotowe rozporządzenie przewiduje, że następujące jednoosobowe spółki Skarbu Państwa mają szczególne znaczenie dla gospodarki państwa: Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągów Naftowych "Przyjaźń" S.A. w Płocku, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Warszawie, Polskie Górnictwo i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Nafta Polska S.A. w Warszawie, Polska Wytwórnia Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. w Warszawie, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w Warszawie, PSE – Operator S.A. w Warszawie, Polski Rejestr Statków S.A. w Gdańsku, Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz – System S.A. w Warszawie.

Przed zaoferowaniem zbycia akcji lub udziałów spółki Skarbu Państwa, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa zleci dokonanie analizy sytuacji prawnej majątku tej spółki oraz oszacowania wartości jej przedsiębiorstwa. Ponadto, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa będzie mógł zlecić dokonanie analiz w zakresie ustalenia stanu i perspektyw rozwoju przedsiębiorstwa spółki Skarbu Państwa, oceny realizacji obowiązków wynikających z wymogów ochrony środowiska oraz innym, każdorazowo określonym zakresie, jeśli wymaga tego ochrona interesu Skarbu Państwa. Wprowadzenie przeprowadzanie analiz niewątpliwie będzie przyczyniało się do wydłużania czasu trwania procesu prywatyzacji, ale nie można zapominać, że niesie ono ze sobą wiele pozytywnych skutków. Analizy takie przede wszystkim pozwolą Spółce Pracowniczej na pozyskanie dokładnego rozeznania w istniejących prawach i obowiązkach prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa, a także składnikach jej majątku i ich wartości. Jest to niezwykle istotne również dlatego, że częstą praktyką jest zawieranie w umowach prywatyzacyjnych postanowień, z których wynika brak odpowiedzialności Skarbu Państwa za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych zbywanych rzeczy i praw. Z kolei druga strona tej umowy zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa.

Spółka Pracownicza może uzyskać wiedzę m.in. o następujących kwestiach dotyczących prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa: składnikach majątkowych stanowiących własność spółki Skarbu Państwa, ograniczonych prawach rzeczowych (np. dzierżawa, zastaw) ustanowionych na majątku spółki Skarbu Państwa lub na jej rzecz, wierzytelnościach i zobowiązaniach spółki Skarbu Państwa, stanie prawnym w zakresie praw i obowiązków wynikających z przepisów: prawa pracy, o ochronie i kształtowaniu środowiska, o ochronie konkurencji i konsumentów, stanie roszczeń spółki Skarbu Państwa i podjętych czynnościach windykacyjnych i egzekucyjnych, posiadanych przez spółkę Skarbu Państwa koncesjach i zezwoleniach, istniejących zanieczyszczeniach gruntów i wód na nieruchomościach spółki Skarbu Państwa i emisji na nich zanieczyszczeń do powietrza, najważniejszych niezbędnych inwestycjach, które powinny zostać w spółce Skarbu Państwa dokonane w zakresie ochrony środowiska, z określeniem przewidywanego terminu realizacji i kosztów, szacunkowych skutkach finansowych związanych z ewentualną odpowiedzialnością spółki Skarbu Państwa za naruszenie środowiska, a także o zagrożeniach dla zdrowia pracowników spółki Skarbu Państwa oraz wynikających ze skutków tych zagrożeń świadczeń. Ponieważ prezentacja każdego z wymienionych powyżej zagadnień będzie zawierała wnioski wskazujące na ewentualne zagrożenia dla spółki Skarbu Państwa oraz podstawowe problemy wymagające rozwiązania, Spółka Pracownicza przed nabyciem

udziałów lub akcji w spółce Skarbu Państwa będzie posiadała pełny obraz tego jakie działania trzeba będzie podjąć, aby spółka Skarbu Państwa miała stworzone warunki do uzyskiwania jak najlepszych wyników finansowych. Opracowanie przez Spółkę Pracowniczą lub jakiegokolwiek innego nabywcę akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa konceptu działań do podjęcia będzie dodatkowo ułatwione, jeżeli minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, przed zaoferowaniem zbycia akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa, zleci również przeprowadzenie analizy mającej na celu ustalenie stanu i perspektyw rozwoju tej spółki. W takiej bowiem sytuacji zostanie opracowany perspektywiczny plan działalności spółki Skarbu Państwa, wraz z prognozą wyników, a także zostaną wskazane kierunki restrukturyzacji tej spółki, z określeniem, szacunkowych środków finansowych na ten cel.

Opracowanie analiz jest co do zasady zlecane przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa jednemu lub kilku podmiotom, po przeprowadzeniu przetargu. Istotne jest przy tym, że Spółka Pracownicza nie będzie uczestniczyła w ponoszeniu kosztów opracowania analiz. Koszty te będą bowiem finansowane bądź z budżetu państwa, bądź z funduszu Skarbu Państwa, jeżeli zlecającym sporządzenie analizy będzie minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, bądź też przez prywatyzowaną spółkę Skarbu Państwa, zgodnie z umową zawartą ze zlecającym opracowanie analizy.

Zapewnienie publicznego charakteru zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa wymaga ogłoszenia oferty zbycia akcji lub udziałów, zaproszenia do składania ofert w przetargu, zaproszenia do negocjacji lub zaproszenia do wzięcia udziału w aukcji co najmniej w jednym dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej Ministra Skarbu Państwa.

Akcje lub udziały Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa, Skarb Państwa będzie mógł zbywać w jednym z następujących trybów (zwanym dalej: "Publicznymi Trybami"):

- oferty ogłoszonej publicznie;
- przetargu publicznego;
- negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia;
- przyjęcia oferty w odpowiedzi na wezwanie ogłoszone na podstawie przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych;
- aukcji ogłoszonej publicznie, jeżeli cena wywoławcza nie będzie niższa od wartości księgowej akcji lub udziałów;
- sprzedaży akcji na rynku regulowanym.

Szczegółowy opis działań, które muszą zostać podjęte w każdym ze wskazanych powyżej Trybów Publicznych przedstawiony został w III. rozdziale niniejszego memorandum – prywatyzacja "krok po kroku".

Zbycie akcji lub udziałów w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa wymaga zawarcia stosownej umowy sprzedaży, na mocy której Spółka Pracownicza zobowiąże się do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa, wynagrodzenia za przedmiotowe akcje lub udziały, zaś Skarb Państwa zobowiąże się do ich przeniesienia na Spółkę Pracowniczą lub innego ich nabywcę. Przy zawarciu umowy sprzedaży akcji lub udziałów w imieniu Spółki Pracowniczej powinny działać osoby uprawnione do jej reprezentowania – w przypadku spółek osobowych przedmiotowe uprawnienie będzie przysługiwało jej wspólnikom, zaś w spółkach kapitałowych przy zawarciu przedmiotowej umowy powinien działać Zarząd. Spółka Pracownicza powinna ponadto być reprezentowana w sposób wynikający z jej umowy lub statutu, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych. Z kolei Skarb Państwa przy zawarciu umowy sprzedaży akcji lub udziałów reprezentować powinien minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, jako organ ustawowo uprawniony do zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

Zapłata ceny za nabywane akcje lub udziały Skarbu Państwa będzie mogła nastąpić w ratach spłacanych przez okres nie dłuższy niż 5 lat. Proszę jednak pamiętać, że będzie to możliwe wyłącznie wówczas, gdy Spółka Pracownicza tych akcji lub udziałów po uiszczeniu pierwszej raty zabezpieczy kwotę pozostałą do zapłaty w jednej z następujących form: hipoteką, zastawem na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, poleceniem bankowym lub gwarancją bankową. Ważne jest również to, że pierwsza rata za nabywane akcje lub udziały Skarbu Państwa nie będzie

mogła być niższa niż 20% ustalonej ceny za nabywane akcje lub udziały. I jeszcze jedna istotna kwestia – kwota pozostała do zapłaty przez Spółkę Pracowniczą tytułem ceny po zapłaceniu przez nią pierwszej raty tej ceny, będzie oprocentowana w wysokości nie niższej niż wskaźnik dóbr inwestycyjnych, ogłaszany co kwartał przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Monitorze Polskim.

Rozłożenie zapłaty należności za akcje lub udziały nabywane od Skarbu Państwa na raty z zastosowaniem korzystniejszej od oferowanej na rynku stawki oprocentowania, stanowić będzie regionalną pomoc publiczną na wspieranie nowych inwestycji. Szczegółowe omówienie zakresu tej pomocy publicznej przedstawione zostało w rozdziale VII. ustęp 2 niniejszego przewodnika.

Rekomendujemy, aby Spółka Pracownicza po zawarciu ze Skarbem Państwa umowy nabycia akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa, dążyła do połączenia z tą spółką. Takie rozwiązanie będzie dla Spółki Pracowniczej niezwykle korzystne ze względu na to, że przejmie ona całkowitą kontrolę nad sprywatyzowanym przedsiębiorstwem, a jej wspólnicy będą mogli decydować o kierunkach jego rozwoju i zagospodarowaniu pozyskanych środków finansowych, które po dokonanej reorganizacji będą bezpośrednio trafiać do Spółki Pracowniczej. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że w ramach powstałej struktury ułatwione będzie pozyskiwanie przez Spółkę Pracowniczą środków finansowych na prowadzenie działalności.

Szczegółne uprawnienia pracowników w nabywaniu akcji lub udziałów Skarbu Państwa

Istnieje grupa podmiotów (zwanymi dalej: "Podmiotami Uprawnionymi"), którym będzie przysługiwało prawo nieodpłatnego nabycia do 15% akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa według stanu na dzień wpisania spółki Skarbu Państwa do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Do grupy Podmiotów Uprawnionych należy zaliczyć Uprawnionych Pracowników:

- osoby, które w dniu wykreślenia z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego będą pracownikami tego przedsiębiorstwa;
- osoby fizyczne, które w dniu wykreślenia z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego będą stroną umowy o zarządzanie tym przedsiębiorstwem, zawartej na podstawie przepisów ustawy o przedsiębiorstwach państwowych;
- osoby, które przepracowały co najmniej 10 lat w komercjalizowanym przedsiębiorstwie państwowym oraz u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład tego przedsiębiorstwa, a rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło wskutek przejścia na emeryturę lub rentę albo z przyczyn niedotyczących pracowników;
- osoby, które po przepracowaniu 10 lat w sprywatyzowanym następnie przedsiębiorstwie oraz u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład tego przedsiębiorstwa, zostały przejęte przez inne zakłady pracy w drodze przejęcia zakładu pracy w trybie przepisów kodeksu pracy.

Do grupy Podmiotów Uprawnionych należą również rolnicy i rybacy.

Do nieodpłatnego nabycia przez Podmioty Uprawnione przeznaczonych jest 15% akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa. Oznacza to, że osoby te nie otrzymają 15% z pełnej puli akcji lub udziałów spółki Skarbu Państwa, lecz 15 % z liczby akcji lub udziałów, którymi będzie dysponował Skarb Państwa w kapitale zakładowym Spółki według stanu na dzień wpisania spółki Skarbu Państwa do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

Nieodpłatne zbywanie akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz Uprawnionych Podmiotów obwarowane jest szeregiem istotnych następujących ograniczeń:

- akcje lub udziały posiadane przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa będą mogły zostać nieodpłatnie zbyte na rzecz Uprawnionych Podmiotów jedynie wówczas, gdy Skarb Państwa nie będzie już jedynym wspólnikiem w tej spółce, gdyż w jednym z Trybów Publicznych zbędzie uprzednio część akcji lub udziałów w jej kapitale zakładowym. Od opisanego powyżej ograniczenia istnieje jednak odstępstwo. Mianowicie w sytuacji, w której przed zbyciem w Trybie Publicznym pierwszych akcji lub udziałów przysługujących Skarbowi Państwa w spółce Skarbu Państwa, nastąpi obniżenie jej kapitału zakładowego, to Uprawnione Podmioty nabeżdą prawo do

nieodpłatnego nabycia udziałów lub akcji w tej spółce niezwłocznie po wpisaniu w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego obniżenia jej kapitału zakładowego;

- łączna wartość nominalna akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa i przeznaczonych do nieodpłatnego zbycia na rzecz Uprawnionych Podmiotów nie będzie mogła przekroczyć iloczynu liczby Uprawnionych Podmiotów oraz kwoty osiemnastu średnich wynagrodzeń miesięcznych w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, obliczonych za okres sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym Skarb Państwa po raz pierwszy zbędzie w Trybie Publicznym akcje lub udziały w tej spółce Skarbu Państwa. Może się jednak zdarzyć, że łączna wartość nominalna udziałów lub akcji Skarbu Państwa przeznaczonych do nieodpłatnego zbycia na rzecz Uprawnionych Podmiotów będzie musiała być większa niż wartość obliczona zgodnie ze wskazaniami ze zdania poprzedniego. Stanie się tak wówczas, gdy akcje lub udziały przeznaczone do nieodpłatnego zbycia Skarb Państwa będzie posiadał w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstwa o uregulowanych, na dzień jego wykreślenia z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego zobowiązaniach wobec budżetu państwa oraz z tytułu ubezpieczeń społecznych. W takiej sytuacji łączna wartość nominalna akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa i przeznaczonych do nieodpłatnego zbycia na rzecz Uprawnionych Podmiotów, nie będzie mogła przekroczyć iloczynu liczby Uprawnionych Podmiotów oraz kwoty dwudziestu czterech średnich wynagrodzeń miesięcznych w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat z zysku, obliczonych za okres sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc, w którym Skarb Państwa po raz pierwszy zbędzie w Trybie Publicznym akcje lub udziały w tej spółce Skarbu Państwa;
- akcje lub udziały posiadane przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa będą zbywane na rzecz Uprawnionych Pracowników w grupach. Podstawę wyodrębnienia grup stanowić będzie długość okresu zatrudnienia poszczególnych Uprawnionych Pracowników w tej spółce Skarbu Państwa, w przedsiębiorstwie państwowym w wyniku komercjalizacji którego powstała ta spółka, a także u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład wskazanego przedsiębiorstwa. Uprawnieni Pracownicy będą nabywać akcje lub udziały Skarbu Państwa w równej liczbie w ramach grupy wyodrębnionej ze względu na łączny okres zatrudnienia, przy czym im dłuższy okres zatrudnienia będzie obejmowała dana grupa, tym więcej udziałów lub akcji Skarbu Państwa zostanie przeznaczonych do nieodpłatnego nabycia przez Uprawnionych Pracowników zakwalifikowanych do tej grupy;
- Uprawnieni Pracownicy będą mogli skorzystać z uprawnienia do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa tylko w jednej spółce Skarbu Państwa;
- liczba akcji lub udziałów Skarbu Państwa przypadająca na jednego rolnika lub rybaka nie będzie mogła przekroczyć najwyższej liczby akcji lub udziałów Skarbu Państwa przypadającej na jednego Uprawnionego Pracownika;
- każdemu rolnikowi lub rybakowi przysługiwać będzie prawo do nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa w równej liczbie;
- rolnicy i rybacy będą mogli skorzystać z uprawnienia do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w dwóch spółkach Skarbu Państwa;
- Uprawniony Podmiot będzie mógł skorzystać z prawa do nieodpłatnego nabycia udziałów lub akcji posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa wyłącznie wówczas, gdy w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisania tej spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, złoży oświadczenie o zamiarze skorzystania z tego prawa. Proszę mieć przy tym na uwadze, że minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia może skrócić wskazany powyżej termin, jeżeli uzna, że zaistniały warunki umożliwiające wcześniejsze nieodpłatne zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz Uprawnionych Podmiotów;
- prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa powstanie w terminie trzech miesięcy od dnia zbycia przez Skarb Państwa pierwszych akcji lub udziałów w tej spółce w jednym z Trybów Publicznych czyli na zasadach ogólnych. Jeżeli jednak zbycie pierwszych akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa na zasadach ogólnych nastąpi w okresie wyznaczonym na składanie przez Uprawnione Podmioty oświadczeń o zamiarze skorzystania z nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów w tej spółce,

prawo do nieodpłatnego nabycia tych akcji lub udziałów powstanie po upływie trzech miesięcy od dnia upływu terminu na składanie wskazanych oświadczeń;

- prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów posiadanych przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa wygaśnie w terminie dwudziestu czterech miesięcy od dnia powstania tego prawa.

Nieodpłatne zbywanie akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz Uprawnionych Pracowników będzie odbywało się według przedstawionej poniżej procedury.

W terminie miesiąca od dnia komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego, powstała w jej wyniku spółka Skarbu Państwa wezwie Uprawnionych Pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów w jej kapitale zakładowym. Wezwanie zostanie ogłoszone w szczególności w gazecie o zasięgu ogólnopolskim, w gazecie o zasięgu lokalnym, w siedzibie tej spółki oraz we wszystkich jej zakładach lub oddziałach. W treści wezwania zostanie m.in. wskazana lista Uprawnionych Pracowników. Wezwanie zostanie ponowione po upływie dwóch miesięcy od dnia, w którym wezwanie ogłoszono po raz pierwszy.

Uprawnieni Pracownicy będą zobowiązani do złożenia w terminie sześciu miesięcy od dnia komercjalizacji przedsiębiorstwa państwowego oświadczenia o skorzystaniu z prawa do nieodpłatnego nabycia udziałów lub akcji w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa powstałej w wyniku tej komercjalizacji. Proszę pamiętać, że w przypadku niezachowania wskazanego terminu, Uprawnieni Pracownicy stracą prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

W terminie miesiąca od upływu terminu wskazanego powyżej, spółka Skarbu Państwa sporządzi listę Uprawnionych Pracowników, którzy złożyli oświadczenia o skorzystaniu z nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów w jej kapitale zakładowym.

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, niezwłocznie po zbyciu przez Skarb Państwa pierwszych akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa w jednym z Trybów Publicznych, czyli na zasadach ogólnych, zawiadomi tę spółkę o liczbie akcji lub udziałów w jej kapitale zakładowym przeznaczonych do nieodpłatnego udostępnienia Uprawnionym Pracownikom. Po otrzymaniu tej informacji spółka Skarbu Państwa sporządzi listę Uprawnionych Pracowników obejmującą okresy zatrudnienia tych osób w spółce, w przedsiębiorstwie państwowym w wyniku komercjalizacji którego powstała ta spółka, a także u bezpośrednio poprzedniego pracodawcy, którego zespół składników majątkowych wszedł w skład wskazanego przedsiębiorstwa. Termin wywieszenia tej listy oraz termin wygaśnięcia prawa do nieodpłatnego nabycia udziałów lub akcji Skarbu Państwa mogą zostać wskazane w ogłoszeniu w gazecie o zasięgu ogólnopolskim, w ogłoszeniu w gazecie o zasięgu lokalnym i poprzez wywieszenie stosownej informacji w siedzibie spółki Skarbu Państwa, jej zakładach i oddziałach lub poprzez wystosowanie listów poleconych do Uprawnionych Pracowników.

Zarząd spółki Skarbu Państwa w porozumieniu z działającymi w niej związkami zawodowymi określi liczbę akcji lub udziałów Skarbu Państwa przypadających do nieodpłatnego nabycia przez każdą z grup Uprawnionych Pracowników wyodrębnionych na podstawie łącznego okresu zatrudnienia każdego z nich. Jeżeli w spółce Skarbu Państwa nie będą działały związki zawodowe, Zarząd tej spółki będzie zobowiązany do porozumienia się we wskazanej powyżej kwestii z wybranymi przez pracowników Członkami jej Rady Nadzorczej. Liczba akcji lub udziałów przypadająca na każdą z tych grup będzie musiała być podzielna w liczbach całkowitych przez liczbę Uprawnionych Pracowników tworzących daną grupę. Następnie Zarząd spółki Skarbu Państwa sporządzi ostateczną listę Uprawnionych Pracowników do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa z podziałem na grupy wyodrębnione ze względu na staż pracy, którą to listę przekaże ministrowi do spraw Skarbu Państwa. Po otrzymaniu listy minister właściwy do spraw Skarbu Państwa ogłosi w gazecie o zasięgu ogólnokrajowym oraz w gazecie o zasięgu ogólnopolskim o przystąpieniu do zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa Uprawnionym Pracownikom.

W celu nieodpłatnego zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz Podmiotów Uprawnionych konieczne będzie zawarcie pomiędzy Skarbem Państwa a Podmiotami Uprawnionymi umów zbycia tych udziałów lub akcji. Dokument umowy zbycia akcji lub udziałów będzie sporządzała spółka Skarbu Państwa, której udziały lub akcje będą przedmiotem zbycia. Proszę zwrócić uwagę, iż dla ważności umów wystarczy, aby posiadały one zwykłą formę pisemną. Wskazana forma będzie wystarczająca również wtedy, gdy przedmiotem nieodpłatnego zbycia będą udziały w spółce Skarbu Państwa, działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, pomimo, iż kodeks spółek handlowych

stanowi, że do zbycia udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością wymagana jest forma pisemna z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Procedura nieodpłatnego zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz rolników i rybaków różni się od procedury nieodpłatnego zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa na rzecz Uprawnionych Pracowników. Rolnicy i rybacy bez uprzedniego wezwania ze strony spółki Skarbu Państwa, będą musieli złożyć oświadczenia o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Do oświadczenia rolnik lub rybak zobligowany będzie dołączyć dokumenty wykazujące, iż jest on uprawniony do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Rolnicy i rybacy zobowiązani będą do złożenia przedmiotowych oświadczeń w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisania do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego spółki Skarbu Państwa, której udziały lub akcje nieodpłatnie będą chcieli nabyć. Proszę pamiętać, że w przypadku niezachowania wskazanego terminu, rolnicy i rybacy stracą prawo do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Na podstawie złożonych oświadczeń spółka Skarbu Państwa sporządzi listę rolników i rybaków uprawnionych do nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Lista ta jest przekazywana ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa. Na jej podstawie minister właściwy do spraw Skarbu Państwa będzie zawierał w imieniu Skarbu Państwa z rolnikami i rybakami umowy nieodpłatnego zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Oczywiście dla ważności tych umów, tak jak dla ważności umów nieodpłatnego nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa zawieranych z Uprawnionymi Pracownikami, wystarczające będzie ich zawieranie w zwykłej formie pisemnej.

Proszę zwrócić uwagę, że nieodpłatnie nabyte przez Uprawnione Podmioty akcje lub udziały Skarbu Państwa nie będą mogły być zbyte przez Uprawniony Podmiot:

- w okresie dwóch lat od dnia, w którym nastąpiło zbycie na zasadach ogólnych pierwszych akcji lub udziałów Skarbu Państwa lub
- w okresie trzech lat od dnia, w którym nastąpiło zbycie na zasadach ogólnych pierwszych akcji lub udziałów Skarbu Państwa, a Uprawniony Podmiot, który nieodpłatnie nabył akcje lub udziały Skarbu Państwa pełni w tej spółce funkcję Członka Zarządu.

Umowa zbycia akcji lub udziałów nabytych uprzednio nieodpłatnie od Skarbu Państwa, zawarta przed upływem wskazanych powyżej terminów będzie nieważna.

Proces nieodpłatnego udostępniania Uprawnionym Pracownikom i rolnikom oraz rybakom akcji i udziałów w spółkach Skarbu Państwa rozpoczął się w dniu 08 kwietnia 1997 roku, czyli w dniu wejścia w życie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Objęcie akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa

Przez prywatyzację w trybie objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa należy rozumieć jedynie obejmowanie akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa, działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej, której jedynym wspólnikiem będzie Skarb Państwa, a udziały lub akcje obejmowane będą przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub państwowe osoby prawne w rozumieniu ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa. Tym samym nie będzie już prywatyzacją obejmowanie udziałów lub akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki, w której wspólnikami poza Skarbem Państwa będą również inne podmioty, niezależnie od tego, czy akcje lub udziały byłyby obejmowane przez dotychczasowych wspólników spółki, czy też przez podmioty nie będące do tej pory jej wspólnikami. Prywatyzacją w omawianym trybie nie będzie również obejmowanie akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa przez Skarb Państwa lub państwowe osoby prawne.

Jedynie ograniczenia w omawianym trybie prywatyzacji odnoszące się do podmiotów obejmujących akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa odnoszą się do Skarbu Państwa oraz państwowych osób prawnych – jak już wskazano powyżej obejmowanie akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa przez któryś ze wskazanych podmiotów nie będzie uważane za prywatyzację. W pozostałym zakresie brak jest jakichkolwiek ograniczeń podmiotowych co do osoby, która obejmie akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa. Tym samym nie ma jakichkolwiek przeszkód, aby podmiotem, który obejmie akcje lub udziały Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa byli pracownicy tej spółki, Spółka Pracownicza lub jednocześnie

pracownicy spółki Skarbu Państwa i Spółka Pracownicza. Proszę przy tym zwrócić uwagę na trzy istotne kwestie. Po pierwsze Spółka Pracownicza, która będzie obejmować akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa, może zostać zawiązana w dowolnej formie – może to być więc zarówno spółka osobowa, np. spółka jawna lub spółka komandytowa, jak też spółka kapitałowa – czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna. Po drugie Spółka Pracownicza przy omawianym rodzaju prywatyzacji nie musi spełniać żadnych dodatkowych przesłanek, odnoszących się choćby do wysokości jej kapitału zakładowego, składu osobowego, czy też szczególnych postanowień w umowie lub statucie tej spółki – spółka ta będzie musiała jedynie spełniać wymogi przewidziane dla danego rodzaju spółki w odpowiednich przepisach kodeksu spółek handlowych. Po trzecie wreszcie w omawianym sposobie prywatyzacji nie musi uczestniczyć inwestor, a pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, o ile tylko będą posiadać środki pieniężne w odpowiedniej wysokości, mogą bez udziału osób trzecich nabyć udziały lub akcje w spółce Skarbu Państwa powstałej w wyniku komercjalizacji tego przedsiębiorstwa, a następnie uczestniczyć w generowanych przez nie zyskach. Proszę przy tym mieć na uwadze, że Pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa będą mogli nabyć udziały lub akcje Skarbu Państwa w spółce Skarbu Państwa zarówno za pośrednictwem Spółki Pracowniczej jak również na drodze indywidualnego nabycia.

Tryb prywatyzacji w drodze objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa nie został przez ustawodawcę poddany jakiegokolwiek szczególnej regulacji. Wobec powyższego przyjąć należy, że w przypadku, gdy pracownicy jednoosobowej spółki Skarbu Państwa lub Spółka Pracownicza będą obejmować akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym tej spółki Skarbu Państwa, to zastosowanie do przedmiotowego objęcia będą znajdowały jedynie przepisy kodeksu spółek handlowych.

Rekomendujemy, aby Spółka Pracownicza po objęciu akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale spółki Skarbu Państwa, dążyła do połączenia z tą spółką. Takie rozwiązanie będzie dla Spółki Pracowniczej niezwykle korzystne ze względu na to, że przejmie ona całkowitą kontrolę nad sprywatyzowanym przedsiębiorstwem, a jej wspólnicy będą mogli decydować o kierunkach jego rozwoju i zagospodarowaniu pozyskanych środków finansowych, które po dokonanej reorganizacji będą bezpośrednio trafiać do Spółki Pracowniczej. Nie bez znaczenia pozostaje przy tym fakt, że w ramach powstałej struktury ułatwione będzie pozyskiwanie przez Spółkę Pracowniczą środków finansowych na prowadzenie działalności.

c. Na co szczególnie zwrócić uwagę

Przed zaoferowaniem do zbycia akcji lub udziałów przysługujących Skarbowi Państwa w spółce Skarbu Państwa, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, będzie mógł zobowiązać tę spółkę do wprowadzenia w jej przedsiębiorstwie zmian wynikających z wymogów ochrony środowiska. Minister będzie jednak mógł nałożyć na spółkę Skarbu Państwa zobowiązanie, o którym mowa powyżej, wyłącznie wówczas, gdy Skarb Państwa będzie posiadał większość głosów na Zgromadzeniu Wspólników tej spółki lub na jej Walnym Zgromadzeniu. W praktyce minister właściwy do spraw Skarbu Państwa nakłada na spółkę Skarbu Państwa obowiązek wprowadzenia w jej przedsiębiorstwie zmian wynikających z wymogów ochrony środowiska w szczególności wówczas, jeżeli uprzednio zlecił wykonanie w tej spółce analizy w zakresie oceny realizacji obowiązków wynikających z wymogów ochrony środowiska, a wynik tej analizy był niekorzystny.

Warto podkreślić, że istnieją przypadki, w których odstępuje się od dokonania analiz przeprowadzanych przed zaoferowaniem do zbycia akcji lub udziałów w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa. Od ustalenia sytuacji prawnej majątku spółki Skarbu Państwa oraz od oszacowania przedsiębiorstwa prowadzonego w ramach tej spółki będzie można odstąpić jeżeli:

- analizy te zostały przeprowadzone przed komercjalizacją przedsiębiorstwa państwowego w wyniku, której powstała spółka Skarbu Państwa, będąca przedmiotem prywatyzacji, zaś zbycie przez Skarb Państwa akcji lub udziałów w kapitale zakładowym tej spółki będzie miało nastąpić niezwłocznie po jej wpisaniu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego;
- akcje działającej w formie spółki akcyjnej spółki Skarbu Państwa, które mają być przedmiotem zbycia przez Skarb Państwa, będą notowane lub sprzedawane na rynku regulowanym;

- cena akcji lub udziałów przeznaczonych do zbycia przez Skarb Państwa lub sposób jej ustalenia zostanie określona w zawartej uprzednio przez Skarb Państwa umowie sprzedaży akcji lub udziałów tej spółki, a dodatkowo Skarb Państwa nie będzie posiadał więcej niż 20% akcji lub udziałów w kapitale zakładowym tej spółki;
- akcje lub udziały w spółce Skarbu Państwa będą przeznaczone do zbycia przez Skarb Państwa na rzecz innych państwowych osób prawnych;
- akcje działającej w formie spółki akcyjnej spółki Skarbu Państwa będą przeznaczone do zbycia przez Skarb Państwa na rzecz tej spółki Skarbu Państwa lub
- Skarb Państwa będzie zbywał akcje lub udziały w spółce Skarbu Państwa, w której kapitale zakładowym Skarb Państwa posiadać będzie nie więcej niż 10% akcji lub udziałów.

Natomiast od ustalenia sytuacji prawnej majątku spółki Skarbu Państwa będzie można odstąpić wówczas, gdy Skarb Państwa będzie zbywał udziały w spółce Skarbu Państwa, w której kapitale zakładowym Skarb Państwa będzie posiadać nie więcej niż 50% akcji lub udziałów.

Dodatkowo wykonanie analizy nie jest wymagane dla spółek Skarbu Państwa, dla których wykonanie analizy zostało zlecone przed dniem 18 marca 2009 roku, a analiza ta spełnia wymogi określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie analizy spółki, przeprowadzanej przed zaoferowaniem do zbycia akcji należących do Skarbu Państwa.

Podstawę określenia ceny za akcje lub udziały przysługujące Skarbowi Państwa w spółce Skarbu Państwa, stanowić będzie porównanie wyników oszacowania wartości tej spółki, dokonywanego jako obligatoryjny element analizy przeprowadzanej przed zaoferowaniem tych akcji lub udziałów do zbycia.

Spółka Pracownicza będzie mogła zapłacić za nabywane od Skarbu Państwa akcje lub udziały w jeden z następujących sposobów: gotówką, poleceniem przelewu, czekiem potwierdzonym przez bank, czekiem rozrachunkowym, a także obligacjami lub papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa, o ile warunki emisji tych obligacji lub papierów wartościowych będą przewidywać ich wykorzystanie do zapłaty za akcje lub udziały zbywane przez Skarb Państwa.

Jeżeli spółka Skarbu Państwa będzie prowadziła działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dla skutecznego zbycia udziałów w kapitale zakładowym tej spółki umowa sprzedaży udziałów będzie musiała zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Z kolei dla skutecznego zbycia akcji w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa prowadzącej działalność w formie spółki akcyjnej, wystarczy jeżeli umowa sprzedaży akcji będzie miała zwykłą formę pisemną.

Wyboru jednego z Publicznych Trybów zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa, dokonuje Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, biorąc pod uwagę w szczególności stopień skomplikowania planowanej transakcji zbycia akcji lub udziałów, a także wielkość i kondycję ekonomiczno-finansową podmiotu, którego akcje lub udziały będą przedmiotem zbycia.

Akcje lub udziały Skarbu Państwa będą mogły zostać zbyte Spółce Pracowniczej w innym trybie niż Tryb Publiczny jeżeli Rada Ministrów wyrazi na to zgodę. Proszę jednak mieć na uwadze, że Rada Ministrów nie będzie musiała wyrażać zgody na zbycie akcji lub udziałów w trybie innym niż Tryb Publiczny, jeżeli zbycie będzie dotyczyło akcji lub udziałów spółki, w której Skarb Państwa będzie posiadał mniej niż 25% kapitału zakładowego lub też jeżeli nabywca i cena za akcje lub udziały będą wskazane w umowie prywatyzacyjnej, a zbycie będzie dotyczyło akcji lub udziałów spółki, w której Skarb Państwa będzie posiadał mniej niż 50% kapitału zakładowego.

Niezwykle istotne jest to, że w przypadku gdy Spółka Pracownicza lub jakikolwiek inny podmiot nabydzie akcje lub udziały posiadane przez Skarb Państwa w spółce Skarbu Państwa w sposób inny niż w Trybie Publicznym, nabycie to będzie nieważne. Będzie to nieważność bezwzględna, co spowoduje, że nie powstaną żadne skutki prawne związane z nieważną czynnością prawną. Jest przy tym oczywiste, że skorzystanie z zezwolenia Rady Ministrów na inny sposób zbycia akcji lub udziałów, niż w Trybie Publicznym, nie będzie czyniło zbycia nieważnym. Powyższe dotyczy również opisanych przypadków, w których zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa może nastąpić w trybie innym niż Tryb Publiczny, a Rada Ministrów nie musi na to wyrażać zgody.

Zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie oferty ogłoszonej publicznie

Oferta zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa powinna zawierać istotne postanowienia umowy zbycia tych akcji lub udziałów i umożliwiać jej zawarcie bez potrzeby prowadzenia przez strony długotrwałych negocjacji co do warunków umowy.

Spółka Pracownicza będzie musiała wnieść wadium w wysokości określonej w treści oferty zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. Jeżeli złożone przez Spółkę Pracowniczą oświadczenie o przyjęciu oferty wpłynie do składającego ofertę jako pierwsze, czyli przed oświadczeniami innych podmiotów, wadium zostanie zaliczone na poczet ceny za nabywane akcje lub udziały. Jeżeli zaś Spółka Pracownicza nie zapłaci w terminie za akcje lub udziały nabyte od Skarbu Państwa, zawarta umowa sprzedaży tych akcji lub udziałów przestanie obowiązywać, a wpłacone przez Spółkę Pracowniczą wadium nie zostanie jej zwrócone.

Jeżeli akcje lub udziały Skarbu Państwa będą zbywane w trybie oferty ogłoszonej publicznie, to należy pamiętać o dwóch niezwykle istotnych kwestiach. Po pierwsze składający oświadczenia o przyjęciu przedmiotowej oferty nie będą mieli jakiegokolwiek możliwości uczestniczenia w kształtowaniu ceny za oferowane do zbycia akcje lub udziały. Cena sprzedaży jednej akcji lub udziału albo pakietu akcji lub udziałów zostanie bowiem wskazana w treści oferty ich zbycia. Podmioty składające oświadczenia nabycia udziałów lub akcji, nie będą w tym przypadku konkurować między sobą proponowanymi cenami ich nabycia. Po drugie akcje lub udziały Skarbu Państwa nabędzie ten podmiot, który jako pierwszyłoży oświadczenie o przyjęciu oferty zbycia tych akcji lub udziałów. Z chwilą wpłynięcia do składającego ofertę pierwszego oświadczenia o jej przyjęciu, oferta ta przestanie być wiążąca dla wszystkich podmiotów, za wyjątkiem tego, który jako pierwszy złożył oświadczenie o jej przyjęciu. Dlatego też bardzo ważne jest, aby Spółka Pracownicza niezwłocznie po ogłoszeniu oferty zbycia udziałów lub akcji Skarbu Państwa, złożyła oświadczenie o jej przyjęciu.

W przypadku, w którym oświadczenie Spółki Pracowniczej o przyjęciu oferty zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa, dojdzie do składającego ofertę jako pierwsze spośród wszystkich złożonych oświadczeń o przyjęciu tej oferty, umowa sprzedaży udziałów lub akcji zostanie zawarta właśnie z chwilą dojścia do składającego ofertę oświadczenia Spółki Pracowniczej o jej przyjęciu.

W ofercie zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa, działający w imieniu Skarbu Państwa minister właściwy do spraw Skarbu Państwa powinien zawrzeć m.in. informację o miejscu i czasie wręczenia dokumentów nabywanych akcji lub odcinków zbiorowych akcji w kapitale zakładowym działającej w formie spółki akcyjnej spółki Skarbu Państwa. W przedmiotowej ofercie powinno się również znaleźć zobowiązanie Skarbu Państwa do poinformowania Zarządu spółki Skarbu Państwa o zawarciu, na podstawie tej oferty, umowy sprzedaży akcji lub udziałów w kapitale zakładowym powiadamianej spółki.

Zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie przetargu publicznego

Podkreślenia wymaga, że nie jest dopuszczalne, aby Spółka Pracownicza była powiązana bezpośrednio lub nawet pośrednio z innym podmiotem składającym ofertę w przetargu ogłoszonym w celu zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. W przypadku istnienia tego rodzaju powiązań Spółka Pracownicza podlegałaby wyłączeniu z przetargu.

Po spełnieniu warunków wskazanych w treści ogłoszenia o przetargu Spółce Pracowniczej będzie przysługiwało prawo do zapoznania się z dokumentacją dotyczącą sytuacji prawnej i ekonomiczno – finansową spółki Skarbu Państwa, w której udziały lub akcje Skarbu Państwa stanowiąc będą przedmiot sprzedaży w wyniku przeprowadzenia tego przetargu. Spółka Pracownicza będzie mogła również w tym czasie zapoznać się z minimalnymi wymaganiami dotyczącymi zobowiązań, do których spełnienia będzie zobowiązana w razie nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa, oraz wymaganego sposobu zabezpieczenia ich wykonania. Proszę mieć bowiem na względzie, że po nabyciu akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie przetargu publicznego Spółka Pracownicza będzie zobligowana do realizacji szeregu wskazanych w umowie prywatyzacyjnej zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań związanych z ochroną środowiska, a także zobowiązań związanych z ochroną interesów pracowników i innych osób związanych ze spółką, w kapitale zakładowej której Spółka Pracownicza nabędzie akcje lub udziały.

W sytuacji, w której Spółka Pracownicza będzie chciała zapłacić cenę za akcje lub udziały Skarbu Państwa w ratach, to w treści składanej przez nią oferty w ogłoszonym przetargu, będzie musiała zawrzeć wniosek o rozłożenie zapłaty należności za akcje lub udziały Skarbu Państwa na raty wraz ze

wskazaniem formy zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty po uiszczeniu pierwszej raty. Wniosek taki będzie jednak rozpatrywany wyłącznie wówczas, gdy w treści ogłoszenia o przetargu Skarb Państwa dopuści możliwość zapłacenia ceny za przysługujące mu akcje lub udziały w ratach.

Spółka Pracownicza będzie musiała wnieść wadium w wysokości określonej w treści ogłoszenia o przetargu publicznego. Wysokość wadium zostanie określona w treści ogłoszenia o przetargu. Nie może być ona jednak niższa niż 1% i wyższa niż 5% ceny wywoławczej za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. Wadium będzie mogło zostać wniesione w jednej lub w kilku następujących formach: w pieniądzu, w formie czeku potwierdzonego przez bank, w formie poręczenia bankowego, w formie gwarancji bankowej lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Jeżeli złożona przez Spółkę Pracowniczą oferta zostanie uznana za najkorzystniejszą wadium zostanie zaliczone na poczet ceny za nabywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. Z kolei w sytuacji, w której oferta Spółki Pracowniczej zostanie odrzucona wadium zostanie jej niezwłocznie zwrócone. Wadium zostanie Spółce Pracowniczej niezwłocznie zwrócone również wtedy, gdy Skarb Państwa odstąpi od przeprowadzania przetargu, przetarg nie zostanie rozstrzygnięty lub Skarb Państwa nie zatwierdzi wniosku komisji o wyborze najkorzystniejszej oferty. Jeżeli natomiast Spółka Pracownicza wycofa ofertę przed upływem terminu do składania ofert lub upłynie termin związania ofertą, wadium zostanie zwrócone Spółce Pracowniczej na jej wniosek. Proszę mieć przy tym na uwadze, że w przypadku, w którym wadium zostanie wniesione w pieniądzu, jego zwrot obejmował będzie nie tylko kwotę wpłaconego wadium, ale również wartość odsetek wynikających z umowy rachunku bankowego, na którym wadium było przechowywane, pomniejszoną o koszty prowadzenia tego rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany uprzednio przez Spółkę Pracowniczą. Mogą się zdarzyć również takie sytuacje, w których wadium nie zostanie Spółce Pracowniczej zwrócone nawet na jej wniosek i jednocześnie nie zostanie zaliczone na poczet ceny za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. O przypadkach, w których wadium nie będzie podlegało zwrotowi Skarb Państwa jest obowiązanym pouczyć w treści ogłoszenia o przetargu. I jeszcze jedna istotna kwestia pośrednia dotycząca wniesionego wadium - w sytuacji, w której Skarb Państwa będzie uchylał się od zawarcia ze Spółką Pracowniczą umowy zbycia przysługujących mu akcji lub udziałów, Spółka Pracownicza będzie mogła żądać zwrotu wadium w podwójnej wysokości lub żądać naprawienia szkody powstałej na skutek niezawarcia umowy.

Proszę zwrócić uwagę, że Spółka Pracownicza powinna dążyć szczególnej staranności przy przygotowywaniu oferty, która zostanie przez nią złożona w przetargu ogłoszonym w celu zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa. W razie bowiem nawet niewielkich braków lub uchybień w ofercie komisja przeprowadzająca przetarg ją odrzuci. Komisja dokona odrzucenia oferty Spółki Pracowniczej jeżeli: Spółka Pracownicza nie zaoferuje w ofercie co najmniej ceny wywoławczej za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa, Spółka Pracownicza złoży ofertę po wyznaczonym terminie lub w niewłaściwym miejscu, Spółka Pracownicza nie wpłaci wadium, w ofercie Spółki Pracowniczej nie będzie danych wskazanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie szczegółowego trybu zbywania akcji Skarbu Państwa, bądź też dane te będą niekompletne, nieczytelne lub będą budzić inne wątpliwości co do ich treści.

Przy wyborze najkorzystniejszej oferty komisja będzie kierować się kryteriami wskazanymi w treści ogłoszenia o przetargu, w tym w szczególności wysokością proponowanej ceny za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa, a także sposobem i terminem jej zapłaty.

Istotne jest, że Skarb Państwa może bez podania przyczyny odstąpić od ogłoszonego już przetargu, jak również bez podania przyczyn może nie zatwierdzić wniosku komisji w sprawie wyboru najkorzystniejszej oferty.

Skarbowi Państwa, Spółce Pracowniczej, a także każdemu innemu uczestnikowi przetargu będzie przysługiwało prawo żądania unieważnienia umowy zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa zawartej w wyniku przetargu, jeżeli strona tej umowy, inny uczestnik przetargu lub osoba trzecia działająca w porozumieniu z nimi wpłynie na wynik przetargu w sposób sprzeczny z prawem lub z dobrymi obyczajami. Uprawnienie powyższe wygaśnie z upływem miesiąca od dnia, w którym uprawniony podmiot dowie się o istnieniu przyczyny unieważnienia, nie później jednak niż z upływem roku od dnia zawarcia umowy zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

Zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia

Ta ścieżka prywatyzacji jest na ogół stosowana do prywatyzacji dużych i średnich spółek Skarbu Państwa, których pakiety kontrolne akcji lub udziałów zbywane są na rzecz inwestorów strategicznych.

Po spełnieniu warunków wskazanych w treści zaproszenia do negocjacji Spółce Pracowniczej będzie przysługiwało prawo do zapoznania się z dokumentacją dotyczącą sytuacji prawnej i ekonomiczno – finansowej spółki Skarbu Państwa, w której udziały lub akcje Skarbu Państwa stanowiąc będą przedmiot sprzedaży w wyniku przeprowadzenia tych negocjacji. Spółka Pracownicza będzie mogła również w tym czasie zapoznać się z wymaganiami dotyczącymi zobowiązań, do których spełnienia będzie zobowiązana w razie nabycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa, oraz wymaganego sposobu zabezpieczenia ich wykonania. Proszę mieć bowiem na względzie, że po nabyciu akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie negocjacji na podstawie publicznego zaproszenia Spółka Pracownicza będzie zobligowana do realizacji szeregu wskazanych w umowie prywatyzacyjnej zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań związanych z ochroną środowiska, a także zobowiązań związanych z ochroną interesów pracowników i innych osób związanych ze spółką, w kapitale zakładowej której Spółka Pracownicza nabędzie akcje lub udziały.

W sytuacji, w której Spółka Pracownicza będzie chciała zapłacić cenę za akcje lub udziały Skarbu Państwa w ratach, to będzie to możliwe jedynie wówczas, gdy w treści zaproszenia do negocjacji Skarb Państwa dopuści możliwość zapłacenia ceny za przysługujące mu akcje lub udziały w ratach oraz wskaże zasady i warunki rozłożenia tej ceny na raty.

Zaletą sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie negocjacji jest to, że w przeciwieństwie do przetargu, przy negocjacjach Spółka Pracownicza nie będzie musiała wносить wadium.

Zaproszenie do negocjacji powinno zawierać m.in. zastrzeżenie uprawniające Skarb Państwa do: wyboru jednego lub kilku podmiotów, z którymi będzie prowadził negocjacje, odstąpienia bez podania przyczyny od trwających już negocjacji, nieponoszenia kosztów związanych z zawarciem umowy prywatyzacyjnej.

Każdy podmiot zainteresowany wzięciem udziału w negocjacjach otrzyma memorandum informacyjne zawierające informacje o sytuacji prawnej i ekonomiczno finansowej spółki Skarbu Państwa, której akcje lub udziały mają być przedmiotem negocjacji. Jedynym warunkiem jaki będzie musiała spełnić Spółka Pracownicza, aby otrzymać memorandum informacyjne będzie podpisanie zobowiązania o zachowaniu poufności.

Zespół powołany do przeprowadzenia negocjacji dokona wyboru podmiotów, z którymi będzie prowadził negocjacje, na podstawie treści złożonych przez nie odpowiedzi na zaproszenie do negocjacji, kierując się kryteriami wskazanymi w treści tego zaproszenia, a także uwzględniając informacje dotyczące wiarygodności i możliwości finansowych podmiotów, które na zaproszenie odpowiedziały.

Jeżeli Spółka Pracownicza zostanie dopuszczona do negocjacji, to po spełnieniu dodatkowych warunków wskazanych przez Skarb Państwa będzie miała prawo do zbadania dokumentów przedsiębiorstwa i spółki Skarbu Państwa, w której akcje lub udziały będą przedmiotem negocjacji, a następnie do przedstawienia wiążącej ją propozycji warunków umowy prywatyzacyjnej. Propozycja ta będzie stanowiła podstawę prowadzonych negocjacji.

Po przeprowadzeniu negocjacji zespół powołany do ich przeprowadzenia dokona wyboru najkorzystniejszej dla Skarbu Państwa propozycji warunków umowy prywatyzacyjnej, kierując się w szczególności proponowaną ceną za akcje lub udziały oraz kryteriami określonymi w przedmiocie negocjacji, a także uwzględniając informacje dotyczące wiarygodności i możliwości finansowych podmiotów, z którymi negocjacje były prowadzone.

Zbycie akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie aukcji ogłoszonej publicznie

Aukcja ogłoszona publicznie będzie mogła być prowadzona bądź w formie ustnej, bądź też za pośrednictwem środków do porozumiewania się na odległość z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Aukcja ustna będzie przeprowadzana jako aukcja jednoetapowa, z kolei aukcja elektroniczna będzie mogła być zarówno jednoetapowa, jak i wieloetapowa.

Spółka Pracownicza będzie mogła wziąć udział w aukcji jeżeli uprzednio wniesie wadium w wysokości, w terminie, w miejscu i w formie określonych w treści zaproszenia do wzięcia udziału w aukcji. Wysokość wadium nie będzie mogła być niższa niż 1% i wyższa niż 10% ceny wywoławczej za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. Wadium będzie mogło zostać wniesione w jednej lub w kilku następujących formach: w pieniądzu, w formie czeku potwierdzonego przez bank, w formie poręczenia bankowego, w formie gwarancji bankowej lub w formie gwarancji ubezpieczeniowej. Jeżeli oferta złożona w toku aukcji przez Spółkę Pracowniczą będzie najkorzystniejsza wadium zostanie zaliczone na poczet ceny za nabywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. Z kolei w sytuacji, w której Spółka Pracownicza nie wygra aukcji wadium zostanie jej niezwłocznie zwrócone. Jeżeli natomiast Spółka Pracownicza zrezygnuje z udziału w aukcji przed upływem terminu do składania zgłoszeń, wadium zostanie zwrócone Spółce Pracowniczej na jej wniosek. Proszę mieć przy tym na uwadze, że w przypadku, w którym wadium zostanie wniesione w pieniądzu, jego zwrot obejmował będzie nie tylko kwotę wpłaconego wadium, ale również wartość odsetek wynikających z umowy rachunku bankowego, na którym wadium było przechowywane, pomniejszoną o koszty prowadzenia tego rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany uprzednio przez Spółkę Pracowniczą. Mogą się zdarzyć również takie sytuacje, w których wadium nie zostanie Spółce Pracowniczej zwrócone nawet na jej wniosek i jednocześnie nie zostanie zaliczone na poczet ceny za zbywane akcje lub udziały Skarbu Państwa. O przypadkach, w których wadium nie będzie podlegało zwrotowi Skarb Państwa jest obowiązanym pouczyć w treści zaproszenia do wzięcia udziału w aukcji. Powyższe dotyczyć będzie przede wszystkim przypadku, w którym oferta cenowa Spółki Pracowniczej została uznana za najkorzystniejszą, a Spółka Pracownicza uchylałaby się od zawarcia umowy sprzedaży udziałów lub akcji Skarbu Państwa.

Spółka Pracownicza będzie mogła zawrzeć ze Skarbem Państwa umowę sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa jeżeli w toku prowadzonej aukcji zgłosi trzykrotnie wywołaną cenę za oferowane do zbycia akcje lub udziały, a przewodniczący komisji powołanej do przeprowadzenia aukcji lub osoba upoważniona przez Skarb Państwa ogłosi, że cena zaoferowana przez Spółkę Pracowniczą jest ceną najwyższą.

Proszę zwrócić uwagę, że w przypadku prywatyzacji w drodze sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie przetargu publicznego, w trybie aukcji ogłoszonej publicznie oraz w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia Spółka Pracownicza będzie miała dosyć dużą swobodę kształtowania ceny za te udziały lub akcje. W przypadku sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie negocjacji na podstawie publicznego zaproszenia Spółka Pracownicza będzie mogła zaproponować cenę w dowolnej wysokości. W ramach zbywania akcji lub udziałów Skarbu Państwa w trybie przetargu publicznego lub aukcji ogłoszonej publicznie Spółka Pracownicza również będzie podawać swoją propozycję ceny, lecz będzie w tym przypadku nieco ograniczona. W treści ogłoszenia o przetargu lub o aukcji komisja powołana do ich przeprowadzenia wskaże cenę wywoławczą, od której propozycja cenowa Spółki Pracowniczej nie będzie mogła być niższa. Niezależnie od powyższego warto pamiętać, że kształtowane ceny za sprzedawane akcje lub udziały Skarbu Państwa na zbyt niskim poziomie może okazać się dla Spółki Pracowniczej bardzo niekorzystne. Proszę bowiem mieć na uwadze, że w przetargu, aukcji lub w negocjacjach może brać udział nie tylko Spółka Pracownicza, ale także inne podmioty. Zbyt niska propozycja cenowa Spółki Pracowniczej może więc spowodować, że jej oferta zostanie odrzucona, a przetarg, aukcję lub negocjacje wygra inny podmiot biorący w nich udział.

Przyjęcie oferty nabycia akcji Skarbu Państwa w odpowiedzi na wezwanie ogłoszone na podstawie przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych

Możliwość nabywania przez Spółkę Pracowniczą akcji Skarbu Państwa w omawianym trybie powstanie jedynie wówczas gdy zostaną spełnione dwa warunki:

- przeznaczone do zbycia akcje będą akcjami w kapitale publicznej spółki akcyjnej Skarbu Państwa notowanej na giełdzie;
- Spółka Pracownicza będzie posiadała akcje w kapitale zakładowym tej spółki Skarbu Państwa jeszcze przed nabyciem akcji zbywanych w trybie przyjęcia oferty w odpowiedzi na ogłoszone wezwanie.

Jeżeli Spółka Pracownicza będzie zainteresowana nabyciem akcji Skarbu Państwa w publicznej spółce Skarbu Państwa, będzie miała obowiązek ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę tych akcji, w sytuacji w której w wyniku nabycia przedmiotowych akcji:

- zwiększyłaby w okresie krótszym niż 60 dni swój stan posiadania głosów w tej spółce o więcej niż 10% ogólnej liczby głosów, a do tej pory posiadała mniej niż 33% głosów;
- zwiększyłaby w okresie krótszym niż 12 miesięcy swój stan posiadania głosów w tej spółce o więcej niż 5% ogólnej liczby głosów, a do tej pory posiadała co najmniej 33% głosów;
- zwiększyłaby swój stan posiadania w tej spółce ponad 33% ogólnej liczby głosów – w takiej sytuacji wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji tej spółki powinno dotyczyć takiej liczby akcji, aby akcje te zapewniały osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów;
- zwiększyłaby swój stan posiadania w tej spółce ponad 66% ogólnej liczby głosów – w takiej sytuacji wezwanie do zapisywania się na sprzedaż akcji tej spółki powinno dotyczyć takiej liczby akcji, aby akcje te zapewniały osiągnięcie 100% ogólnej liczby głosów.

Ogłoszenie wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji Skarbu Państwa będzie wymagało uprzedniego ustanowienia przez Spółkę Pracowniczą zabezpieczenia o wartości co najmniej równej wartości akcji objętych treścią wezwania. Zabezpieczenie to powinno zostać ustanowione za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Sprzedaż akcji Skarbu Państwa na rynku regulowanym

W omawianym trybie Spółka Pracownicza będzie nabywać akcje posiadane przez Skarb Państwa w kapitale zakładowym spółki publicznej, której akcje zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, w szczególności na giełdzie prowadzonej przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Obrót akcjami posiadanymi przez Skarb Państwa w kapitale zakładowym spółki publicznej notowanej na rynku regulowanym będzie musiał się odbywać w sposób zgodny nie tylko z przepisami kodeksu spółek handlowych, ale także zgodnie z ustawą o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych i zgodnie z ustawą o obrocie instrumentami finansowymi.

Objęcie akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa

Wysokość o jaką podwyższony zostanie kapitał zakładowy spółki Skarbu Państwa będzie co do zasady pochodną wartości wkładu jaki wniesie Spółka Pracownicza na pokrycie obejmowanych przez nią udziałów lub akcji. Proszę jednak zwrócić uwagę na to, że kapitał zakładowy może zostać podwyższony o kwotę równą wartości wkładu wnoszonego przez Spółkę Pracowniczą na pokrycie dokonywanego podwyższenia, bądź też o kwotę niższą od wartości tego wkładu. W przypadku, gdy wartość wkładu Spółki Pracowniczej będzie wyższa niż kwota, o którą nastąpi podwyższenie kapitału zakładowego spółki Skarbu Państwa, różnica trafi na kapitał zapasowy spółki Skarbu Państwa. Opisana sytuacja będzie miała jednak miejsce wyłącznie wówczas, gdy Spółka Pracownicza wyrazi na to zgodę.

Tytułem wkładu na pokrycie udziałów lub akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa, Spółka Pracownicza będzie mogła wnieść zarówno wkład pieniężny jak również wkład niepieniężny, np. nieruchomości.

W związku z podwyższeniem kapitału zakładowego spółki Skarbu Państwa konieczne będzie dostosowanie obowiązującego statutu lub umowy spółki Skarbu Państwa do zmian związanych z nową wysokością kapitału zakładowego tej spółki, ewentualnym wniesieniem przez Spółkę Pracowniczą aportu na pokrycie udziałów lub akcji w podwyższonym kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa oraz objęciem akcji lub udziałów przez Spółkę Pracowniczą.

W umowie lub w statucie spółki Skarbu Państwa warto również zawrzeć postanowienie zgodnie, z którym dotychczasowym współnikom spółki Skarbu Państwa będzie przysługiwało prawo pierwszeństwa nabycia posiadanych przez nich w jej kapitale zakładowym akcji lub udziałów. Przedmiotowe postanowienie na wypadek zbywania przez któregokolwiek współnika spółki Skarbu Państwa posiadanych przez niego akcji lub udziałów będzie stanowiło zabezpieczenie dla pozostałych współników spółki Skarbu Państwa. W pierwszej bowiem kolejności współnik mający zamiar zbyć swoje

udziały lub akcje w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa będzie zobowiązany zwrócić się do pozostałych wspólników z zapytaniem czy są oni zainteresowani nabyciem przysługujących mu akcji lub udziałów. Tym samym dotychczasowi wspólnicy spółki Skarbu Państwa będą mieli kontrolę nad jej składem osobowym.

W celu dokonania zmian statutu lub umowy spółki Skarbu Państwa, podwyższenia kapitału zakładowego spółki Skarbu Państwa w drodze emisji nowych akcji lub utworzenia nowych udziałów, konieczne będzie zwołanie Walnego Zgromadzenia lub Zgromadzenia Wspólników spółki Skarbu Państwa w celu podjęcia stosownych uchwał. Protokoły z obrad wskazanych powyżej organów spółki Skarbu Państwa będą musiały zostać sporządzone przez notariusza w formie aktu notarialnego. Istotne jest również, to że wspólnicy, którzy będą przystępować do działającej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki Skarbu Państwa w drodze objęcia udziałów lub akcji w jej podwyższonym kapitale zakładowym będą mieli obowiązek złożenia w formie aktu notarialnego oświadczeń o przystąpieniu do tej spółki Skarbu Państwa i objęciu udziałów lub akcji w jej podwyższonym kapitale zakładowym.

Proszę również pamiętać, że w przypadku gdy Spółka Pracownicza będzie wносиła na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego spółki Skarbu Państwa wkład niepieniężny, np. w postaci nieruchomości, dla skuteczności przeniesienia własności wkładu niepieniężnego na tę spółkę, nie wystarczy jedynie zmiana umowy lub statutu spółki Skarbu Państwa. Konieczne będzie również podjęcie dodatkowych czynności, aby skutecznie przenieść własność wkładu niepieniężnego na spółkę Skarbu Państwa. W tym celu pomiędzy spółką Skarbu Państwa a przystępującym do niej wspólnikiem powinna zostać zawarta umowa przeniesienia na spółkę Skarbu Państwa wniesionego przez jej wspólnika wkładu niepieniężnego. Forma tej umowy będzie zależna od tego co będzie przedmiotem wnoszonego wkładu niepieniężnego, np. w przypadku, gdy wkładem niepieniężnym będzie nieruchomość, dla ważnego przeniesienia jej własności konieczna będzie forma aktu notarialnego.

Podwyższenie kapitału zakładowego w spółce Skarbu Państwa będzie skuteczne dopiero z chwilą jego wpisania w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego. Dlatego też niezwykle istotne jest, aby po podjęciu uchwał w sprawie podwyższenia kapitału spółki Skarbu Państwa i w sprawie zmiany umowy lub statutu Spółki Skarbu Państwa oraz po ewentualnym podpisaniu umowy przeniesienia na spółkę Skarbu Państwa własności wkładu niepieniężnego, Zarząd tej spółki bez zbędnej zwłoki dokonał złożenia w sądzie rejestrowym odpowiednich wniosków, mających na celu wpisanie do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego powstałych w ramach spółki Skarbu Państwa zmian.

d. Studium przypadku

Praktycznymi przykładami prywatyzacji pośredniej w trybie:

- oferty ogłoszonej publicznie są następujące spółki Skarbu Państwa: Krośnieńskie Huty Szkła "Krosno" S.A., "PRÓCHNIK" S.A., "TONSIL" S.A., "EXBUD" S.A., Śląska Fabryka Kabli S.A., Swarzędzkie Fabryki Mebli S.A., "WÓLCZANKA" S.A., Huta Szkła Gospodarczego "IRENA" S.A., Zakłady Piwowskie w Żywcu S.A., "E.Wedel" S.A., Okocimskie Zakłady Piwowskie S.A., Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A.;
- przetargu publicznego są następujące spółki Skarbu Państwa: Wienerberger Zesławice sp. z o.o., HEYE Fabryka Form Szklarskich sp. z o.o., Elektrociepłownia Białystok S.A., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Śremie S.A., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe TECHMET sp. z o.o., Siedlecka Centrala Materiałów Budowlanych PROBUD S.A., Konińskie Przedsiębiorstwo Budowlane S.A.;
- negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia są następujące spółki Skarbu Państwa: Zakłady Mięsne sp. z o.o. w Inowrocławiu, "EXBUD" S.A., BELOIT "FAMPA" S.A., Norblin S.A., Philips Lighting Poland S.A., Lever Polska S.A., "BUDOKOR" S.A., Koszalińskie Zakłady Piwowskie "BROK" S.A., "E.Wedel" S.A., "MOSTOSTAL WARSZAWA" S.A., HENKEL POLSKA S.A., Polan Hodowla i Nasiennictwo Ogrodnicze Gdańsk - Wieniec sp. z o.o., Centrala Nasienna sp. z o.o.;
- przyjęcia oferty w odpowiedzi na wezwanie ogłoszone na podstawie przepisów ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych są następujące spółki Skarbu Państwa: Zakład Elektroniki

Górnicy ZEG S.A., Polskie Towarzystwo Reasekuracji S.A., Bank Śląski S.A., Kujawska Fabryka Manometrów "KFM" S.A., Garbarnia Brzeg S.A., Okocimskie Zakłady Piwowarskie S.A., Viscoplast S.A., Elektrim Kable S.A., ENERGOMONTAŻ - PÓŁNOC S.A.;

- aukcji ogłoszonej publicznie są następujące spółki Skarbu Państwa: Kopalnia i Zakład Wzbogacania Kwarcytu "Bukowa Góra" S.A., PORT SERVICE sp. z o.o., Regionalna Agencja Poszanowania Energii sp. z o.o. w Opolu, Zakłady Remontowe Energetyki Lublin S.A., ANDROPOL - Elektrociepłownia sp. z o.o.;
- sprzedaży akcji na rynku regulowanym są następujące spółki Skarbu Państwa: MONDI PACKAGING PAPER ŚWIECIE S.A., Bank BPH S.A., BANK PEKAO S.A., BANK ZACHODNI - WBK S.A., Budimex S.A., Przedsiębiorstwo Rekonstrukcji i Modernizacji Urządzeń Energetycznych REMAK S.A., Energomontaż Południe S.A., ZELMER S.A.

6. SPÓŁKA PRACOWNICZA PRZY LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWEGO

a. Wprowadzenie

Przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji nie mają zastosowania do wszystkich form prywatyzacji. Jedną z takich form prywatyzacji jest przekazanie majątku przedsiębiorstwa państwowego w wyniku jego likwidacji prowadzonej w celu zakończenia działalności przedsiębiorstwa państwowego stale przynoszącego straty i nie wywiązującego się w związku z tym ze swoich zobowiązań wobec wierzycieli. Ten rodzaj prywatyzacji występuje niewątpliwie najczęściej spośród wszystkich rodzajów prywatyzacji, do których nie znajduje zastosowania ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji. Tym samym istnieje duże prawdopodobieństwo, iż Spółki Pracownicze oraz pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa, będą mogli skorzystać z prywatyzacji będącej następstwem likwidacji przedsiębiorstwa państwowego. Z kolei szansa no to, iż wskazane powyżej podmioty będą mogły uczestniczyć w innym trybie prywatyzacji spośród trybów nieuregulowanych w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji, jest znikoma. Z tego właśnie względu spośród wszystkich form prywatyzacji, do których nie znajduje zastosowania ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji, przybliżymy jedynie prywatyzację będącą następstwem likwidacji przedsiębiorstwa państwowego.

Jedynie na marginesie warto wskazać, iż poza prywatyzacją będącą następstwem likwidacji przedsiębiorstwa państwowego przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji nie mają również zastosowania wobec następujących form prywatyzacji:

- przekazania majątku przedsiębiorstwa państwowego innym podmiotom gospodarczym, bez likwidacji tego przedsiębiorstwa w sposób formalny, polegający na wykreśleniu przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego. Majątek przedsiębiorstwa państwowego może zostać przekazany innemu podmiotowi gospodarczemu, w tym także pracownikom prywatyzowanego przedsiębiorstwa lub Spółce Pracowniczej m.in. w jeden z następujących sposobów: w drodze sprzedaży majątku przedsiębiorstwa państwowego w trybie przetargu publicznego, w drodze wniesienia majątku przedsiębiorstwa jako aportu do spółki prawa handlowego, w drodze dzierżawy, najmu, leasingu lub przekazania majątku przedsiębiorstwa państwowego na podstawie podobnych umów cywilnoprawnych, a także w drodze dokonania darowizny majątku przedsiębiorstwa państwowego. Wskazane powyżej rozdysponowywanie majątku przedsiębiorstwa państwowego jest dopuszczalne na podstawie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych. Zgodnie z przepisami wskazanej ustawy przedsiębiorstwo państwowe może samodzielnie dysponować swoim majątkiem byleby tylko rozporządzenie tym majątkiem było zgodne zarówno z jej przepisami oraz ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego. Należy mieć na uwadze, iż przez cały czas swojej egzystencji majątek przedsiębiorstwa państwowego, rozdysponowany w jeden ze wskazanych powyżej sposobów, pozostawał będzie własnością państwową, przysługującą Skarbowi Państwa lub innym państwowym osobom prawnym;
- przekazania majątku przedsiębiorstwa państwowego innym podmiotom gospodarczym w wyniku ogłoszenia upadłości tego przedsiębiorstwa;
- przekazania majątku przedsiębiorstwa państwowego w wyniku przekształceń organizacyjnych przedsiębiorstw państwowych w drodze połączenia lub podziału przedsiębiorstwa, a także w drodze wewnętrznych reorganizacji w postaci tworzenia lub likwidacji zakładów, filii, oddziałów itp.

Likwidacja przedsiębiorstwa państwowego polega na zadysponowaniu składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa oraz na wykreśleniu tego przedsiębiorstwa z rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego po zaspokojeniu lub po zabezpieczeniu jego wierzycieli.

b. Możliwości i ograniczenia prawne

Likwidacja przedsiębiorstwa państwowego może nastąpić wówczas, gdy:

- przedsiębiorstwo prowadzić będzie działalność gospodarczą ze stratą w ciągu kolejnych sześciu

miesiący;

- prawomocnym wyrokiem sądu lub ostateczną decyzją administracyjną zostanie zakazane przedsiębiorstwu działanie we wszystkich dziedzinach objętych dotychczasowym przedmiotem działania, a przedsiębiorstwo nie podejmie działalności w innej dziedzinie;
- z wnioskiem o likwidację przedsiębiorstwa zwróci się zarząd komisaryczny;
- ponad połowę składników majątku przedsiębiorstwa łącznie: będą stanowić udziały i inne tytuły uczestnictwa w spółkach lub obligacje albo oddano do używania innym osobom na podstawie umów prawa cywilnego.

Proszę mieć na uwadze, że nawet jeżeli zostaną spełnione opisane powyżej przesłanki likwidacji przedsiębiorstwa państwowego, to i tak likwidacja ta nie będzie obowiązkowa.

Organ założycielski przedsiębiorstwa państwowego będzie miał obowiązek podjęcia postępowania zmierzającego do jego likwidacji jeżeli:

- przedsiębiorstwo nie będzie realizowało celów, dla których zostało utworzone, lub ustanie albo znacznie zmniejszy się zapotrzebowanie społeczne na działalność, do której przedsiębiorstwo zostało powołane, a przedsiębiorstwo nie ma ekonomicznie uzasadnionych możliwości podjęcia innej działalności;
- przedsiębiorstwo nie będzie wykonywało nałożonych na nie obowiązków pomimo stosowania wobec przedsiębiorstwa środków przymusu. Powyższe dotyczyć będzie zwłaszcza sytuacji, w których:
 - przedsiębiorstwo w sposób ciągły i w znacznych rozmiarach będzie pogarszało stan środowiska lub będzie naruszało wymagania sanitarne w stopniu uzasadniającym unieruchomienie zakładu pracy przedsiębiorstwa;
 - przedsiębiorstwo nie będzie w stanie zapewnić wymaganych normami warunków bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - przedsiębiorstwo będzie systematycznie naruszało normy zużycia surowców i materiałów obowiązujące jednostki gospodarcze przy projektowaniu, modernizacji i wytwarzaniu wyrobów oraz produkcji budowlano-montażowej, określone na podstawie ustawy o planowaniu społeczno – gospodarczym;
 - przedsiębiorstwo będzie produkowało wyroby lub będzie stosowało materiały, paliwa, technologie wyrobów lub będzie świadczyło usługi mimo objęcia zakazem wprowadzonym na podstawie ustawy o planowaniu społeczno - gospodarczym;
- przedsiębiorstwo w trakcie oceny dokonywanej przez organ założycielski na podstawie przepisów o metodyce oceny jednostek gospodarki społecznej będzie osiągało wskaźnik poniżej jedności, a zwłaszcza gdy wskaźnik umorzenia maszyn, urządzeń i środków transportu będzie wynosił 80 %;
- przedsiębiorstwo będzie wykazywało na tle innych producentów podstawowych wyrobów objętych przedmiotem działania określonym w akcie o utworzeniu przedsiębiorstw rażąco wysokie jednostkowe koszty produkcji lub będzie produkowało wyroby, których cena umowna w sposób rażący będzie przekraczała cenę transakcyjną, a sytuacja ta będzie spowodowana wadliwością strukturalną gospodarki przedsiębiorstwa.

Zamiar wraz z założeniami dokonania likwidacji przedsiębiorstwa państwowego będzie musiał zostać przedstawiony w formie pisemnej ogólnemu zebraniu pracowników tego przedsiębiorstwa lub jego radzie pracowniczej oraz działającym w przedsiębiorstwie związkom zawodowym w celu uzyskania ich opinii. W opinii będą mogły zostać zawarte propozycje zmierzające do wyprowadzenia przedsiębiorstwa z trudnej sytuacji gospodarczej.

Decyzję o likwidacji przedsiębiorstwa podejmie organ założycielski z własnej inicjatywy bądź też na wniosek rady pracowniczej przedsiębiorstwa państwowego. Ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa będzie przysługiwał w terminie 14 dni sprzeciw od wymienionej decyzji. Sprzeciw od decyzji będzie również przysługiwał radzie pracowniczej i dyrektorowi likwidowanego przedsiębiorstwa.

Przed podjęciem decyzji o likwidacji przedsiębiorstwa państwowego zostanie przeprowadzone

postępowanie przygotowawcze mające na celu zbadanie przyczyn, celu, potrzeby i warunków zamierzonych zmian organizacyjnych. Efektem postępowania przygotowawczego powinien być program przeprowadzenia likwidacji.

c. Na co szczególnie zwrócić uwagę

Zadysponowanie składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa może wiązać się z różnymi technikami stosowanymi przez organ założycielski tego przedsiębiorstwa. Od najkorzystniejszej - sprzedaży przedsiębiorstwa w całości, aż do sprzedaży pozostałych składników majątku w następstwie przeprowadzonej likwidacji przedsiębiorstwa. Może to być również wnoszenie przedsiębiorstwa, jego części lub jedynie poszczególnych składników przedsiębiorstwa, do spółki według odmiennych reguł niż przewidziane w ustawie o komercjalizacji, lub rozporządzanie nimi na podstawie zawieranych umów prawa cywilnego.

Proszę zwrócić uwagę na to, że w przypadku prywatyzacji w drodze zadysponowania składnikami materialnymi i niematerialnymi likwidowanego przedsiębiorstwa brak jest ograniczeń podmiotowych dotyczących nabywcy przedsiębiorstwa, jego części lub poszczególnych składników majątkowych. Powyższe oznacza, że nabywcą majątku likwidowanego przedsiębiorstwa może być zarówno osoba fizyczna, osoba prawna, jak również jednostka nie posiadająca osobowości prawnej, np. spółka jawna. Tym samym nie ma jakichkolwiek przeszkód, aby nabywcą majątku likwidowanego przedsiębiorstwa była Spółka Pracownicza. Proszę przy tym zwrócić uwagę na trzy istotne kwestie. Po pierwsze Spółka Pracownicza, która będzie nabywać majątek likwidowanego przedsiębiorstwa, może zostać zawiązana w dowolnej formie – może to być więc zarówno spółka osobowa, np. spółka jawna lub spółka komandytowa, jak też spółka kapitałowa – czyli spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka akcyjna. Po drugie Spółka Pracownicza przy omawianym rodzaju prywatyzacji nie musi spełniać żadnych dodatkowych przesłanek, odnoszących się choćby do wysokości jej kapitału zakładowego, składu osobowego, czy też szczególnych postanowień w umowie lub statucie tej spółki – spółka ta będzie musiała jedynie spełniać wymogi przewidziane dla danego rodzaju spółki w odpowiednich przepisach kodeksu spółek handlowych. Po trzecie wreszcie w omawianym sposobie prywatyzacji nie musi uczestniczyć inwestor, a pracownicy przedsiębiorstwa, o ile tylko będą posiadać środki pieniężne w odpowiedniej wysokości, mogą bez udziału osób trzecich nabyć majątek likwidowanego przedsiębiorstwa w celu jego późniejszego wykorzystania w ramach Spółki Pracowniczej.

Proszę mieć na uwadze, że w razie gdy organy przedsiębiorstwa przeznaczonego do likwidacji podejmą działania zmierzające do skutecznego usunięcia przyczyn wszczęcia postępowania likwidacyjnego, organ założycielski tego przedsiębiorstwa będzie mógł odstąpić od jego dalszego prowadzenia.

Rozdysponowanie składnikami majątku likwidowanego przedsiębiorstwa będzie następowało na zasadach przewidzianych dla upadłości przedsiębiorstw.

V. UMOWA PRYWATYZACYJNA – NA CO ZWRÓCIĆ UWAGĘ

1. PRZY LEASINGU PRZEDSIĘBIORSTWA

Oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania następuje w drodze umowy zawartej pomiędzy Spółką Pracowniczą a Skarbem Państwa na okres nie dłuższy niż piętnaście lat.

Stroną umowy może być jedynie Spółka Pracownicza, w ramach której łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- a) zostanie utworzona w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub w formie spółki akcyjnej;
- b) do Spółki Pracowniczej przystąpi:
 - ponad połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego lub
 - ponad połowa ogólnej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego, rolników i rybaków;
- c) jej współnikami będą wyłącznie osoby fizyczne;
- d) opłacony kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej nie będzie niższy niż 20% wysokości funduszu założycielskiego i funduszu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, przy czym wysokość funduszy należy określić na podstawie bilansu prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, który to bilans zostanie sporządzony za rok obrotowy poprzedzający rok wydania zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej;
- e) co najmniej 20% akcji lub udziałów spośród wszystkich akcji lub udziałów w Spółce Pracowniczej zostanie objętych przez osoby, które nie były pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego – proszę przy tym pamiętać, że osoby te muszą być co do zasady osobami fizycznymi.

Od wskazanych powyżej wymogów, które powinna spełniać przy tym rodzaju prywatyzacji Spółka Pracownicza, istnieją odstępstwa opisane szczegółowo w rozdziale IV. ustęp 2 przewodnika.

Skarb Państwa w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania powinien być reprezentowany przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Organ założycielski może powierzyć zawarcie tej umowy pełnomocnikowi do spraw prywatyzacji. Jeżeli umowa będzie zawierana przez pełnomocnika do spraw prywatyzacji musi on posiadać pełnomocnictwo udzielone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym. Z kolei w imieniu Spółki Pracowniczej przy zawarciu umowy powinien działać Zarząd jako organ uprawniony do jej reprezentacji zgodnie z umową lub statutem Spółki Pracowniczej, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych.

Umowa o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania powinna zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

Umowa ta musi określać:

- okres, na który Spółce Pracowniczej zostanie oddane do odpłatnego korzystania przedsiębiorstwo państwowe;
- zakres uprawnień Spółki Pracowniczej dotyczących korzystania z przedsiębiorstwa;
- wysokość, termin i sposób zapłaty wynagrodzenia, które Spółka Pracownicza będzie zobligowana uiścić na rzecz Skarbu Państwa za korzystanie z przedsiębiorstwa – przy czym im większa będzie wartość przedsiębiorstwa, tym większa będzie jej wysokość. Należność za korzystanie z przedsiębiorstwa powinna być przy tym równa co najmniej sumie rat kapitałowych i dodatkowych opłat przewidzianych w treści umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Sposób ustalania wysokości rat kapitałowych oraz opłat dodatkowych w sposób szczegółowy został omówiony w rozdziale IV. ustęp 2 przewodnika;
- dodatkowe warunki, które Spółka Pracownicza będzie musiała spełnić, aby przeniesione zostało na nią prawo własności prywatyzowanego przedsiębiorstwa – postanowienie takie będzie musiało

znaleźć się w treści umowy wyłącznie wówczas, gdy umowa ta będzie przewidywać możliwość takiego przeniesienia.

Umowa o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania może zawierać postanowienia, na mocy których:

- na Spółkę Pracowniczą zostaną nałożone dodatkowe obowiązki, np. socjalne wobec pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa lub inwestycyjne;
- po upływie dwóch lat od dnia zawarcia umowy udziały lub akcje w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Pracowniczej będą mogły objąć osoby prawne;
- po upływie czasu, na który umowa została zawarta oraz po spełnieniu dodatkowych warunków określonych w umowie, na Spółkę Pracowniczą przeniesione zostanie prawo własności przedsiębiorstwa;
- Spółce Pracowniczej będzie przysługiwać po zakończeniu okresu obowiązywania umowy prawo nabycia przedsiębiorstwa, przy czym ustalenie ceny nabycia nastąpi nie wcześniej niż po zakończeniu obowiązywania zawartej umowy;
- określone zostaną warunki odpowiedzialności Spółki Pracowniczej, w przypadku, gdy nie będzie ona wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty;
- Skarb Państwa zostanie zwolniony z odpowiedzialności za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych rzeczy i praw oddawanych do korzystania w ramach przedsiębiorstwa;
- Spółka Pracownicza zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanego przedsiębiorstwa.

Proszę zwrócić uwagę na to, że w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania, jej strony mogą postanowić, że przeniesienie własności przedsiębiorstwa na rzecz Spółki Pracowniczej będzie możliwe także przed zakończeniem okresu obowiązywania tej umowy. Realizacja tego postanowienia będzie jednak możliwa jedynie wówczas, gdy Spółka Pracownicza zapłaci co najmniej jedną trzecią należności wynikających z zawartej umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania oraz zostanie zatwierdzone przez Zgromadzenie Wspólników lub Walne Zgromadzenie Spółki Pracowniczej sprawozdanie finansowe Spółki Pracowniczej sporządzone za drugi rok obrotowy od dnia zawarcia umowy o odpłatne korzystanie. Oba wskazane warunki muszą oczywiście zostać spełnione łącznie. Wskazany powyżej okres będzie krótszy o połowę w przypadku, w którym Spółka Pracownicza zapłaci co najmniej połowę należności ustalonej w umowie o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Skarb Państwa w przypadku wcześniejszego przeniesienia na Spółkę Pracowniczą własności przedsiębiorstwa, dokona zabezpieczenia niespłaconej części należności za korzystanie z przedsiębiorstwa. Zabezpieczenie takie może zostać dokonane w jednej z następujących form: hipoteką, zastawem na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, poręczeniem bankowym lub gwarancją bankową.

Proszę pamiętać, że Skarb Państwa ma możliwość rozwiązania umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania przed upływem czasu, na który umowa została zawarta. Skarb Państwa będzie do tego uprawniony wówczas, gdy Spółka Pracownicza nie będzie wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty. Konsekwencje zaistnienia takiej sytuacji będą dla Spółki Pracowniczej tym bardziej dotkliwe, że nie będzie jej przysługiwał zwrot środków zaangażowanych do tej pory w odpłatne korzystanie z przedsiębiorstwa. Jednakże nawet w przypadku przedterminowego rozwiązania przez Skarb Państwa umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania Spółka Pracownicza będzie miała szansę na jego odzyskanie. Skarb Państwa może bowiem w takiej sytuacji m.in. przeprowadzić prywatyzację przedsiębiorstwa, które było przedmiotem tej umowy lub też odpłatnie zbyć składniki mienia, które pozostały po tym przedsiębiorstwie. Nie ma przy tym żadnych przeciwwskazań, aby to Spółka Pracownicza nabyła w takim przypadku prywatyzowane przedsiębiorstwo lub składniki jego mienia i to niezależnie od tego, czy będzie ona spełniać wymogi przewidziane przy prywatyzacji przez leasing przedsiębiorstwa, czy też tych wymogów spełniać nie będzie.

2. PRZY SPRZEDAŻY PRZEDSIĘBIORSTWA

Sprzedaż przedsiębiorstwa państwowego następuje w drodze umowy zawartej pomiędzy Spółką Pracowniczą a Skarbem Państwa.

Skarb Państwa w umowie sprzedaży przedsiębiorstwa powinien być reprezentowany przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Organ założycielski może powierzyć zawarcie tej umowy pełnomocnikowi do spraw prywatyzacji. Jeżeli umowa będzie zawierana przez pełnomocnika do spraw prywatyzacji musi on posiadać pełnomocnictwo udzielone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym. W sytuacji, w której w skład sprzedawanego przedsiębiorstwa będą wchodziły nieruchomości, pełnomocnictwo powinno zostać udzielone w formie aktu notarialnego.

Z kolei w imieniu Spółki Pracowniczej przy zawarciu umowy powinny działać osoby uprawnione do jej reprezentacji zgodnie z umową lub statutem Spółki Pracowniczej, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych. Jeżeli Spółka Pracownicza będzie prowadzić działalność w formie spółki osobowej osobami uprawnionymi do jej reprezentacji będą wspólnicy tej spółki, z kolei jeżeli działalność Spółki Pracowniczej będzie prowadzona w formie spółki kapitałowej przedmiotowe uprawnienie będzie przysługiwało Członkom jej Zarządu.

Umowa sprzedaży przedsiębiorstwa powinna zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Jeżeli w skład sprzedawanego przedsiębiorstwa wchodzić będą nieruchomości umowa ta wymaga dla swojej ważności formy aktu notarialnego.

Umowa sprzedaży przedsiębiorstwa musi określać:

- termin, w którym sprzedawane przedsiębiorstwo zostanie wydane Spółce Pracowniczej;
- wysokość, termin i sposób zapłaty ceny, którą Spółka Pracownicza będzie zobligowana uiścić na rzecz Skarbu Państwa za nabywane przedsiębiorstwo;
- zobowiązania w zakresie przewidywanych inwestycji, ochrony środowiska i dóbr kultury, ochrony miejsc pracy, a także zobowiązania socjalne wobec pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa - gdy sprzedaż przedsiębiorstwa następuje w trybie negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia;
- zobowiązana do dokonania nowych inwestycji w ramach nabywanego przedsiębiorstwa - gdy sprzedaż przedsiębiorstwa poprzedzona będzie przetargiem publicznym. Proszę zwrócić uwagę na fakt, że Spółka Pracownicza będzie musiała wskazać wartość planowanych inwestycji wraz z harmonogramem ich realizacji oraz źródłami ich finansowania już w treści oferty składanej w odpowiedzi na ogłoszony przetarg;
- sposób zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty za nabywane przedsiębiorstwo, po zapłaceniu przez Spółkę Pracowniczą pierwszej raty – jeżeli cena za przedsiębiorstwo zostanie rozłożona na raty.

Umowa sprzedaży przedsiębiorstwa może zawierać postanowienia, na mocy których:

- określone zostaną warunki odpowiedzialności Spółki Pracowniczej, w przypadku, gdy nie będzie ona wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty;
- Skarb Państwa zostanie zwolniony z odpowiedzialności za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych rzeczy i praw wchodzących w skład sprzedawanego przedsiębiorstwa;
- Spółka Pracownicza zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanego przedsiębiorstwa.

3. PRZY WNIESIENIU PRZEDSIĘBIORSTWA DO SPÓŁKI

Wniesienie przedsiębiorstwa państwowego do Spółki wiąże się z koniecznością zawarcia umowy lub statutu Spółki albo podjęcia przez Zgromadzenie Wspólników lub Walne Zgromadzenie Spółki uchwał w sprawach podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji lub utworzenia nowych udziałów oraz zmian statutu lub umowy Spółki. Dla skuteczności przeniesienia własności przedsiębiorstwa na Spółkę, do której przedsiębiorstwo będzie jako aport wnoszone, nie wystarczy samo zawarcie umowy Spółki lub statutu Spółki (w przypadku, gdy będziemy mieli do czynienia ze spółką nowotworzoną) albo zmiana umowy lub statutu Spółki (w przypadku gdy będziemy mieli do czynienia ze spółką już istniejącą). Konieczne będzie również podjęcie dodatkowych czynności, aby skutecznie przenieść własność przedsiębiorstwa na Spółkę. W tym celu pomiędzy Skarbem Państwa, a Spółką powinna zostać zawarta umowa prywatyzacyjna czyli umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa na Spółkę. Umowa ta powinna mieć formę pisemną z podpisami notarialnie poświadczonymi, a w przypadku, gdy w skład przedsiębiorstwa wchodzić będą nieruchomości, dla ważnego przeniesienia ich własności konieczna będzie forma aktu notarialnego.

W niniejszym trybie prywatyzacji Spółka Pracownicza będzie mogła występować bądź jako wspólnik Spółki bądź też jako Spółka.

Spółka Pracownicza może być tożsama ze Spółką jedynie wówczas, gdy pracownicy prywatyzowanego przedsiębiorstwa utworzą, sami lub wspólnie z innymi podmiotami, spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółkę akcyjną, do której przystąpi Skarb Państwa i wniesie przedsiębiorstwo państwowe tytułem wkładu na kapitał zakładowy Spółki Pracowniczej.

Skarb Państwa w umowie przeniesienia własności przedsiębiorstwa powinien być reprezentowany przez organ założycielski prywatyzowanego przedsiębiorstwa. Organ założycielski może powierzyć zawarcie tej umowy pełnomocnikowi do spraw prywatyzacji. Jeżeli umowa będzie zawierana przez pełnomocnika do spraw prywatyzacji musi on posiadać pełnomocnictwo udzielone w formie pisemnej z podpisem notarialnie poświadczonym. W sytuacji, w której w skład wnoszonego do Spółki przedsiębiorstwa będą wchodziły nieruchomości, pełnomocnictwo powinno zostać udzielone w formie aktu notarialnego.

Z kolei w imieniu Spółki przy zawarciu umowy powinien działać Zarząd jako organ uprawniony do jej reprezentacji zgodnie z umową lub statutem Spółki, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych.

Umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa musi określać:

- termin, w którym przedsiębiorstwo wnoszone do Spółki zostanie jej wydane;
- ilość i łączną wartość nominalną udziałów lub akcji obejmowanych w kapitale zakładowym Spółki w zamian za wnoszone do niej przedsiębiorstwo;
- wartość wnoszonego do Spółki przedsiębiorstwa.

Umowa przeniesienia własności przedsiębiorstwa może zawierać postanowienia, na mocy których:

- na Spółkę zostaną nałożone dodatkowe obowiązki, np. socjalne wobec pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa lub inwestycyjne;
- określone zostaną warunki odpowiedzialności Spółki, w przypadku, gdy nie będzie ona wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty;
- Skarb Państwa zostanie zwolniony z odpowiedzialności za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych rzeczy i praw wchodzących w skład wnoszonego do Spółki przedsiębiorstwa;
- Spółka zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanego przedsiębiorstwa.

4. PRZY NABYCIU AKCJI SPÓŁKI OD SKARBU PAŃSTWA

Zbycie akcji lub udziałów w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa wymaga zawarcia stosownej umowy sprzedaży, na mocy której Spółka Pracownicza zobowiąże się do zapłaty na rzecz Skarbu Państwa wynagrodzenia za przedmiotowe akcje lub udziały, zaś Skarb Państwa zobowiąże się do ich przeniesienia na Spółkę Pracowniczą.

Przy zawarciu umowy sprzedaży akcji lub udziałów w imieniu Spółki Pracowniczej powinny działać osoby uprawnione do jej reprezentowania – w przypadku spółek osobowych przedmiotowe uprawnienie będzie przysługiwało jej wspólnikom, zaś w spółkach kapitałowych przy zawarciu przedmiotowej umowy powinien działać Zarząd. Spółka Pracownicza powinna ponadto być reprezentowana w sposób wynikający z jej umowy lub statutu, a w przypadku gdy umowa lub statut nie będą określały sposobu reprezentacji, w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami kodeksu spółek handlowych.

Skarb Państwa przy zawarciu umowy sprzedaży akcji lub udziałów powinien reprezentować minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, jako organ ustawowo uprawniony do zbycia akcji lub udziałów Skarbu Państwa.

Jeżeli spółka Skarbu Państwa będzie prowadziła działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, dla skutecznego zbycia udziałów w kapitale zakładowym tej spółki umowa sprzedaży udziałów będzie musiała zostać zawarta w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Z kolei dla skutecznego zbycia akcji w kapitale zakładowym spółki Skarbu Państwa prowadzącej działalność w formie spółki akcyjnej, wystarczy jeżeli umowa sprzedaży akcji będzie miała formę pisemną.

Umowa sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa musi określać:

- termin przeniesienia na Spółkę Pracowniczą zbywanych akcji lub udziałów;
- wysokość, termin i sposób zapłaty ceny, którą Spółka Pracownicza będzie zobligowana uiścić na rzecz Skarbu Państwa za nabywane akcje lub udziały;
- zobowiązania inwestycyjne, zobowiązania związane z ochroną środowiska, a także zobowiązania związane z ochroną interesów pracowników i innych osób związanych ze spółką, w kapitale zakładowym której Spółka Pracownicza nabędzie akcje lub udziały w trybie oferty ogłoszonej publicznie, przetargu publicznego i negocjacji podjętych na podstawie publicznego zaproszenia;
- sposób zabezpieczenia wykonania wymienionych powyżej zobowiązań;
- sposób zabezpieczenia kwoty pozostałej do zapłaty za nabywane akcje lub udziały, po zapłaceniu przez Spółkę Pracowniczą pierwszej raty – jeżeli cena za akcje lub udziały zostanie rozłożona na raty.

Umowa sprzedaży akcji lub udziałów Skarbu Państwa może zawierać postanowienia, na mocy których:

- na Spółkę Pracowniczą zostaną nałożone dodatkowe obowiązki, np. socjalne wobec pracowników prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa lub inwestycyjne;
- określone zostaną warunki odpowiedzialności Spółki Pracowniczej, w przypadku, gdy nie będzie ona wykonywała nałożonych na nią w treści umowy obowiązków lub też będzie wykonywała te obowiązki w sposób nienależyty;
- Skarb Państwa zostanie zwolniony z odpowiedzialności za istnienie jakichkolwiek wad prawnych lub fizycznych rzeczy i praw wchodzących w skład majątku prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa;
- Spółka Pracownicza zobowiązuje się do niedochodzenia jakichkolwiek roszczeń, które mogłyby jej przysługiwać w stosunku do Skarbu Państwa w związku z nieujawnieniem przez Skarb Państwa istotnych informacji dotyczących sytuacji prawnej, finansowej i ekonomicznej prywatyzowanej spółki Skarbu Państwa.

Na marginesie jedynie wspomnieć należy, że odrębnym rodzajem prywatyzacji jest objęcie akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowej spółki Skarbu Państwa. W ramach tego trybu prywatyzacji nie będzie zawierana umowa prywatyzacyjna. Jedynymi wymogami, które muszą

zostać spełnione są:

- podjęcie przez Zgromadzenie Wspólników lub Walne Zgromadzenie spółki Skarbu Państwa uchwał w sprawach podwyższenia kapitału zakładowego tej spółki w drodze emisji nowych akcji lub utworzenia nowych udziałów oraz zmian statutu lub umowy spółki;
- złożenie w formie aktu notarialnego przez Spółkę Pracowniczą oświadczenia o przystąpieniu do spółki Skarbu Państwa i objęciu udziałów lub akcji w jej podwyższonym kapitale zakładowym – jeżeli spółka Skarbu Państwa będzie prowadziła działalność w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością;
- zawarcie pomiędzy spółką Skarbu Państwa a Spółką Pracowniczą umowy przeniesienia własności wkładów niepieniężnych - w przypadku wniesienia przez Spółkę Pracowniczą takich wkładów na pokrycie akcji lub udziałów w spółce Skarbu Państwa;
- zapłata przez Spółkę Pracowniczą ceny za nabywane akcje lub udziały Skarbu Państwa;
- wpisanie podwyższenia kapitału zakładowego spółki Skarbu Państwa i dokonanych w następstwie podwyższenia zmian umowy lub statutu tej spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego w terminie 6 miesięcy od dnia podjęcia uchwał we wskazanych powyżej sprawach.

5. PRZY LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTWA

Do umowy prywatyzacyjnej zawieranej w związku z likwidacją przedsiębiorstwa państwowego będą miały zastosowanie w sposób odpowiedni zasady dotyczące umów prywatyzacyjnych opisanych we wcześniejszych ustępach niniejszego rozdziału przewodnika.

Powyższe jest następstwem tego, że zadysponowanie składnikami materialnymi i niematerialnymi przedsiębiorstwa przeznaczonego do likwidacji może wiązać się z różnymi technikami stosowanymi przez organ założycielski tego przedsiębiorstwa. Od najkorzystniejszej - sprzedaży przedsiębiorstwa w całości, aż do sprzedaży składników majątku pozostałych w następstwie przeprowadzonej likwidacji przedsiębiorstwa. Może to być również wniesienie przedsiębiorstwa, jego części lub jedynie poszczególnych składników przedsiębiorstwa, do spółki według odmiennych reguł niż przewidziane w ustawie o komercjalizacji i prywatyzacji, lub rozporządzenie nimi na podstawie zawieranych umów prawa cywilnego.

Proszę jednak pamiętać, że w wielu przypadkach prywatyzacji przedsiębiorstwa w wyniku jego likwidacji nie będą miały zastosowania szczególne ograniczenia wynikające z ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Będzie to miało miejsce w szczególności w sytuacji, w których dojdzie do rozdysponowania jedynie części majątku likwidowanego przedsiębiorstwa.

VI. FINANSOWANIE KOMERCYJNE SPÓŁKI PRACOWNICZEJ

1. KAPITAŁY WŁASNE

Pierwszą kategorią kapitałów własnych Spółki Pracowniczej są wkłady wniesione przez pracowników przedsiębiorstwa państwowego oraz innych przystępujących do spółki wspólników, na pokrycie kapitału zakładowego tej spółki. Wkłady mogą być wnoszone w formie pieniężnej – gotówka, lub niepieniężnej – na przykład nieruchomości lub rzeczy ruchome. Drugą kategorią są środki finansowe generowane przez Spółkę Pracowniczą, czyli generowany przez spółkę zysk.

Zapłata za nabycie przedsiębiorstwa państwowego w trybie prywatyzacji bezpośredniej następuje środkami pieniężnymi, zaś zapłata za nabycie akcji skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego następuje gotówką, poleceniem przelewu, czekiem potwierdzonym przez bank, czekiem rozrachunkowym, obligacjami lub innymi papierami wartościowymi emitowanymi przez Skarb Państwa, o ile warunki emisji tych obligacji lub papierów wartościowych przewidują ich wykorzystanie do zapłaty za akcje zbywane przez Skarb Państwa, akcjami lub w formie zwiększenia funduszy statutowych albo kapitału zakładowego państwowych osób prawnych.

W związku z powyższym należy wskazać, iż optymalnym rozwiązaniem jest zapewnienie Spółce Pracowniczej jak największej ilości środków własnych na nabycie przedsiębiorstwa państwowego oraz ewentualne podejmowanie w ramach przedsiębiorstwa nowych inwestycji lub modernizacji. Najkorzystniejszej byłoby, aby Spółka Pracownicza angażowała środki obce czyli pochodzące z kredytów, pożyczek lub od inwestorów jedynie wówczas, gdy będzie to niezbędne do zapewnienia jej dalszego rozwoju.

Niewątpliwą korzyścią wynikającą z finansowania działalności Spółki Pracowniczej ze środków własnych jest brak konieczności zaciągania dodatkowych zobowiązań przez spółkę lub przez jej wspólników, które skutkowałyby obciążeniem majątku Spółki Pracowniczej lub majątków osobistych ww. osób. Zaletą jest ponadto brak wpływu osób trzecich na funkcjonowanie Spółki Pracowniczej, jak ma to na przykład miejsce w przypadku wejścia do spółki inwestora, oraz możliwość przeznaczenia dochodów generowanych przez sprywatyzowane przedsiębiorstwo na dalsze inwestycje lub wypłatę zysku, nie zaś na spłacanie zobowiązań z kredytów lub pożyczek.

Wadą finansowania działalności Spółki Pracowniczej wyłącznie ze środków własnych spółki jest to, że ich ilość może okazać się niewystarczająca. Pracownicy przedsiębiorstwa państwowego przystępujący do Spółki Pracowniczej mogą bowiem dysponować ograniczonymi funduszami i mogą nie być skłonni do zaciągania indywidualnych zobowiązań w celu wniesienia do tej spółki większych wkładów. Z tego względu, jednym z najistotniejszych zadań stojących przed założycielami Spółki Pracowniczej jest skłonienie jak największej liczby pracowników przedsiębiorstwa państwowego do przystąpienia do spółki, co po pierwsze ułatwi uzyskanie przez Spółkę Pracowniczą odpowiedniej ilości środków finansowych, a po drugie spowoduje równoczesne zmniejszenie wysokości środków, które każdy ze wspólników Spółki Pracowniczej będzie musiał przeznaczyć na prowadzoną przez nią działalność.

2. KREDYTY I POŻYCZKI

W przypadku gdy środki własne nie wystarczają, na pokrycie wszystkich wydatków związanych z nabyciem przedsiębiorstwa państwowego, konieczne może się okazać zaciągnięcie przez Spółkę Pracowniczą zobowiązań w formie kredytów lub pożyczek. Możliwe jest również zaciąganie powyższych zobowiązań indywidualnie przez osoby uczestniczące w Spółce Pracowniczej, w celu wniesienia pozyskanych w ten sposób środków do Spółki Pracowniczej.

Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Pożyczka może być udzielona przez dowolny podmiot, na każdy prawnie dopuszczalny cel. Umowa pożyczki nie musi określać terminu spłaty, lecz w takim wypadku pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zwrotu pożyczki w ciągu 6 tygodni po wypowiedzeniu umowy przez dającego pożyczkę. W przypadku, gdy umowa pożyczki zawarta zostanie na kwotę wyższą niż 500,- złotych, umowa powinna być stwierdzona pismem.

Przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

W przeciwieństwie do pożyczki, kredyt może być udzielany wyłącznie przez uprawnione podmioty, w szczególności banki. Ponadto umowa kredytowa powinna określać, w szczególności cel, na który kredyt został udzielony, a także zasady i termin spłaty kredytu.

Należy pamiętać, iż w przypadku skorzystania przez Spółkę Pracowniczą ze środków pochodzących z pożyczek lub kredytów, powstaje obowiązek ich zwrotu, powiększonych o należne odsetki oraz prowizje.

Warunkiem udzielenia pożyczki lub kredytu Spółce Pracowniczej, może być ustanowienie odpowiedniego zabezpieczenia wierzytelności, w szczególności poprzez ustanowienie hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, poręczenia lub gwarancji bankowej. Możliwości uzyskiwania gwarancji i poręczeń bankowych, w szczególności w zakresie procesów prywatyzacji zostały omówione w rozdziale VII. przewodnika.

Zaletą korzystania przez Spółkę Pracowniczą ze środków pochodzących z pożyczek lub kredytów, jest brak konieczności angażowania do spółki osób trzecich, które wraz z wniesieniem do spółki kapitału uzyskiwałyby wpływ na bieżącą działalność spółki. W szczególności może się to odnosić do inwestora, który może warunkować swój udział w spółce od ustalenia w niej jakiegoś szczególnego ładu korporacyjnego zabezpieczającego jego interesy.

Ograniczeniami w korzystaniu ze środków pochodzących z pożyczek lub kredytów może być zdolność kredytowa nowo zawiązanej Spółki Pracowniczej oraz konieczność ustanowienia zabezpieczeń i spłaty, która to konieczność może być z kolei ograniczona wartością posiadanych przez Spółkę Pracowniczą środków trwałych. Ograniczenia te będą tym bardziej istotne, o ile o udzielenie pożyczek lub kredytów starać się będą wspólnicy Spółki Pracowniczej, nie zaś sama spółka.

3. INWESTOR

Niezależnie od trybu przeprowadzenia prywatyzacji, może zaistnieć sytuacja, w której Spółka Pracownicza nie będzie dysponować wystarczającą ilością własnych środków finansowych, a równocześnie nie będzie mogła, bądź nie będzie chciała finansować działalności z kredytów i pożyczek. W takiej sytuacji Spółka Pracownicza może skorzystać z pomocy inwestora.

Pomoc inwestora może polegać na dokapitalizowaniu istniejącej Spółki Pracowniczej i zapewnieniu jej środków finansowych umożliwiających nabycie akcji lub udziałów skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego, nabycie przedsiębiorstwa lub finansowanie bieżącej działalności Spółki Pracowniczej w czasie trwania umowy o odpłatne korzystanie z przedsiębiorstwa w tym spłatę rat związanych z zawarciem ww. umów oraz realizację planów modernizacyjnych, jak również podejmowanie nowych inwestycji. Inwestor może także przyłączyć się do Spółki Pracowniczej już na etapie jej zawiązywania, zapewniając środki na realizację wyżej wymienionych celów.

Niewątpliwą zaletą inwestycji w Spółkę Pracowniczą jest możliwość wzajemnego uzupełniania się zapewniającego środki finansowe inwestora oraz uczestniczących w spółce osób związanych z prywatyzowanym przedsiębiorstwem.

Dotychczasowi pracownicy przedsiębiorstwa są w stanie zapewnić inwestorowi *know how* związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa, znajomość rynku oraz będą w stanie ułatwić wejście na określony segment rynku, zarówno poprzez udostępnienie zaplecza technologicznego jak i doświadczonej kadry pracowniczej. Niewątpliwie zaletą z punktu widzenia inwestora jest możliwość wykorzystania istniejącego przedsiębiorstwa oraz doświadczenia jego pracowników, bez konieczności ponoszenia kosztów związanych z budową przedsiębiorstwa od podstaw oraz wydatków inwestycyjnych niezbędnych dla wejścia na rynek. Warto zwrócić uwagę, iż oprócz bezpośrednich korzyści finansowych związanych z niższymi kosztami inwestycji, istnieją też korzyści pośrednie, polegające na znacznym skróceniu czasu potrzebnego do osiągnięcia przez spółkę wysokiej pozycji na rynku, zwłaszcza w przypadku gdy inwestor decyduje się na wsparcie przedsiębiorstwa mającego już utrwaloną pozycję oraz cieszącego się pewną renomą. Ponadto, wraz ze skróceniem czasu potrzebnego na osiągnięcie wysokiej pozycji na rynku, inwestor będzie w stanie odpowiednio szybciej zrealizować zyski oraz uzyskać zwrot poniesionych nakładów.

Dla pracowników przedsiębiorstwa państwowego chcących mieć udział w procesie przekształcenia przedsiębiorstwa, znalezienie inwestora może stanowić w pewnych wypadkach jedyną możliwość zdobycia finansowania. Jak wskazano wyżej, zarówno założenie Spółki Pracowniczej jak również nabycie przedsiębiorstwa oraz otrzymanie go do odpłatnego korzystania związane jest z koniecznością ponoszenia istotnych kosztów, które nie zawsze mogą być sfinansowane ze środków własnych bądź kredytów. Przystąpienie do Spółki Pracowniczej inwestora może w takiej sytuacji stanowić jedyną możliwą drogę przekształcenia przedsiębiorstwa w taki sposób, aby pracownicy nie tylko mieli wpływ na dalsze jego funkcjonowanie, ale również aby mogli aktywnie wpływać na jego rozwój i stać się beneficjentami zachodzących w nim przemian. W przypadku Spółek Pracowniczych, które otrzymują przedsiębiorstwo do odpłatnego korzystania, wejście inwestora do spółki jest wręcz wymagane w związku z obowiązkiem objęcia co najmniej 20% akcji lub udziałów w spółce pracowniczej przez osoby niezatrudnione w prywatyzowanym przedsiębiorstwie.

Poszukując inwestora należy przede wszystkim określić jasno cele potencjalnej współpracy, tzn. czy inwestor ma być wyłącznie dostarczycielem środków finansowych, czy też ma aktywnie uczestniczyć w prowadzeniu interesów Spółki Pracowniczej. Najlepszym rozwiązaniem jest znalezienie inwestora, który będzie zainteresowany długoterminowym wspieraniem przedsiębiorstwa i będzie gotowy na ponoszenie kosztów związanych z potencjalnymi inwestycjami, zarówno na modernizację jak też na rozpoczynanie nowych przedsięwzięć. Kolejnym istotnym aspektem jest porozumienie dotyczące kierunków rozwoju Spółki Pracowniczej oraz pomysłu na jej dalsze funkcjonowanie. Pozwoli to uniknąć w przyszłości sytuacji, w których dojdzie do zasadniczych rozbieżności pomiędzy udziałowcami w sprawach o kluczowym znaczeniu dla kierunku rozwoju Spółki Pracowniczej.

Gdy dojdzie do porozumienia pomiędzy Spółką Pracowniczą a inwestorem, proces wejścia inwestora do spółki następuje z reguły w wyniku realizacji zobowiązań wynikających z podpisanej umowy inwestycyjnej. Spółka Pracownicza w ramach umowy inwestycyjnej zobowiązuje się do tego, iż zostaną wyemitowane nowe akcje lub udziały oraz zostanie podniesiony kapitał zakładowy, zaś inwestor

zobowiązuje się do objęcia określonej ilości akcji lub udziałów tej spółki. Istotnym elementem jest odpowiednie dostosowanie ładu korporacyjnego w Spółce Pracowniczej w taki sposób, by zapewnić obu stronom gwarancję uczestniczenia w procesach decyzyjnych, przy równoczesnym uniknięciu sytuacji, w których mogłoby dojść do paraliżu decyzyjnego.

Inwestora można szukać zarówno wśród podmiotów operujących na tym samym rynku – inwestorów branżowych, jak również wśród funduszy inwestycyjnych lub wśród inwestorów prywatnych. Inwestorem mogą być zarówno osoby fizyczne jak również osoby prawne, z zastrzeżeniem ograniczeń dotyczących Spółek Pracowniczych, którym oddawane są do odpłatnego korzystania przedsiębiorstwa państwowe. Osoby prawne mogą przystępować do ww. spółek tylko za zezwoleniem ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Dodatkowo, osoby prawne mogą także obejmować akcje lub udziały w podwyższonym kapitale zakładowym Spółki Pracowniczej dopiero po upływie dwóch lat od zawarcia umowy o oddaniu przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania tylko jeśli umowa ta to przewiduje.

Jak już wskazano wcześniej, do wejścia inwestora do Spółki Pracowniczej może dojść zarówno na etapie jej zakładania, jak również już w okresie działania spółki. Warto zauważyć, że w przypadku gdy inwestor przystępuje do funkcjonującego podmiotu, zachodzi konieczność dostosowania statutu lub umowy Spółki Pracowniczej nie tylko w zakresie wysokości kapitału zakładowego, emisji nowych akcji lub utworzenia nowych udziałów, lecz również w zakresie ładu korporacyjnego, co może wiązać się na przykład z przyznaniem określonych uprawnień w przedmiocie powoływania organów tej spółki. Dokonywanie takich zmian wymaga negocjacji z inwestorem i może być utrudnione w przypadku, gdyby istniejący ład korporacyjny był wynikiem consensusu pomiędzy dotychczasowymi współnikami Spółki Pracowniczej. Aby uniknąć wspomnianych wyżej trudności, wydaje się zasadne aby postarać się o znalezienie odpowiedniego inwestora już na etapie zakładania Spółki Pracowniczej, co nie tylko wzmocni pozycję Spółki Pracowniczej na etapie zawierania umowy prywatyzacyjnej, ale również pozwoli uniknąć potencjalnego zamieszania związanego z modyfikacjami ładu korporacyjnego oraz ponoszenia kosztów tych zmian.

Jak wynika z powyższego, porozumienie pracowników prywatyzowanego przedsiębiorstwa z potencjalnym inwestorem, w celu wspólnego przejęcia przedsiębiorstwa państwowego może stać się kluczowym czynnikiem wpływającym na szybkość oraz jakość procesu prywatyzacji oraz przede wszystkim stanowić źródło wymiernych korzyści tak dla pracowników jak i dla inwestora.

VII. WSPARCIE DLA PRYWATYZACJI PRACOWNICZEJ

1. GWARANCJE I PORĘCZENIA

Jednym z głównych problemów, zarówno dla potencjalnych nabywców przedsiębiorstw państwowych, pracowników chcących założyć Spółkę Pracowniczą, jak również w późniejszym okresie dla samej Spółki Pracowniczej może być trudność z uzyskaniem środków finansowych. Jak już wspomniano wcześniej, są one niezbędne w celu opłacenia kapitału zakładowego, a następnie w celu finansowania zakupu przedsiębiorstwa oraz opłat dodatkowych ponoszonych w przypadku objęcia przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Konieczność poniesienia dużej ilości wydatków inwestycyjnych w krótkim czasie może powodować kłopoty z bieżącym finansowaniem działalności, rozpoczynaniem nowych inwestycji oraz modernizowaniem przedsiębiorstwa. Źródłem finansowania mogą być środki własne pracowników przedsiębiorstwa, środki wypracowane przez Spółkę Pracowniczą, bądź środki pochodzące od inwestora, z kredytu lub z pożyczki.

W przypadku finansowania powyższych wydatków z kredytu, możliwe jest skorzystanie z systemu poręczeń i gwarancji.

Poręczenie oraz gwarancje mogą być udzielane na zasadach określonych w ustawie z dnia 08 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre inne osoby prawne. Na podstawie powyższej ustawy możliwe jest, w szczególności, udzielanie poręczeń i gwarancji w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa przez Radę Ministrów, ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub Bank Gospodarstwa Krajowego lub przez Bank Gospodarstwa Krajowego we własnym imieniu i na własny rachunek w ramach realizacji rządowych programów społeczno - gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.

Powyższe poręczenia i gwarancje mogą obejmować w szczególności spłaty kredytów, wykonania zobowiązań wynikających z obligacji, wykonania zobowiązań wynikających z transakcji zabezpieczających przed ryzykiem zmiany stopy procentowej lub ryzykiem walutowym, związanych z poręczonym lub gwarantowanym przez Skarb Państwa kredytem lub emisją obligacji oraz, w przypadku poręczeń udzielanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego, wykonania innych zobowiązań, w szczególności należytego wykonania umowy lub wniesienia wadium.

W przypadku wystąpienia z wnioskiem o udzielenie poręczenia lub gwarancji spłaty kredytu do jednego z powyższych podmiotów, działających w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa, możliwe jest uzyskanie poręczeń lub gwarancji w wysokości od 10 mln euro do 30 mln euro, a przypadku Rady Ministrów, nawet powyżej 30 mln euro.

Poręczenia lub gwarancje udzielane przez Radę Ministrów lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych mogą być udzielane do wysokości 50% pozostającej do spłaty kwoty kredytu objętego poręczeniem lub gwarancją wraz z 50% należnych odsetek od tej kwoty i innych kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem.

Warunkiem uzyskania poręczeń i gwarancji jest przeznaczenie objętego nimi kredytu na finansowanie przedsięwzięć inwestycyjnych zapewniających, w szczególności, tworzenie nowych miejsc pracy związanych z daną inwestycją w ramach pomocy regionalnej, wdrażanie nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych będących wynikiem badań naukowych lub prac rozwojowych oraz restrukturyzację przedsiębiorstw, lub na spłatę, objętego już poręczeniem lub gwarancją Skarbu Państwa, zobowiązania wraz z odsetkami i innymi kosztami bezpośrednio związanymi z tym zobowiązaniem. Ponadto, udzielenie poręczenia lub gwarancji jest możliwe tylko w wypadku, gdy z analizy przeprowadzonej na podstawie wniosku oraz załączonych do niego dokumentów wynika, że podmiot, którego zobowiązania mają być objęte poręczeniem lub gwarancją, będzie w stanie wykonać te zobowiązania. Konieczne jest ponadto ustanowienie przez kredytobiorcę zabezpieczenia na rzecz Skarbu Państwa.

Wniosek dotyczący udzielenia poręczenia lub gwarancji należy złożyć odpowiednio do ministra właściwego do spraw finansów publicznych lub do Banku Gospodarstwa Krajowego. Szczegółowe informacje dotyczące składania wniosku, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentów, które muszą być do wniosku dołączone zawarte są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 maja 2009 roku w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancji oraz opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji.

Jak już wspomniano wyżej, możliwe jest również uzyskiwanie poręczeń i gwarancji przez Bank Gospodarstwa Krajowego działający we własnym imieniu i na własny rachunek w ramach realizacji rządowych programów społeczno - gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego.

Przykładem takiego planu, który może mieć znaczenie w procesie prywatyzacji jest program „*Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego*”. Podstawowym celem tego programu jest stworzenie jak najszerszej możliwości wykorzystywania poręczeń i gwarancji dla zabezpieczenia ryzyka finansowania i realizacji projektów służących w szczególności rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw, realizacji projektów infrastrukturalnych oraz ułatwiających wykorzystywanie pomocy unijnej.

W ramach powyższego programu możliwe jest udzielanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego poręczeń, w szczególności w ramach portfelowych linii poręczeniowych, indywidualnych poręczeń i gwarancji, poręczeń dla firm factoringowych oraz linii poręczeniowej dla firm leasingowych.

Poręczenia i gwarancje do wysokości 400 tys. złotych udzielane są przez fundusze regionalne i lokalne z udziałem Banku Gospodarstwa Krajowego (Krajowa Grupa Poręczeniowa), zaś Bank Gospodarstwa Krajowego udziela poręczeń i gwarancji od 100 tys. złotych (w rejonach w których nie działają wyżej wymienione fundusze) lub od 400 tys. złotych do 10 mln euro. Powyższe poręczenia i gwarancje mogą być udzielane maksymalnie do wysokości 80% kwoty kredytu.

Poręczenia i gwarancje udzielane są na warunkach rynkowych i mogą być udzielone spółkom posiadającym zdolność kredytową. Warunkiem ich udzielenia jest ustanowienie przez kredytobiorcę zabezpieczenia.

Wniosek o udzielenie poręczenia lub gwarancji składa się w instytucji udzielającej kredytu.

Warto dodać, iż od dnia 20 października 2009 roku obowiązuje kolejny program Rady Ministrów – „Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)”. Realizacja tego programu pozwala na uzyskiwanie gwarancji i poręczeń przez podmioty uczestniczące w postępowaniach prywatyzacyjnych - więcej na ten temat w rozdziale X. przewodnika.

2. POMOC PUBLICZNA W PRYWATYZACJI

Podmioty uczestniczące w procesach prywatyzacji, oprócz uzyskania omówionych wyżej poręczeń oraz gwarancji, mogą uzyskać wsparcie poprzez otrzymanie pomocy publicznej. Pomoc publiczną, którą można uzyskać w związku z prywatyzacją przedsiębiorstw państwowych można na potrzeby niniejszego opracowania podzielić na trzy kategorie:

1. pomoc związaną z realizacją nowych inwestycji,
2. pomoc na restrukturyzację Spółek Pracowniczych korzystających odpłatnie z przedsiębiorstwa państwowego,
3. pomoc na ratowanie lub restrukturyzację dla spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Pomoc związana z realizacją nowych inwestycji

O udzielenie pomocy publicznej związanej z realizacją nowych inwestycji mogą się ubiegać podmioty, które nabywają akcje skomercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego spłacając należność w ratach oraz podmioty nabywające przedsiębiorstwo państwowe w trybie prywatyzacji bezpośredniej – zarówno dokonujące zakupu przedsiębiorstwa państwowego, jak również Spółki Pracownicze, które zawarły umowę o odpłatnym korzystaniu z przedsiębiorstwa państwowego i w ratach spłacają należność - w przypadku wcześniejszego przejścia przedsiębiorstwa.

Po przejściu przedsiębiorstwa państwowego, często niezbędne jest poniesienie przez nabywcę dodatkowych nakładów związanych z koniecznością rozwoju i rozbudowy przedsiębiorstwa w celu podjęcia skutecznej konkurencji z innymi podmiotami na rynku. Modernizacja może być związana z zakupem nowych urządzeń technicznych, które będą wykorzystywane w przedsiębiorstwie, wykupieniem najmowanych lub dzierżawionych nieruchomości, zatrudnieniem wykwalifikowanych pracowników lub podjęciem innych działań mających na celu poprawienie długookresowej zdolności do konkurowania na rynku. Nabywcy, którzy zdecydowali się na podjęcie takich działań – nowych inwestycji, mogą liczyć na wsparcie ze strony państwa poprzez uzyskanie pomocy publicznej.

Pomoc związana z realizacją nowej inwestycji może przyjąć formę:

1. zastosowania preferencyjnych stawek oprocentowania rat w przypadku zakupu przedsiębiorstwa lub wcześniejszego przejścia przedsiębiorstwa na rzecz Spółki Pracowniczej,
2. zwolnienia Spółki Pracowniczej z części opłat dodatkowych.

Zastosowanie w stosunku do nabywców przedsiębiorstw państwowych preferencyjnych stawek oprocentowania rat, może stanowić dla nich szansę zmniejszenia kosztów związanych z poniesieniem przez nich nakładów inwestycyjnych na nabycie ww. przedsiębiorstw, poprzez zastosowanie oprocentowania poniżej stopy referencyjnej.

Zwolnienie Spółki Pracowniczej z obowiązku zapłaty opłat dodatkowych, wynikających z odpłatnego korzystania z przedsiębiorstwa, może nastąpić do wysokości nawet 2/3 opłat przypadających do zapłaty w okresie pierwszych 8 kwartałów obowiązywania umowy.

Nowymi inwestycjami, z którymi związana jest możliwość uzyskania powyższej pomocy publicznej są inwestycje związane z rozbudową prywatyzowanego przedsiębiorstwa, jak również z rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego bądź produktu. Za nową inwestycję uznaje się również nabycie przedsiębiorstwa w trybie prywatyzacji bezpośredniej, jeżeli przedsiębiorstwo to, z przyczyn ekonomicznych, zostałoby zlikwidowane, gdyby nie zostało nabyte.

Pierwszym warunkiem udzielenia ww. pomocy publicznej jest co najmniej 25% udział Spółki Pracowniczej w poniesieniu kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą publiczną. Udział ten musi być pokryty ze środków własnych lub finansowania zewnętrznego bez udziału środków publicznych. Pozostała część może pochodzić wyłącznie z innych źródeł, niż środki własne, na przykład z kredytu.

Drugim warunkiem jest utrzymanie działalności gospodarczej w regionie, w którym udzielono pomocy przez co najmniej 3 lata w przypadku małych i średnich przedsiębiorców lub przez 5 lat w przypadku pozostałych przedsiębiorców. Przedsiębiorcy inni niż mali lub średni mają ponadto obowiązek wykazać wystąpienie efektu zachęty, o którym mowa w art. 8 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008.

Kosztami kwalifikującymi się do objęcia pomocą publiczną są koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne związane z rozbudową przedsiębiorstwa, dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa przez wprowadzenie nowych produktów lub zasadniczą zmianą procesu technologicznego przedsiębiorstwa. W przypadku przedsiębiorstw w likwidacji lub takich, które zostałyby zlikwidowane, gdyby nie zostały nabyte, do kosztów tych zalicza się również koszty nabycia środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, pod warunkiem, że są one nabywane przez inwestora niezależnego od zbywcy. Ograniczenia tego nie stosuje się w przypadku przekazania przedsiębiorstwa małego przedsiębiorcy rodzinie pierwotnego właściciela (pierwotnych właścicieli) lub byłym pracownikiem.

Należy zwrócić uwagę, iż nie uważa się za inwestycję nabycia wyłącznie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa.

Szczegółnej regulacji podlega nabywanie aktywów objętych najmem lub dzierżawą. Spółka Pracownicza może uwzględnić koszty nabycia gruntów lub budynków objętych najmem lub dzierżawą, jeżeli najem lub dzierżawa trwają przez okres co najmniej 5 lat, lub 3 lat w przypadku przedsiębiorcy innego niż mały lub średni. W przypadku pozostałych aktywów, koszty związane z nabyciem uwzględnia się jeśli najem lub dzierżawa mają formę leasingu finansowego oraz obejmują zobowiązania do nabycia aktywów z dniem upływu okresu najmu lub dzierżawy.

Spółka Pracownicza może ponadto wliczyć do kosztów realizacji nowej inwestycji również powstałe koszty płacy, pod warunkiem, że miejsca pracy powstaną najpóźniej w okresie 3 lat od zakończenia inwestycji, będą stanowiły wzrost netto liczby osób zatrudnionych w tej spółce w porównaniu ze średnią za poprzednie 12 miesięcy oraz, że zostaną utrzymane przez co najmniej 3 lata, lub 5 lat w przypadku przedsiębiorców innych niż mali lub średni.

Pewnym ograniczeniem w stosunku do przedsiębiorców innych niż mali oraz średni jest ograniczenie możliwości uwzględniania kosztów inwestycji w wartości niematerialne i prawne. Powyższe koszty są uwzględniane jedynie do wysokości 50% całkowitych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą.

Wielkość pomocy publicznej uzależniona jest od regionu, w którym jest udzielana pomoc na realizację nowej inwestycji. W zależności od województwa może się ona wahać od 30% do 50% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą.

Ustawodawca przewidział możliwość podwyższenia powyższych progów w przypadku realizacji nowych inwestycji przez małych przedsiębiorców – o 20 punktów procentowych, lub średnich przedsiębiorców – o 10 punktów procentowych. Podwyższenie to nie jest możliwe w przypadku pomocy przyznanej na realizację dużych inwestycji oraz pomocy dla sektora transportowego.

Pomocy publicznej nie udziela się w przypadkach określonych w art. 1 ust. 2 - 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 06 sierpnia 2008 roku, oraz w przypadkach gdy koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą przekraczają 50 mln euro.

Istotnym ograniczeniem jest w chwili obecnej ograniczenie czasowe, zgodne z którym pomoc publiczna przyznawana na warunkach określonych powyżej może być udzielana jedynie do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Pomoc publiczna udzielana jest na podstawie umowy określającej wartość pomocy, harmonogram realizacji, przedmiot nowej inwestycji, numer programu referencyjnego programu pomocowego oraz zobowiązania do zwrotu uzyskanej pomocy w przypadku stwierdzenia, że została ona wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem.

Pomoc na restrukturyzację dla Spółek Pracowniczych korzystających odpłatnie z przedsiębiorstwa państwowego

Drugą kategorią pomocy publicznej, na którą jednak mogą liczyć tylko Spółki Pracownicze korzystające odpłatnie z przedsiębiorstwa państwowego, jest pomoc na restrukturyzację. Ubiegać się o nią mogą spółki, które:

1. mają status małego lub średniego przedsiębiorcy;
2. znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej;

3. nie prowadzą działalności gospodarczej w sektorach: hutnictwa żelaza i stali, górnictwa węgla, rybołówstwa i akwakultury, lotnictwa oraz w zakresie produkcji, przetwarzania lub obrotu produktami, o których mowa w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;
4. nie należą do grupy kapitałowej lub nie są przejmowane przez grupę kapitałową albo należąc do grupy kapitałowej ich trudna sytuacja ekonomiczna ma charakter wewnętrzny i nie może być przezwyciężona przez samą grupę kapitałową oraz nie jest wynikiem nieuzasadnionego podziału kosztów w ramach tej grupy kapitałowej.

Przeznaczona na restrukturyzację Spółki Pracowniczej pomoc publiczna polega na zmianie postanowień umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania przez:

1. odroczenie terminu spłaty rat kapitałowych lub opłat dodatkowych, których termin płatności jeszcze nie upłynął,
2. rozłożenia na raty spłaty rat kapitałowych lub opłat dodatkowych, których termin płatności już upłynął.

Aby skorzystać z powyższej pomocy Spółka Pracownicza musi przede wszystkim przygotować plan restrukturyzacji, którego realizacja w możliwie najkrótszym okresie czasu, umożliwi odzyskanie długookresowej zdolności do konkutowania na rynku. Realizacja planu restrukturyzacji wymaga zaangażowania środków własnych przedsiębiorcy, przez które rozumie się środki finansowe przedsiębiorcy, jego udziałowców lub grupy kapitałowej, do której należy, środki pochodzące ze sprzedaży zbędnego majątku oraz środki uzyskane od instytucji finansowych na warunkach rynkowych oraz bez udziału pomocy publicznej. Tak rozumiane środki własne przedsiębiorcy stanowić muszą co najmniej 25% w przypadku małych przedsiębiorców oraz 40% w przypadku średnich przedsiębiorców. Pomoc publiczna stanowi uzupełnienie środków własnych przedsiębiorcy.

W przypadku średnich przedsiębiorców dodatkowym warunkiem udzielenia pomocy na restrukturyzację jest zastosowanie środków wyrównujących zakłócenia konkurencji na rynku, w szczególności polegających na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku.

Pomoc na restrukturyzację nie może służyć finansowaniu nowych inwestycji, z wyjątkiem inwestycji niezbędnych do odzyskania przez przedsiębiorcę długookresowej zdolności do konkutowania na rynku oraz nie może być udzielona, jeżeli restrukturyzacja ogranicza się wyłącznie do restrukturyzacji finansowej i nie prowadzi do usunięcia przyczyn powstawania strat.

W celu uzyskania pomocy publicznej, Spółka Pracownicza musi przygotować oraz złożyć odpowiedni wniosek do ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa. Wniosek składany jest zgodnie z wzorem, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 roku w sprawie pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji.

Wniosek może być złożony dopiero po upływie trzeciego roku obowiązywania umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania.

Do wniosku należy dołączyć dokumenty określone w §12 ww. rozporządzenia, w tym w szczególności zatwierdzony przez właściwy organ statutowy przedsiębiorcy plan restrukturyzacji, informację o otrzymanej pomocy publicznej oraz analizę rynku zawierającą elementy określone w części III.8.B pkt 2.1 załącznika I do rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE.

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dokonuje oceny wiarygodności i realności planu restrukturyzacji oraz zgodności wnioskowanej pomocy z warunkami jej udzielenia. Po pozytywnej ocenie planu restrukturyzacji, minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dokonuje jego zatwierdzenia oraz zawiera ze Spółką Pracowniczą umowę, na mocy której dochodzi do modyfikacji wspomnianych wyżej postanowień umowy o oddanie przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania

Zawarcie ww. umowy podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, chyba że nie przewyższa równowartości 10 mln euro, a także gdy Spółka Pracownicza znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej i spełnia kryteria kwalifikujące do objęcia postępowaniem upadłościowym lub wykazuje odpowiednio wysokie niepokryte straty z lat ubiegłych. Niezależnie od tego notyfikacja jest wymagana gdy Spółka Pracownicza działa na rynku, na którym występuje długoterminowa strukturalna nadprodukcja lub jeśli

przejęła aktywa innego przedsiębiorcy, który otrzymał pomoc na ratowanie lub pomoc na restrukturyzację.

Należy zwrócić uwagę na to, że realizacja planu restrukturyzacji wiąże się z poniesieniem przez Spółkę Pracowniczą, w stosunkowo krótkim czasie, wielu wydatków. Umożliwienie jej rozłożenia w czasie rat związanych z umową, na mocy której spółka otrzymała przedsiębiorstwo do odpłatnego korzystania niewątpliwie stanowi istotne ułatwienie w okresie modernizacji.

Pomoc na ratowanie lub restrukturyzację dla spółek z udziałem Skarbu Państwa

Z pomocy na ratowanie lub restrukturyzację dla spółek z udziałem Skarbu Państwa skorzystać mogą spółki, które:

1. znajdują się w trudnej sytuacji ekonomicznej
2. podjęły działalność gospodarczą w danej dziedzinie w okresie co najmniej 3 lat przed dniem wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy,
3. nie prowadzą działalności gospodarczej w sektorach hutnictwa żelaza i stali oraz górnictwa węgla,
4. spełniają szczegółowe kryteria określone w przepisach prawa Unii Europejskiej dotyczących udzielania pomocy publicznej - jeżeli prowadzą działalność gospodarczą w sektorach rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury lub lotnictwa,
5. nie należą do grupy kapitałowej ani nie są przejmowane przez grupę kapitałową, z wyjątkiem sytuacji, gdy wykażą, że ich trudna sytuacja ekonomiczna:
 - a) ma charakter wewnętrzny i nie jest wynikiem nieuzasadnionego podziału kosztów w ramach grupy oraz
 - b) jest zbyt poważna, aby mogła zostać przezwyciężona przez samą grupę.

Procedurę składania wniosków o przyznanie pomocy na ratowanie lub restrukturyzację rozpoczyna publikacja przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa ogłoszenia o wszczęciu procedury. Podmioty zainteresowane otrzymaniem powyższej pomocy powinny złożyć pisemny wniosek, zgodny ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa z dnia 06 kwietnia 2007 roku w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorców, w terminie wskazanym w ogłoszeniu.

Minister właściwy do spraw Skarbu Państwa dokonuje analizy zgłoszonych wniosków oraz wskazuje przedsiębiorców, którym zamierza udzielić pomocy publicznej.

Udzielenie pomocy publicznej na ratowanie lub restrukturyzację następuje poprzez zawarcie umowy pomiędzy ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa oraz przedsiębiorcą oraz uzależnione jest od jej zatwierdzenia przez Komisję Europejską oraz jest dopuszczalne, co do zasady, tylko raz na 10 lat.

Pomoc na ratowanie

Pomoc na ratowanie ma charakter pomocy doraźnej dla przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej i udzielana jest w formie pożyczki, która może stanowić równowartość do 10 mln euro. Okres spłaty powyższej pożyczki nie może być dłuższy niż 6 miesięcy od dnia zawarcia umowy w tym przedmiocie z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Pomoc na restrukturyzację

Pomoc na restrukturyzację jest skierowana do znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorców, którzy chcą dokonać modernizacji swego przedsiębiorstwa.

Pomoc ta jest udzielana w formie pożyczki, dotacji, podwyższenia kapitału zakładowego poprzez objęcie akcji lub udziałów, zmiany terminów spłaty lub konwersji pożyczki na ratowanie na kapitał zakładowy przedsiębiorcy.

Warunkiem jej udzielenia jest, podobnie jak w przypadku Spółek Pracowniczych, opracowanie planu restrukturyzacji, którego celem będzie przywrócenie przedsiębiorcy długookresowej zdolności do konkurowania na rynku.

Pomoc publiczna na restrukturyzację stanowi na uzupełnienie przeznaczonych na realizację planu środków własnych przedsiębiorcy, które muszą wynosić odpowiednio co najmniej:

1. 25% w przypadku małego przedsiębiorcy,
2. 40% w przypadku średniego przedsiębiorcy,
3. 50% w przypadku pozostałych przedsiębiorców.

W przypadku pomocy na restrukturyzację udzielanej przedsiębiorcy innemu niż mały, warunkiem jej udzielenia jest zastosowanie środków wyrównujących zakłócenia konkurencji na rynku, w szczególności polegających na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku.

VIII. PRZYDATNE WZORY

1. TERM SHEET

Dla usprawnienia procesu przygotowania umowy inwestycyjnej, celowe jest przyjęcie przez strony tzw. term sheetu – dokumentu wstępnego, określającego harmonogram transakcji oraz główne założenia przygotowywanej umowy inwestycyjnej. Poniżej przedstawiony został przykładowy wzór struktury term sheetu wskazujący elementy, które uwzględnione powinny zostać w trakcie negocjacji.

I. STRUKTURA, HARMONOGRAM ORAZ CEL TRANSAKCJI

Przykładowy harmonogram:

1. zawarcie umowy o zachowaniu poufności;
2. uzgodnienie podstawowych warunków transakcji;
3. przeprowadzenie przez inwestora audytu finansowego oraz prawnego spółki (*due diligence* spółki/prywatyzowanego przedsiębiorstwa);
4. przygotowanie dokumentów niezbędnych do realizacji transakcji (umowa inwestycyjna, uchwała Zgromadzenia Wspólników zmieniająca umowę spółki oraz podwyższająca kapitał zakładowy, kontrakt menedżerski oraz pozostałe typowe załączniki);
5. przygotowanie planu rozwoju spółki, a także pierwszego biznesplanu oraz budżetu spółki;
6. podpisanie umowy inwestycyjnej;
7. zmiana/zawarcie umowy spółki, podwyższenie kapitału zakładowego spółki, objęcie i pokrycie nowych akcji/udziałów w spółce przez inwestora oraz przeprowadzenie pozostałych czynności zgodnie z umową inwestycyjną;
8. realizacja uzgodnionych celów biznesowych.

II. ZAŁOŻENIA TRANSAKCJI

1. Podwyższenie/ ustalenie wysokości kapitału zakładowego spółki

Podwyższenie/ustalenie kapitału zakładowego spółki, określenie trybu emisji/utworzenia nowych akcji/udziałów.

2. Wkład na pokrycie nowych udziałów

Ustalenie sposobu pokrycia akcji/udziałów.

3. Struktura udziałowa spółki po podwyższeniu kapitału zakładowego

Ustalenie liczby docelowych akcji/udziałów w spółce przysługujących pracownikom/inwestorowi, wraz z uwzględnieniem ewentualnego uprzywilejowania.

4. Okres inwestycji

Określenie horyzontu czasowego inwestycji kapitałowej inwestora w spółce.

5. Przeznaczenie pozyskanego kapitału

Określenie przeznaczenia kapitału pozyskanego od inwestora, przykładowo:

1. rozwój portfela produktów spółki;
2. budowę silnych marek produktów spółki;
3. prowadzenie intensywnych działań marketingowych;
4. nowe inwestycje;

5. modernizacja;

6. finansowanie bieżącej działalności;

6. Zasady ładu korporacyjnego w Spółce

Ukształtowanie ładu korporacyjnego w spółce, w sposób zabezpieczający interesy inwestora, zapewniając mu m. in. prawo kontroli w zakresie kluczowych decyzji w spółce, jak i gwarantujący spółce możliwość dalszego sprawnego rozwoju i efektywnego podejmowania decyzji operacyjnych, poprzez ustalenie zasad dotyczących powoływania organów spółki, oraz kompetencji zarządu, rady nadzorczej oraz walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.

7. Dostęp inwestora do dokumentacji spółki oraz informacji o spółce

Ewentualne rozszerzenie zakresu informacji o spółce przysługujących inwestorowi na podstawie przepisów kodeksu spółek handlowych, w tym informacji sporządzanych na życzenie inwestora i według jego oczekiwań oraz wskazanych przez niego parametrów.

8. Podział zysku

Ustalenie wysokości wypracowanego przez spółkę, która będzie przekazywana na dywidendy.

9. Zakaz konkurencji

Strony mogą zdecydować o zakresie zakazu konkurencji, ukształtowanym jako zakaz podejmowania i prowadzenia, bez uprzedniej zgody drugiej strony, jakiegokolwiek działalności o charakterze zarobkowym, konkurencyjnej wobec przedmiotu działalności spółki, przykładowo obejmującego:

- a. posiadanie akcji lub udziałów spółek konkurencyjnych, uczestnictwo w konkurencyjnych spółkach osobowych lub zasiadanie w organach podmiotów konkurencyjnych;
- b. podejmowanie lub kontynuowanie zatrudnienia lub świadczenia usług (w tym usług doradczych) na rzecz podmiotów konkurencyjnych wobec spółki.

10. Ograniczenie zbywalności udziałów

W celu zabezpieczenia wzajemnych interesów strony mogą wprowadzić ograniczenia dotyczące zbywania i obciążania udziałów w spółce, poprzez przyjęcie czasowego ograniczenia w dysponowaniu akcjami/udziałami oraz przyjęciu określonej procedury realizacji prawa pierwszeństwa do ich nabycia.

11. Opcja Call

Strony mogą postanowić, iż inwestorowi może przysługiwać uprawnienie do nabycia określonej części akcji/udziałów należących do innych akcjonariuszy/udziałowców.

2. UMOWY SPÓŁEK

Stroną umowy prywatyzacyjnej, w zależności od trybu prywatyzacji, mogą być podmioty o różnym statusie prawnym, w szczególności osoby fizyczne jak również osoby prawne, w tym spółki. W związku z powyższym może zajść konieczność zawiązania przez podmioty biorące udział w procesie prywatyzacji nowej spółki bądź przekształcenia spółki istniejącej.

Wybór określonej formy prawnej w konkretnym przypadku może być uzależniony od wymagań prawnych, związanych z określonym trybem prywatyzacji, jak również z wolą osób zawiązujących spółkę oraz ich możliwościami finansowymi. Każda z form pociąga za sobą określone konsekwencje prawne.

Poniżej przedstawione zostały podstawowe elementy umów:

1. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
2. spółki akcyjnej,
3. spółki jawnej, jako przykładu spółki osobowej,

- jako podmiotów, które najczęściej są stronami umów prywatyzacyjnych.

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zgodnie z prawem musi określać:

1. firmę spółki i siedzibę spółki;
2. przedmiot działalności spółki;
3. wysokość kapitału zakładowego spółki;
4. informacje o tym czy wspólnik może mieć więcej niż jeden udział;
5. liczbę i wartość nominalną udziałów objętych przez poszczególnych wspólników;
6. czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony;
7. w przypadku gdy wkładem do spółki w celu pokrycia udziału ma być w całości lub w części wkład niepieniężny (aport), szczegółowe określenie przedmiotu wkładu wniesionego aportem, osobę wspólnika wnoszącego aport, oraz liczbę i wartość nominalną objętych w zamian udziałów.

Ponadto wspólnicy posiadają możliwość dostosowania postanowień umowy, w granicach prawa, w taki sposób, by umowa w jak największym stopniu służyła skutecznej realizacji ich interesów.

Umowa spółki może w szczególności zawierać postanowienia dotyczące:

1. określenia kompetencji poszczególnych organów spółki, w takim zakresie w jakim jest to prawnie dopuszczalne;
2. określenia wartości do której podniesienie kapitału zakładowego nie będzie stanowiło zmiany umowy spółki;
3. szczególnych korzyści lub zobowiązań wspólników;
4. rodzaju i zakresu powtarzających się świadczeń niepieniężnych wspólników;
5. wymogu zgody spółki na zbycie lub zastawienie udziałów oraz procedury jej wyrażania;
6. zwolnienia wspólnika, o którym mowa w pkt 4, z obowiązku uzyskania zgody spółki na rozporządzenie udziałami;
7. ograniczeń lub wyłączeń dotyczących wstąpienia do spółki małżonka wspólnika, w przypadku gdy udział lub udziały objęte są wspólnością majątkową małżeńską;
8. ograniczeń lub wyłączeń dotyczących wstąpienia do spółki spadkobierców wspólnika oraz warunków spłaty spadkobierców niewchodzących do spółki;
9. sposobu podziału zysku;
10. upoważnienia Zarządu do wypłaty wspólnikom zaliczek na poczet uprzywilejowanej dywidendy wraz z określeniem liczby lat za które dywidenda może być wypłacona;
11. zasad umorzenia udziałów;
12. liczby Członków Zarządu, Rady Nadzorczej lub Komisji Rewizyjnej, sposobu ich powoływania oraz odwoływania, a także zasad ich działania;
13. określenia momentu wygaśnięcia mandatu Członków Zarządu (inny niż data zatwierdzenia sprawozdania finansowego za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji);
14. ograniczeń w odwoływaniu Członków Zarządu z ważnych powodów;
15. ustanowienia Rady Nadzorczej lub Komisji Rewizyjnej;
16. przypadków zwołania nadzwyczajnych Zgromadzeń Wspólników;
17. miejsc odbywania Zgromadzeń Wspólników – innych niż siedziba spółki;
18. zgody na nabywanie i zbywanie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
19. ustalenia wymaganego kworum oraz większości kwalifikowanych do podejmowania decyzji przez organy spółki;

20. wyłączenia lub ograniczenia prawa pierwszeństwa wspólników do obejmowania nowych udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym spółki;
21. określenia liczby wspólników którym przysługuje uprawnienie do wystąpienia z powództwem o wyłączenie wspólnika ze spółki.

SPÓŁKA AKCYJNA

Statut spółki akcyjnej, zgodnie z prawem musi określać:

1. firmę i siedzibę spółki;
2. przedmiot działalności spółki;
3. czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony;
4. wysokość kapitału zakładowego oraz kwotę wpłaconą przed zarejestrowaniem na pokrycie kapitału zakładowego;
5. wartość nominalną akcji i ich liczbę ze wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela;
6. liczbę akcji poszczególnych rodzajów i związane z nimi uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów;
7. nazwiska i imiona albo firmy (nazwy) założycieli;
8. liczbę Członków Zarządu i Rady Nadzorczej albo co najmniej minimalną lub maksymalną liczbę członków tych organów oraz podmiot uprawniony do ustalenia składu Zarządu lub Rady Nadzorczej;
9. pismo do ogłoszeń, jeżeli spółka zamierza dokonywać ogłoszeń również poza Monitorem Sądowym i Gospodarczym.

Statut powinien również zawierać, pod rygorem bezskuteczności wobec spółki, postanowienia dotyczące:

1. liczby i rodzajów tytułów uczestnictwa w zysku lub w podziale majątku spółki oraz związanych z nimi praw;
2. wszelkich związanych z akcjami obowiązków świadczenia na rzecz spółki, poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje;
3. warunków i sposobu umorzenia akcji;
4. ograniczeń zbywalności akcji;
5. uprawnień osobistych przyznanych akcjonariuszom, o których mowa w art. 354 kodeksu spółek handlowych;
6. co najmniej przybliżonej wielkości wszystkich kosztów poniesionych lub obciążających spółkę w związku z jej utworzeniem.

Ponadto, założyciele posiadają możliwość dostosowania postanowień statutu w taki sposób, by w jak największym stopniu służył on skutecznej realizacji ich interesów, z zastrzeżeniem, że postanowienia statutu mogą być odmienne niż przewiduje ustawa, tylko jeżeli ustawa na to zezwala, zaś dodatkowe postanowienia są dopuszczalne wtedy, gdy z ustawy nie wynika, że przewiduje ona wyczerpujące uregulowanie albo gdy nie byłyby one sprzeczne z naturą spółki akcyjnej lub dobrymi obyczajami.

W szczególności statut spółki może zawierać postanowienia dotyczące:

1. określenia kompetencji poszczególnych organów spółki, w takim zakresie w jakim jest to prawnie dopuszczalne;
2. liczby Członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej sposobu ich powoływania oraz odwoływania, a także zasad ich działania, w tym uchwalania odpowiednich regulaminów;
3. ustalenia wymaganego quorum oraz większości kwalifikowanych do podejmowania decyzji przez organy spółki;

4. treści oraz formy dokumentu akcji;
5. ograniczenia swobody rozporządzania akcjami imiennymi spółki;
6. zakazu lub ograniczenia przyznawania prawa głosu zastawnikowi lub użytkownikowi akcji;
7. podziału zysku;
8. upoważnienia zarządu do wypłaty akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku kalendarzowego;
9. odszkodowania umownego za niewykonanie lub nienależyte wykonanie powtarzających się świadczeń związanych z akcją;
10. trybu umarzania zniszczonych lub utraconych dokumentów akcji, świadectw tymczasowych oraz innych dokumentów wydawanych przez spółkę;
11. umarzania akcji;
12. częściowego odnawiania Zarządu spółki;
13. ograniczeń w odwoływaniu Członków Zarządu z ważnych powodów;
14. wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej;
15. przyznania Radzie Nadzorczej szczególnych uprawnień w przedmiocie wyrażania zgody na określone czynności Zarządu;
16. głosowana przez Członka Rady Nadzorczej na piśmie za pośrednictwem innego Członka Rady Nadzorczej;
17. podejmowania uchwał przez Radę Nadzorczą przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość;
18. zgody na nabywanie i zbywanie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości;
19. miejsc odbywania się walnych zgromadzeń – innych niż siedziba spółki;
20. uprawnień związanych ze zwoływaniem walnych zgromadzeń;
21. warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego.

SPÓŁKA JAWNA

Umowa spółki jawnej musi zawierać:

1. firmę i siedzibę spółki;
2. określenie wkładów wnoszonych przez każdego wspólnika i ich wartość;
3. przedmiot działalności spółki;
4. czas trwania spółki, jeżeli jest oznaczony.

Ponadto umowa spółki jawnej może zawierać inne postanowienia, w szczególności dotyczące:

1. sposobu reprezentacji spółki;
2. prowadzenia spraw spółki;
3. zasad zajmowania się interesami konkurencyjnymi;
4. zasad podziału majątku w przypadku rozwiązania spółki;
5. przyczyn rozwiązania spółki;
6. sposobu zakończenia działalności spółki.

IX. PRZYDATNE AKTY PRAWNE I LINKI

Przydatnymi aktami prawnymi związanymi z zagadnieniem prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych są:

1. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 roku, Nr 79, poz. 854 j.t. z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 25 września 1981 roku o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 2002 roku, Nr 112, poz. 981 j.t. z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 25 września 1981 roku o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego (Dz. U. z 1981 roku, Nr 24, poz. 123 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002 roku, Nr 171, poz. 1397 j.t. z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 08 sierpnia 1996 roku o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz. U. z 1996 roku, Nr 106, poz. 493 z późn. zm.);
7. Ustawa z dnia 08 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2003 roku, Nr 174, poz. 1689 j.t. z późn. zm.);
8. Ustawa z dnia 15 września 2000 roku Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 14 marca 2003 roku o Banku Gospodarstwa Krajowego (Dz. U. z 2003 roku, Nr 65, poz. 594 z późn. zm.);
10. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 roku, Nr 59, poz. 404, j.t. z późn. zm.);
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2005 roku, Nr 183, poz. 1538 z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (Dz. U. z 2005 roku, Nr 184, poz. 1539 z późn. zm.);
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1981 roku w sprawie wykonania ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1981 roku, Nr 31, poz. 170 z późn. zm.);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2006 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu przejścia przez Ministra Skarbu Państwa wykonywania praw i obowiązków Skarbu Państwa wynikających z umów o oddanie mienia przedsiębiorstwa państwowego do odpłatnego korzystania (Dz. U. z 1996 roku, Nr 157, poz. 790);
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 03 czerwca 1997 roku w sprawie warunków jakie musi spełniać statut spółki związanej przez Skarb Państwa z pracownikami prywatyzowanego przedsiębiorstwa państwowego, rolnikami lub rybakami (Dz. U. z 1997 roku, Nr 60, poz. 371);
16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 maja 2004 roku w sprawie zakresu, szczegółowych zasad i trybu kontroli przeprowadzanej przez ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa (Dz. U. z 2004 roku, Nr 140, poz. 1478);
17. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 roku w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach (Dz. U. z 2004 roku, Nr 194 poz. 1983 z późn. zm.);
18. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 roku w sprawie warunków spłaty należności za korzystanie z przedsiębiorstwa (Dz. U. z 2004 roku, Nr 269, poz. 2667);

19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu sprzedaży przedsiębiorstwa (Dz. U. z 2004 roku, Nr 277, poz. 2744);
20. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 roku w sprawie sposobu finansowania zbywania akcji oraz formy i warunków zapłaty za akcje nabywane od Skarbu Państwa (Dz. U. z 2004 roku, Nr 269, poz. 2666 z późn. zm.);
21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2005 roku w sprawie określenia przedsiębiorstw państwowych oraz jednoosobowych spółek Skarbu Państwa o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. z 2005 roku, Nr 15, poz. 123, z późn. zm.);
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2006 roku w sprawie pomocy publicznej udzielanej w procesach prywatyzacji (Dz. U. z 2006 roku, Nr 84, poz. 580 z późn. zm.);
23. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 06 kwietnia 2007 roku w sprawie pomocy publicznej na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw (Dz. U. z 2007 roku, Nr 80, poz. 543);
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie szczegółowego trybu zbywania akcji Skarbu Państwa (Dz. U. z 2009 roku, Nr 34, poz. 264 z późn. zm.);
25. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie analizy przedsiębiorstwa państwowego dokonywanej przed wydaniem zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej (Dz. U. z 2009 roku, Nr 34 poz. 265);
26. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku w sprawie analizy spółki, przeprowadzanej przed zaoferowaniem do zbycia akcji należących do Skarbu Państwa (Dz. U. z 2009 roku, Nr 37, poz. 298);
27. Rozporządzenie Ministra Skarbu Państwa z dnia 02 marca 2009 roku w sprawie wzoru karty prywatyzacji (Dz. U. z 2009 roku, Nr 44, poz. 361);
28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 maja 2009 roku w sprawie udzielania przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancji oraz opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji (Dz. U. z 2009 roku, Nr 77, poz. 650);
29. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 06 sierpnia 2008 roku uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych);
30. Rozporządzenie Komisji (WE) NR 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE;
31. Komunikat Komisji – Wytoczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (2004/C 244/02);
32. Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego – dokument programowy z dnia 19 maja 2009 roku.

Przydatnymi linkami związanymi z zagadnieniem prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych są:

www.mg.gov.pl/

www.msp.gov.pl/

www.bgk.com.pl/

www.ukie.gov.pl/

X. PRACE LEGISLACYJNE, KTÓRE WARTO ŚLEDZIĆ

1. Program rządowy "Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)".

Celem programu jest *"wspieranie inicjatywy pracowniczej, w szczególności w procesach prywatyzacyjnych i upadłościowych, zwiększenie zainteresowania jednostek samorządu terytorialnego udziałem w ww. procesach, upowszechnienie własności obywatelskiej i aktywnego uczestnictwa różnych grup społecznych w życiu gospodarczym Polski, przeciwdziałanie pogarszaniu się warunków prowadzenia projektów prywatyzacyjnych, a także zabezpieczenie interesów Skarbu Państwa w odniesieniu do podmiotów w upadłości lub takich, których prywatyzacja mogłaby się opóźnić z uwagi na zmniejszone zainteresowanie inwestorów."*

Program ten został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 20 października 2009 roku. Na jego mocy Bank Gospodarstwa Krajowego już w chwili obecnej może udzielać podmiotom uczestniczącym w procesach prywatyzacji poręczeń i gwarancji. Realizacja pozostałych założeń przedstawionych w treści programu będzie możliwa po wprowadzeniu odpowiednich regulacji ustawowych.

Powyższy program zakłada:

1) wprowadzenie do systemu prawnego "spółki aktywności obywatelskiej", w formie spółki akcyjnej lub spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w których:

a) co najmniej 33% akcji należy do pracowników prywatyzowanej spółki albo prywatyzowanego przedsiębiorstwa, przy czym akcje te zostały objęte przez co najmniej 30% osób będących w dniu podjęcia decyzji o prywatyzacji, albo zarządzenia o prywatyzacji bezpośredniej, pracownikami odpowiednio prywatyzowanej spółki albo prywatyzowanego, przedsiębiorstwa państwowego,

b) pozostałe akcje mogą należeć wyłącznie do:

- rolników lub rybaków,

- jednostek samorządu terytorialnego,

- kooperantów: osób fizycznych, które przez 2 lata poprzedzające dzień podjęcia decyzji albo zarządzenia, o których mowa w lit. a), świadczyły i nadal świadczą na rzecz prywatyzowanych: spółki albo przedsiębiorstwa państwowego usługi, na podstawie umowy cywilnoprawnej.

albo:

a) co najmniej 33% akcji należy do pracowników upadłego przedsiębiorstwa lub spółki jeżeli zamierza ona nabyć przedsiębiorstwo upadłego lub jego zorganizowaną część nadającą się do prowadzenia działalności gospodarczej, przy czym akcje te zostały objęte przez co najmniej 30% osób będących w dniu ogłoszenia upadłości pracownikami upadłej spółki albo przedsiębiorstwa państwowego,

b) pozostałe akcje mogą należeć wyłącznie do:

- rolników lub rybaków,

- jednostek samorządu terytorialnego,

- kooperantów: osób fizycznych, które przez 2 lata poprzedzające dzień podjęcia decyzji albo zarządzenia, o których mowa w lit. a), świadczyły na rzecz upadłej: spółki albo przedsiębiorstwa państwowego usługi, na podstawie umowy cywilnoprawnej;

2) uzupełnienie dotychczasowych przepisów ustawy z dnia 08 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne o przepisy dotyczące gwarancji i poręczeń przeznaczonych dla Spółek Pracowniczych oraz "spółek aktywności obywatelskiej" w celu wspierania udziału tych spółek w procesach prywatyzacyjnych i upadłościowych;

- 3) wprowadzenie obowiązków informacyjnych ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa względem pracowników i organów zarządzających podmiotów w związku z decyzją o rozpoczęciu prywatyzacji;
- 4) umożliwienie tworzenia oraz przystępowania do spółek aktywności obywatelskiej jednostek samorządu terytorialnego;
- 5) zwiększenie możliwości udziału spółek aktywności obywatelskiej w postępowaniach upadłościowych poprzez rozszerzenie prawa pierwszeństwa, o którym mowa w art. 324 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze, na spółki aktywności obywatelskiej;
- 6) możliwość wprowadzenia zwolnień podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych dla pracowników będących akcjonariuszami/udziałowcami spółek aktywności obywatelskiej.

Program będzie realizowany zgodnie z zawartym w nim harmonogramem.

2. Projekt z dnia 19 października 2009 roku zmiany ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Projekt w szczególności zakłada obniżenie odpisów na rachunki dwóch państwowych funduszy celowych, utworzonych na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji tj. Funduszu Reprywatyzacji i Funduszu Restrukturyzacji Przedsiębiorców oraz precyzuje sposób wydatkowania środków zgromadzonych na Funduszu Reprywatyzacji, poprzez wskazanie poszczególnych tytułów wydatków.

Projekt w dniu 20 października 2009 roku przekazany został do rozpatrzenia przez Komitet Stały Rady Ministrów.

3. Projekt z dnia 23 września 2009 roku o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre inne osoby prawne oraz ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji.

Projekt zakłada, w szczególności, zniesienie obowiązku ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa, polegającego na corocznym wskazywaniu akcji i udziałów Skarbu Państwa, które następnie Rada Ministrów wyodrębnia z zasobu majątkowego Skarbu Państwa przeznaczonego na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa. Projekt zakłada również zmianę podmiotu uprawnionego do zbycia akcji (udziałów) składających się na ww. zasób.

Projekt w dniu 30 września 2009 roku został przekazany do rozpatrzenia przez Radę Ministrów.

4. Projekt z dnia 30 października 2009 roku ustawy o zasadach wykonywania niektórych uprawnień Skarbu Państwa.

Powyższy projekt jest projektem kodyfikującym obszar zarządzania majątkiem państwowym, zaangażowanym w działalność spółek kapitałowych. Odnosi się ponadto do wykonywania praw i obowiązków przysługujących Skarbowi Państwa w stosunkach cywilnoprawnych, dotyczących mienia państwowego, nie należącego do innych państwowych osób prawnych, a stanowiącego nieruchomości oraz autorskie prawa majątkowe oraz określa zasady wykonywania nadzoru właścicielskiego Skarbu Państwa. Projekt zakłada uchylenie obowiązujących obecnie ustawy z dnia 08 sierpnia 1996 roku o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa oraz z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji.

Do istotnych zmian dotyczących prowadzenia procesów prywatyzacyjnych, należy zaliczyć przede wszystkim rezygnację z trybu prywatyzacji bezpośredniej. Trwające procesy prywatyzacji bezpośredniej wszczęte na podstawie obowiązujących przepisów, zgodnie z projektem, będą kontynuowane na podstawie tychże przepisów.

XI. PODSUMOWANIE

Naszym celem było stworzenie przejrzystego źródła informacji na temat możliwości uczestniczenia przez pracowników przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa w procesach ich prywatyzacji. W przewodniku udowodniliśmy, że możliwości takie istnieją niezależnie od prowadzonego trybu prywatyzacji.

Jak wskazaliśmy w niniejszym przewodniku prywatyzacja pracownicza nie ogranicza się tylko do tzw. leasingu pracowniczego i nieodpłatnego nabywania akcji lub udziałów w spółkach Skarbu Państwa, lecz jest możliwa we wszystkich trybach prywatyzacji. Świadomość istnienia takich możliwości może niewątpliwie przyczynić się do zwiększenia aktywnego udziału pracowników przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa w procesach ich prywatyzacji. Dzięki temu zwiększy się liczba osób uczestniczących w korzyściach, które niesie ze sobą prywatyzacja pracownicza przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa.

Przede wszystkim pracownicy prywatyzowanych przedsiębiorstw państwowych i spółek z udziałem Skarbu Państwa zaczną uczestniczyć w generowanych przez nie zyskach. Proszę przy tym mieć na względzie, że bardzo prawdopodobne jest, iż sprywatyzowane w drodze prywatyzacji pracowniczej przedsiębiorstwo państwowe lub spółka z udziałem Skarbu Państwa będzie przynosić większe zyski po prywatyzacji niż przed nią. Stanie się tak, gdyż pracownicy wskazanych podmiotów będą bardziej zaangażowani w działalność przez nie prowadzoną, a tym samym staranniej będą gospodarować ich majątkiem. Własność prywatna stanowi korzystną alokację kapitału.

Na generowanie wysokich zysków przez sprywatyzowane w drodze prywatyzacji pracowniczej przedsiębiorstwo państwowe lub spółkę z udziałem Skarbu Państwa wpływ będzie miała również większa zdolność i elastyczność w dostosowywaniu się do zmieniających się warunków rynkowych.

Kolejną korzyścią wynikającą z prywatyzacji pracowniczej jest łatwość pozyskiwania nowych inwestorów zainteresowanych wykorzystaniem istniejącej już na rynku renomy przedsiębiorstwa państwowego lub spółki z udziałem Skarbu Państwa i doświadczeń zatrudnionych w nich fachowców.

Z punktu widzenia pracowników, pozytywnym aspektem wynikającym z prywatyzacji pracowniczej jest również aktywne uczestniczenie w zarządzaniu przedsiębiorstwem państwowym lub spółką z udziałem Skarbu Państwa, w tym możliwość podejmowania decyzji dotyczących modernizacji tych podmiotów, rozpoczynania nowych inwestycji oraz określania głównych kierunków ich dalszego rozwoju.

Proszę jednak mieć na względzie, że niezależnie od istnienia wszystkich opisanych powyżej rzeczywistych zalet prywatyzacji pracowniczej, Spółki Pracownicze, podobnie zresztą jak i inne podmioty gospodarcze, są narażone na ryzyka związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Typowymi ryzykami, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, mogą być m.in. problemy z pozyskaniem kolejnych kontrahentów, kłopoty ze zdobyciem środków finansowych na nowe inwestycje, czy też trudności z utrzymaniem rynkowej pozycji spółki.

Warto równocześnie pamiętać, iż Spółki Pracownicze, jak wskazuje na to praktyka, w większości doskonale radzą sobie z ww. ryzykami i często w krótkim czasie udaje im się odnosić znaczące sukcesy.

Nie było celem przewodnika zastąpienie porady prawnej lub finansowej, jaką warto zasięgnąć w poszczególnych kwestiach objętych treścią przewodnika. Mamy jednakże nadzieję, że przewodnik ułatwi podejmowanie decyzji dotyczących zaangażowania się w proces prywatyzacji pracowniczej oraz sprawi, że łatwiej będzie przygotować i zrealizować plan aktywnego w nim uczestniczenia.

Przewodnik został przygotowany przez:

Ministerstwo Gospodarki

Ministerstwo Gospodarki
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa

KRAWCZYK I WSPÓLNICY
SPÓŁKA KOMANDYTOWA

THINKING AHEAD

Krawczyk i Wspólnicy Spółka Komandytowa
al. Armii Ludowej 26
00-609 Warszawa
tel. 22 314 90 00
www.krawczyk-legal.com